

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-03/22-09/83

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 22. prosinca 2022.

Hs**NP*021-03/22-09/83*65-22-02**Hs

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvješća o obavljenim revizijama učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom na području Republike Hrvatske*, koja je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 16. Zakona o Državnom uredu za reviziju ("Narodne novine", broj 25/19), dostavio Državni ured za reviziju, aktom od 19. prosinca 2022. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela u ime Državnog ureda za reviziju, sudjelovat će mr. Ivan Klešić, glavni državni revizor.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 026-01/22-01/1
URBROJ: 613-01-01-22-16

Zagreb, 19. prosinca 2022.

Hs**NP*021-03/22-09/83*613-22-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 21-12-2022	Org. jed.
Klasifikacija: 026-01/1	65
021-03/22-09/83	
Uredbeni broj	1
613-22-01	07

HRVATSKI SABOR
n/p Gordan Jandroković, predsjednik

Predmet: dostava izvješća o obavljenim revizijama učinkovitosti
gospodarenja komunalnim otpadom na području Republike Hrvatske

Poštovani,

u skladu s odredbom članka 16. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), u prilogu se dostavlja Objedinjeno izvješće o obavljenim revizijama učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom na području Republike Hrvatske, u čijem su prilogu 22 pojedinačna izvješća.

U radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, u ime Državnog ureda za reviziju, sudjelovat će mr. Ivan Klešić, dipl. oec., glavni državni revizor.

S poštovanjem

GLAVNI DRŽAVNI REVIZOR

mr. Ivan Klešić, dipl. oec.

Prilog: kao u dopisu

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

Objedinjeno izvješće o obavljenim revizijama učinkovitosti

Gospodarenje komunalnim otpacom na području Republike Hrvatske

Zagreb, prosinac 2022.

GOSPODARENJE KOMUNALNIM OTPADOM NA PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE

REVIZIJA UKRATKO

SUBJEKTI OBUHVAĆENI REVIZIJOM

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Komunalna društva

1. ČISTOĆA d.o.o.,
Dubrovnik	8. KOMUNALAC d.o.o.,
Bjelovar	14. PULA HERCULANEA
d.o.o.
2. ČISTOĆA d.o.o.,
Karlovac	9. KOMUNALAC d.o.o.,
Koprivnica	15. TD KOMUNALAC d.o.o.,
Slavonski Brod
3. ČISTOĆA d.o.o., Split	10. GOSPODARENJE
OTPADOM SISAK
d.o.o.	16. UNIKOM d.o.o., Osijek
4. ČISTOĆA d.o.o.,
Varaždin	11. KOMUNALAC d.o.o.,
Vukovar	17. VG ČISTOĆA d.o.o.,
Velika Gorica
5. ČISTOĆA d.o.o., Zadar	12. KOMUNALAC GOSPIĆ
d.o.o.	18. ZELENi GRAD ŠIBENIK
d.o.o.
6. GKP ČAKOM d.o.o.,
Čakovec	13. KOMUNALAC
POŽEGA d.o.o.	19. ZAGREBAČKI
HOLDING d.o.o. –
PODRUŽNICA ČISTOĆA
7. KD ČISTOĆA d.o.o.,
Rijeka		

Trgovačka društva za upravljanje centrima
za gospodarenje otpadom

1. EKOPLUS d.o.o.,
Viškovo | 2. KAŠTIJUN d.o.o.,
Pula |
|-------------------------------|-----------------------------|

BROJ DANIH NALOGA I PREPORUKA PREMA PODRUČJIMA REVIZIJE UČINKOVITOSTI GOSPODARENJE KOMUNALNIM OTPADOM

36

Pravni, strateški i planski okvir gospodarenja komunalnim otpadom

29

Ostvarenje planskih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom

47

Sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada

83

Financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom

48

Evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu

27

Nadzor postupanja s komunalnim otpadom / Izvješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom

37

Izobrazno-informativne aktivnosti

**UKUPNO JE DANO 307
NALOGA I PREPORUKA**

OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA KOMUNALNIM OTPADOM

S A D R Ž A J

stranica

SAŽETAK	i	
PREDMET, SUBJEKTI I CILJEVI REVIZIJE	2	
METODE REVIZIJE	3	
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	4	
NALAZ	8	
Pravni, strateški i planski okvir gospodarenja komunalnim otpadom	8	
Ostvarenje ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom	12	
Sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada	16	
Financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom	25	
Evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu	39	
Izvješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom	45	
Nadzor postupanja s komunalnim otpadom	46	
Izobrazno-informativne aktivnosti građana u području gospodarenja komunalnim otpadom te javne objave podataka o komunalnom otpadu	47	
OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA KOMUNALNIM OTPADOM U MINISTARSTVU, FONDU I KOMUNALNIM DRUŠTVIMA	52	
Prilog 1	Površina jedinica lokalne samouprave na kojoj komunalna društva pružaju javnu uslugu, broj stanovnika, korisnika usluge, obračunskih mjesta te postavljenih spremnika u 2020.	58
Prilog 2	Sakupljena količina komunalnog otpada u okviru javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom za 2019. i 2020. u odnosu na 2015.	59
Prilog 3	Ukupno sakupljeni komunalni otpad, odnosno miješani komunalni otpad i odvojeno prikupljeni komunalni otpad u 2019. i 2020.	60
Prilog 4	Sakupljeni komunalni otpad predan na odlagalište, upućen na oporabu te na ostale postupke u 2019. i 2020.	62
Prilog 5	Prihodi i rashodi od gospodarenja otpadom i drugih djelatnosti društava u 2019.	64
Prilog 6	Prihodi i rashodi od gospodarenja otpadom i drugih djelatnosti društava u 2020.	66

SAŽETAK

Državni ured za reviziju obavio je reviziju učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom u Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja, Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, 19 komunalnih društava koji su davatelji javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada i usluge povezane s javnom uslugom na području jedinica lokalne samouprave te dva trgovačka društva koja upravljaju Centrom za gospodarenje otpadom Kaštijun (dalje u tekstu: CGO Kaštijun) i Centrom za gospodarenje otpadom Mariščina (dalje u tekstu: CGO Mariščina) u cilju uspostave jedinstvenog sustava gospodarenja otpadom na području Istarske županije, odnosno Primorsko-goranske županije.

Predmet revizije bile su aktivnosti tijela nadležnih za uspostavu gospodarenja komunalnim otpadom na državnoj razini te aktivnosti komunalnih društava, odnosno trgovačkih društava koja upravljaju s CGO Kaštijun i CGO Mariščina u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom u 2019. i 2020.

Revizijom je obuhvaćen pravni, strateški i planski okvir gospodarenja komunalnim otpadom, ostvarenje ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom, sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada, financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom, evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu, izvješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom, nadzor postupanja s komunalnim otpadom, izobrazno-informativne aktivnosti te javne objave podataka o komunalnom otpadu.

Revizijom je, između ostalog, utvrđeno sljedeće:

- Značajan broj propisa nije donesen, iako je njihovo donošenje predviđeno Zakonom o održivom gospodarenju otpadom iz srpnja 2013. ili nije donesen u roku.
- Pojedine mjere i aktivnosti utvrđene Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske nisu provedene u cijelosti ili u planiranom roku niti se u dovoljnoj mjeri postižu ciljevi.
- Planirana mjera izgradnje centara za gospodarenje otpadom nije ostvarena u cijelosti ni u rokovima određenim Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.
- Nije analizirano uvođenje mjere, odnosno obveze plaćanja poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada.
- Nije planirano namjensko korištenje naplaćenih sredstava od naknade za odlaganje otpada i poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada.
- Nisu osigurane jasne i nedvosmislene upute obveznicima dostavljanja podataka putem Izvješća o radu davatelja javne usluge (dalje u tekstu: Obrazac IRDJU) te nije utvrđen način kontrole, ispravljanja i validiranja podataka.
- Uspostavljene su procedure kontrole kvalitete podataka koji se dostavljaju u Registar onečišćavanja okoliša (dalje u tekstu: ROO), ali postoje nedostaci pri unosu podataka.
- Nisu uspostavljene sveobuhvatne kontrole prijavljenih podataka o odloženim količinama otpada te obveznicima prijave podataka nisu osigurane upute za ispunjavanje pojedinih podataka, kako bi istovrsni podaci prikupljeni različitim obrascima bili usklađeni.

- Nije izrađeno izvješće o ostvarenju mjera i aktivnosti iz kojeg bi bili vidljivi svi pokazatelji utvrđeni Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.
- Nisu sustavno i planski analizirani rezultati provedbe ciljeva, poduzetih mjera i aktivnosti, po pokazateljima ostvarenja mjera/aktivnosti, nisu definirani rizici u području gospodarenja komunalnim otpadom te dani prijedlozi i mišljenja u vezi s planskim dokumentima i provedbom mjera za postupanje s komunalnim otpadom.
- Povjerenstvo koje bi bilo nadležno za sustavno i kontinuirano praćenje provedbe Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, koordiniranje i usklađivanje aktivnosti nositelja provedbe navedenog Plana te sastavljanje izvješća o aktivnostima nije osnovano.
- Godišnjim planovima poslovanja komunalnih društava nisu utvrđene aktivnosti i ciljevi gospodarenja komunalnim otpadom, ciljne vrijednosti u smanjenju količina otpada, visina financijskih sredstava, rokovi za realizaciju, izvori financiranja i drugo.
- Strateški planovi kojima bi se za određeno razdoblje definirali dugoročni ciljevi komunalnih društava nisu doneseni. Strateškim planom potrebno je, između ostalog, u okviru nadležnosti društva, utvrditi ciljeve, mjere i aktivnosti u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom kako je to utvrđeno Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, odnosno ciljevima koje je potrebno postići do 2035. prema Zakonu o gospodarenju otpadom koji je stupio na snagu u srpnju 2021.
- Nije osigurano odvojeno prikupljanje miješanog komunalnog otpada, biootpada, reciklabilnog i glomaznog otpada na obračunskom mjestu korisnika usluge i za izdvajanje i obradu većeg dijela korisnih komponenti iz glomaznog otpada.
- Ne utvrđuju se količine i vrste otpada koji ne ulazi u sastav miješanog komunalnog otpada u CGO Kaštijun, odnosno količine biootpada veće od 20,0 %, a koje je dužno izdvojiti, preuzeti te zbrinuti i korisniku obračunati naknadu.
- Kapacitet odlagališne plohe 2A u okviru CGO Marišćina na koju se odlaže komunalni otpad s područja Primorsko-goranske županije već je djelomično iskorišten, što dovodi u pitanje procijenjeni vijek trajanja Centra.
- Cijena javne usluge nije određena na način kojim se potiče odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, odnosno nije uveden sustav odvoza i naplate koji omogućuje da se za manju količinu predanog miješanog komunalnog otpada plaća manja cijena javne usluge.
- U 2019. i 2020. nisu pokrenuti postupci za naplatu ugovorne kazne za postupanja suprotna zaključenom ugovoru o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada.
- Evidenciju prihoda i rashoda od javne usluge pojedina komunalna društva ne vode te nije moguće u svakom trenutku utvrditi postojeće prihode i rashode od javne usluge.
- Obrazac IRDJU pojedinih komunalnih društava nije dostavljen predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave u propisanom roku i nije izrađen na propisani način.

- Podaci o otpadu ne dostavljaju se u ROO na svim propisanim obrascima te nadležnim tijelima nisu dostavljeni propisani obrasci zasebno za svaku organizacijsku jedinicu, odnosno lokaciju gospodarenja otpadom.
- U ROO se ne dostavljaju u propisanom roku potpuni, dosljedni, vjerodostojni, točni i ažurni podaci.
- Očevidnik o nastanku i tijeku otpada ne vodi se za svaku organizacijsku jedinicu, odnosno lokaciju gospodarenja otpadom.
- Kod pojedinih komunalnih društava utvrđene su razlike u podacima o količinama otpada koje vode u prethodno nabavljenim računalnim programima i informacijskom sustavu e-ONTO.
- Komunalna društva ne vode e-ONTO ažurno, točno i potpuno.
- U obrascu OOO se ne dostavljaju točni podaci o odloženoj količini otpada.
- Nisu donesene pisane procedure o provođenju unutarnjeg nadzora sustava gospodarenja otpadom, odnosno provođenju nadzora svih postupaka i poslova vezanih za gospodarenje otpadom.

Na temelju revizijom utvrđenih činjenica, primjenjujući utvrđene kriterije, Državni ured za reviziju ocijenio je da je gospodarenje komunalnim otpadom u **pet komunalnih društava učinkovito, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, dok je u **Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja, Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, 14 komunalnih društava te u dva trgovačka društva koja upravljaju s CGO Kaštijun i CGO Marišćina djelomično učinkovito**.

Državni ured za reviziju dao je naloge i preporuke, čijom bi se provedbom postigla poboljšanja u vezi s uspostavom pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom, odnosno poslovanjem komunalnih društava u skladu s navedenim okvirom, ostvarenjem planskih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom, uspostavom obavljanja djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja komunalnog otpada u skladu s propisima, uspostavom odgovarajućeg i transparentnog financiranja sustava gospodarenja komunalnim otpadom koji bi sve sudionike poticao na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, uspostavom učinkovitog evidentiranja i praćenja podataka o komunalnom otpadu, uspostavom izvješćivanja o gospodarenju komunalnim otpadom, uspostavom učinkovitog nadzora postupanja s komunalnim otpadom, provedbom izobrazno-informativnih aktivnosti građana u području gospodarenja komunalnim otpadom te u transparentnosti i javnoj dostupnosti podataka o komunalnom otpadu, čime bi se povećala učinkovitost gospodarenja komunalnim otpadom u Republici Hrvatskoj.

Također, u reviziji je dano mišljenje trgovačkim društvima koja upravljaju s CGO Kaštijun i CGO Marišćina da je, u suradnji s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja i Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, potrebno poduzeti aktivnosti u svrhu izrade strateškog pristupa energetske uporabi otpada i pronalaska izvora financiranja za energetske uporabu otpada te uključiti sva tijela koja sudjeluju u postupku preuzimanja i zbrinjavanja goriva iz otpada i tržišta sekundarnih sirovina.

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/22-10/8
URBROJ: 613-01-01-22-1

Zagreb, 5. prosinca 2022.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI
GOSPODARENJE KOMUNALNIM OTPADOM
NA PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE

Državni ured za reviziju obavio je reviziju učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom na području Republike Hrvatske, na temelju odredaba članaka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19).

Revizija je obavljena na način i prema postupcima koji su utvrđeni Zakonom o Državnom uredu za reviziju, Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 30. studenoga 2020. do 14. studenoga 2022.

PREDMET, SUBJEKTI I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije bile su aktivnosti tijela nadležnih za uspostavu gospodarenja komunalnim otpadom na državnoj razini, aktivnosti komunalnih društava koja su davatelji javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada i usluge povezane s javnom uslugom na području jedinica lokalne samouprave te aktivnosti dva trgovačka društva koja upravljaju s CGO Kaštijun i CGO Marišćina u cilju uspostave jedinstvenog sustava gospodarenja otpadom na području Istarske županije, odnosno Primorsko-goranske županije.

Subjekti revizije (23) bili su:

- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
- ČISTOĆA d.o.o., Dubrovnik
- ČISTOĆA d.o.o. Karlovac
- ČISTOĆA d.o.o., Split
- ČISTOĆA d.o.o., Varaždin
- ČISTOĆA d.o.o., Zadar
- EKOPUS d.o.o., Viškovo
- GKP ČAKOM d.o.o., Čakovec
- GOSPODARENJE OTPADOM SISAK d.o.o.
- KAŠTIJUN d.o.o., Pula
- KD ČISTOĆA d.o.o., Rijeka
- KOMUNALAC d.o.o., Bjelovar
- KOMUNALAC d.o.o., Koprivnica
- KOMUNALAC d.o.o., Vukovar
- KOMUNALAC GOSPIĆ d.o.o.
- KOMUNALAC POŽEGA d.o.o.
- PULA HERCULANEA d.o.o.
- TD KOMUNALAC d.o.o., Slavonski Brod
- UNIKOM d.o.o., Osijek
- VG ČISTOĆA d.o.o., Velika Gorica
- ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o. – PODRUŽNICA ČISTOĆA
- ZELENi GRAD ŠIBENIK d.o.o.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (dalje u tekstu: Ministarstvo) provodi, odnosno podupire aktivnosti nužne u procesu unaprjeđivanja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, nositelj je mjera za ostvarenje ciljeva iz Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske te nadzire provedbu navedenog Plana, prikuplja planove gospodarenja otpadom jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, obavlja stručne i upravne poslove u vezi s odlukama o statusu i količini otpada na odlagalištima i rješenjima o odloženoj količini otpada, vodi očevidnike za obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom i drugo. U okviru navedenog Ministarstva, ustrojen je Zavod za zaštitu okoliša i prirode (dalje u tekstu: Zavod), koji prikuplja podatke o gospodarenju otpadom u Republici Hrvatskoj, vodi i unaprjeđuje informacijski sustav gospodarenja otpadom, izrađuje nacionalnu listu pokazatelja, analizira podatke o otpadu, izrađuje izvješća, provodi edukacije i drugo.

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (dalje u tekstu: Fond) je provedbeno tijelo na državnoj razini, odnosno sudjeluje u provedbi mjera i aktivnosti za ostvarenje ciljeva iz Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, financira/sufinancira pojedine aktivnosti u području gospodarenja otpadom, provodi nadzor nad namjenskim korištenjem sredstava, nadležan je za obračun i naplatu propisanih naknada u gospodarenju otpadom i drugo.

Od 21 komunalnog društva, ukupno 19 komunalnih društava su davatelji javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada i usluge povezane s javnom uslugom, a dva trgovačka društva upravljaju s CGO Kaštijun, odnosno CGO Marišćina.

Osnovni cilj revizije bio je ocijeniti učinkovitost gospodarenja komunalnim otpadom, odnosno provedbu aktivnosti u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom u Ministarstvu, Fondu i društvima.

Posebni ciljevi revizije bili su:

- provjeriti uspostavu pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom
- ocijeniti ostvarenje ciljeva u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom
- provjeriti uspostavu sakupljanja i zbrinjavanja komunalnog otpada
- provjeriti uspostavu odgovarajućeg i transparentnog financiranja sustava gospodarenja komunalnim otpadom koji bi sve sudionike poticao na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada
- ocijeniti uspostavu učinkovitog evidentiranja i praćenja podataka o komunalnom otpadu
- ocijeniti izvješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom
- ocijeniti uspostavu učinkovitog nadzora nad gospodarenjem komunalnim otpadom
- provjeriti provedbu izobrazno-informativnih aktivnosti u području gospodarenja komunalnim otpadom te transparentnost i javnu dostupnost podataka o gospodarenju komunalnim otpadom.

METODE REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI), revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne revizijske dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje ciljeva revizije.

U fazi planiranja i pripreme za obavljanje revizije analizirana je pravna regulativa, javno objavljeni podaci o komunalnim društvima, podaci o komunalnom otpadu koje objavljuje Ministarstvo te podaci o komunalnom otpadu objavljeni na mrežnim stranicama jedinica lokalne samouprave na čijem području komunalna društva obavljaju javnu uslugu.

U provedbi postupaka revizije korištene su sljedeće metode prikupljanja i analize podataka:

- analiza dokumentacije u vezi sa strateškim, pravnim i institucionalnim okvirom te provedbenih dokumenata u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom
- analiza izvješća o provedbi ciljeva i mjera te statističkih izvješća o gospodarenju komunalnim otpadom
- analiza podataka iz izvješća o komunalnom otpadu, odlagalištima i odlaganju otpada koje objavljuje Ministarstvo i jedinice lokalne samouprave na čijem području komunalna društva obavljaju javnu uslugu
- uvid u informacijski sustav gospodarenja otpadom Ministarstva i komunalnih društava i druge baze podataka te analiza navedenih podataka
- sastanci / intervjui / elektronička prepiska s predstavnicima subjekata revizije
- analiza dokumentacije subjekata revizije na temelju odabranog uzorka radi provjere ostvarenja aktivnosti u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom
- usporedba podataka na razini država članica Europske unije (dalje u tekstu: EU) u vezi s postizanjem ciljeva u gospodarenju otpadom te odvojenim prikupljanjem komunalnog otpada.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona i drugih propisa u skladu s kojima Ministarstvo, Fond i komunalna društva obavljaju svoje poslovanje u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom. Kriteriji su utvrđeni prema područjima revizije: pravni, strateški i planski okvir gospodarenja komunalnim otpadom, ostvarenje ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom, sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada, financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom, evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu, izvješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom, nadzor postupanja s komunalnim otpadom, izobrazno-informativne aktivnosti te javne objave podataka o komunalnom otpadu.

Okosnicu revizije činilo je glavno pitanje:

– **Je li gospodarenje komunalnim otpadom učinkovito?**

U tijeku revizije prikupljeni su dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća potpitanja:

- Je li uspostavljen pravni, strateški i planski okvir koji omogućava učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom?
- Je li poslovanje komunalnih društava uspostavljeno u skladu s pravnim i planskim okvirom?
- Ostvaruju li se planirani ciljevi u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom?
- Je li poslovanje komunalnih društava uspostavljeno na način koji omogućava ostvarenje planskih ciljeva?
- Je li uspostavljeno obavljanje djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja komunalnog otpada u skladu s propisima?
- Je li uspostavljeno odgovarajuće i transparentno financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom koji bi sve sudionike poticao na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada?
- Je li uspostavljeno učinkovito evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu?
- Je li uspostavljeno učinkovito izvješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom?
- Je li uspostavljen učinkovit nadzor postupanja s komunalnim otpadom?
- Provedu li se izobrazno-informativne aktivnosti u području gospodarenja komunalnim otpadom te objavljuju li se podaci o komunalnom otpadu na mrežnim stranicama nadležnih tijela kako bi bili transparentni i javno dostupni?

U tablici u nastavku daju se kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom, prema područjima revizije.

Tablica broj 1

Kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom,
prema područjima revizije

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji
	1	2
1.	Pravni, strateški i planski okvir gospodarenja komunalnim otpadom	○ doneseni su propisi, strateški akti i planski dokumenti za uređenje sustava gospodarenja komunalnim otpadom ○ strateškim aktima i planskim dokumentima utvrđeni su ciljevi u gospodarenju komunalnim otpadom, mjere i aktivnosti za ostvarenje ciljeva, nositelji provedbe, izvori financiranja, rokovi, ciljne vrijednosti i drugi pokazatelji ○ pravni okvir vezan za gospodarenje komunalnim otpadom usklađen je s direktivama EU-a

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji
	1	2
		- osnovano je povjerenstvo, imenovani članovi povjerenstva te uređen način njihova rada za izradu i provedbu planova, programa i izvješća - poslovnim planom komunalnih društava zasebno su planirane aktivnosti i ciljevi u vezi s gospodarenjem otpadom - planski ciljevi komunalnih društava pridonose ostvarivanju ciljeva utvrđenih strateškim i planskim ciljevima na državnoj razini
2.	Ostvarenje ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom	- ostvaruju se ciljevi u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom - provode se mjere i aktivnosti za ostvarenje ciljeva na utvrđeni način, u planiranim vremenskim okvirima te u ciljanim vrijednostima - prati se ostvarenje ciljeva i analiziraju se rezultati provedbe ciljeva - definirani su rizici u području gospodarenja komunalnim otpadom - komunalna društva provode mjere i aktivnosti predviđene planovima gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave za koje su određeni kao nositelji ili sunositelji - planirane aktivnosti komunalnih društava obavljaju se u skladu s utvrđenim rokovima te se postižu utvrđeni ciljevi u gospodarenju komunalnim otpadom - komunalna društva donose godišnje izvještaje o poslovanju - u godišnjim izvještajima o poslovanju iskazani su podaci vezani za djelatnost gospodarenja komunalnim otpadom
3.	Sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada	- komunalna društva ispunjavaju propisane uvjete za obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom - komunalna društva ishodila su odgovarajuće dozvole za postupke gospodarenja otpadom i upisana su u propisane očevidnike za obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom - komunalna društva obavljaju javnu uslugu prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada i uslugu povezanu s javnom uslugom na području jedinica lokalne samouprave za koje su odlukama predstavničkih tijela određeni za davatelja javne usluge - komunalna društva koja upravljaju centrima za gospodarenje otpadom obavljaju prihvrat, obradu sortiranog ili nesortiranog komunalnog otpada i kontrolu maksimalno 20,0 % biootpada u ukupnom otpadu - komunalna društva koja upravljaju centrima za gospodarenje otpadom obrađuju komunalni otpad na način da se dobije gorivo iz otpada koje se može koristiti kao energent
4.	Financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom	- planirana su i utrošena financijska sredstva za provedbu mjera i aktivnosti u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom - korištene su mogućnosti financiranja iz EU fondova - u primjeni je postupak naplate propisane naknade za odlaganje otpada kojom se upravitelja odlagališta potiče na smanjenje količine otpada koji se odlaže - u primjeni je postupak naplate propisane poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada kao mjera kojom se jedinica lokalne samouprave potiče da provede mjere radi smanjenja količine miješanog komunalnog otpada - osmišljeni su financijski mehanizmi koji bi građane potaknuli na promjenu ponašanja (smanjenje računa komunalnih usluga, sustav obračuna i naplate kojim bi se vrednovalo odvajanje otpada ili izricale kazne za neodvajanje) - komunalna društva utvrdila su cijene javne usluge na propisani način - prije primjene cjenika usluga komunalna društva su pribavila suglasnost izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave na koju se cjenik odnosi - u cijenu javne usluge uključeni su troškovi nabave i održavanja opreme za prikupljanje otpada, prijevoza i obrade otpada, troškovi nastali radom reciklažnih dvorišta, troškovi prijevoza i obrade glomaznog otpada i drugo - cijena javne usluge osigurava ekonomski održivo poslovanje komunalnih društava te sigurnost, redovitost i kvalitetu javne usluge - komunalna društva koja upravljaju centrima za gospodarenje otpadom primjenjuju istu cijenu obrade preuzetog miješanog komunalnog otpada po toni za sve davatelje javne usluge - komunalna društva osigurala su knjigovodstveno vjerodostojno praćenje prihoda i rashoda djelatnosti gospodarenja komunalnim otpadom i organizacijsko razdvajanje obavljanja djelatnosti

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji
1		2
		komunalna društva ostvaruju prihode od odvojeno prikupljenog otpada, odnosno od obrade komunalnog otpada
5.	Evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu	- utvrđen je način evidentiranja, prikupljanja i praćenja podataka o otpadu - uspostavljen je informacijski sustav gospodarenja otpadom - provodi se unaprjeđenje i modernizacija postojećih te razvoj novih informacijskih sustava i aplikacija u vezi s područjem gospodarenja otpadom - podaci u informacijskom sustavu gospodarenja otpadom i statistički podaci koji iz njih proizlaze pouzdani su i potvrđeni - podaci se kontroliraju te je utvrđen način kontrole podataka - utvrđen je način postupanja u slučaju utvrđenih propusta - komunalna društva sastavljaju propisanu dokumentaciju i vode propisane evidencije o prikupljenom komunalnom otpadu - komunalna društva vode elektronički Očevidnik o nastanku i tijeku otpada - podaci komunalnih društava o dokumentaciji o otpadu su potpuni, točni i vjerodostojni
6.	Izvrješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom	- propisima i planskim dokumentima utvrđeno je izvrješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom - određen je način izvrješćivanja i tijela nadležna za izvrješćivanje - izrađuju se izvrješća o gospodarenju komunalnim otpadom - podaci komunalnih društava o otpadu dostavljaju se na propisanim izvrješćima nadležnim tijelima te su dokumentirani i kontrolirani
7.	Nadzor postupanja s komunalnim otpadom	- komunalna društva provode upravljački nadzor obavljanja svih postupaka gospodarenja otpadom sukladno dozvoli za gospodarenje otpadom - komunalna društva primjenjuju upute za rad iz Elaborata gospodarenja otpadom i prate njihovu provedbu - komunalna društva provode nadzor nad vođenjem dokumentacije o nastanku i tijeku otpada te nad dostavljanjem propisanih izvrješća nadležnim tijelima
8.	Izobrazno-informativne aktivnosti u području gospodarenja komunalnim otpadom te javne objave podataka o komunalnom otpadu	- izrađene su smjernice, ciljne skupine te aktivnosti koje je nužno provoditi na nacionalnoj i lokalnoj razini u području gospodarenja komunalnim otpadom - provodi se suradnja u izobrazno-informativnim aktivnostima između sudionika - izobrazno-informativne aktivnosti provode se kontinuirano - izobrazno-informativne aktivnosti provode se u dovoljnoj mjeri - prati se učinak provedbe izobrazno-informativnih aktivnosti - nadležna tijela objavljuju na svojim mrežnim stranicama izvrješća te druge relevantne podatke o prikupljenom komunalnom otpadu - na mrežnim stranicama nadležnih tijela osigurani su preglednici koji javnosti omogućavaju izravan i jednostavan pristup podacima - podaci na mrežnim stranicama nadležnih tijela se ažuriraju

Gospodarenje komunalnim otpadom ocjenjuje se **učinkovitim**, ako je uspostavljen pravni, strateški i planski okvir koji omogućava učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom, odnosno ako je poslovanje komunalnih društava uspostavljeno u skladu s navedenim okvirom, ostvaruju se planski ciljevi gospodarenja komunalnim otpadom, uspostavljeno je obavljanje djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja komunalnog otpada u skladu s propisima, uspostavljeno je odgovarajuće i transparentno financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom koji bi sve sudionike poticao na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, uspostavljeno je evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu, uspostavljeno je učinkovito izvrješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom, uspostavljen je učinkovit nadzor postupanja s komunalnim otpadom, provode se izobrazno-informativne aktivnosti u području gospodarenja komunalnim otpadom te se objavljuju podaci o komunalnom otpadu na mrežnim stranicama nadležnih tijela kako bi bili transparentni i javno dostupni.

Gospodarenje komunalnim otpadom ocjenjuje se **učinkovitim, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđeni određeni propusti koji ne utječu bitno na gospodarenje komunalnim otpadom.

Gospodarenje komunalnim otpadom ocjenjuje se **djelomično učinkovitim**, ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji utječu na učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom i provedbu aktivnosti te su potrebna značajna poboljšanja.

Gospodarenje komunalnim otpadom ocjenjuje se **neučinkovitim**, ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji bitno utječu na učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom i provedbu aktivnosti te su potrebna značajnija poboljšanja, kako bi se provodili u skladu s načelima ekonomičnosti, djelotvornosti i svrsishodnosti.

NALAZ

Revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji su utjecali na ocjenu učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom u Ministarstvu, Fondu, 19 komunalnih društava te dva trgovačka društva koja upravljaju s CGO Kaštijun i CGO Marišćina, a odnose se na pravni, strateški i planski okvir gospodarenja komunalnim otpadom, ostvarenje ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom, sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada, financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom, evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu, izvješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom, nadzor postupanja s komunalnim otpadom, izobrazno-informativne aktivnosti te javne objave podataka o komunalnom otpadu.

Pravni, strateški i planski okvir gospodarenja komunalnim otpadom

Gospodarenje komunalnim otpadom u Republici Hrvatskoj uređeno je nacionalnim propisima, međunarodnim ugovorima i aktima EU-a te strateškim i planskim dokumentima vezanim za područje gospodarenja komunalnim otpadom¹. Tako je donesena Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (Narodne novine 130/05), Zakon o održivom gospodarenju otpadom (Narodne novine 94/13, 73/17, 14/19 i 98/19), Odluka o donošenju Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (Narodne novine 3/17) (dalje u tekstu: Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske), Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom (Narodne novine 50/17, 84/19 i 14/20 – Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske) i drugi.

Revizijom je utvrđeno da je područje gospodarenja komunalnim otpadom u Republici Hrvatskoj uređeno brojnim propisima. Značajan broj propisa nije donesen, iako je njihovo donošenje predviđeno Zakonom o održivom gospodarenju otpadom iz srpnja 2013. Tako je propisano u roku od jedne godine od stupanja na snagu navedenog Zakona donošenje 37 provedbenih propisa, od čega je do vremena obavljanja revizije (prosinac 2021.) doneseno 19. Primjerice, nisu doneseni provedbeni propisi kao što su Pravilnik o naknadi zbog blizine neusklađenog odlagališta, Pravilnik o registru gospodarenja posebnim kategorijama otpada, Uredba o gospodarenju građevnim otpadom i otpadom koji sadrži azbest, Pravilnik i Uredba o gospodarenju biootpadom, Pravilnik o informacijskom sustavu gospodarenja otpadom, propis kojim se propisuje način obračuna naknade za odlaganje komunalnog otpada i drugi.

Prema obrazloženju odgovorne osobe Ministarstva, doneseno je ukupno 60 (uključujući spomenutih 19) provedbenih i zakonskih akata jer je bilo potrebno donijeti izmjene i dopune propisa radi usklađenja sa zakonodavstvom EU-a. Sustavi za koje nisu doneseni posebni propisi su oni za koje već postoje pravilnici (npr. otpadna ulja) koji su na snazi i funkcioniraju, kao i oni koji nisu bili prioritetni, jer funkcioniraju i bez donošenja posebnih propisa (npr. informacijski sustav gospodarenja otpadom). S obzirom na to da je usklađenje nacionalnog zakonodavstva s propisima EU-a prioritet u radu Ministarstva, mijenjali su se planovi donošenja propisa.

Međutim, propisi za usklađivanje područja gospodarenja otpadom s pravnom stečevinom EU-a nisu doneseni u roku. Republika Hrvatska bila je obvezna donijeti zakone i druge propise za usklađivanje s Direktivom (EU) 2018/851 Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu najkasnije do 5. srpnja 2020. te o tome obavijestiti Europsku komisiju. Novi Zakon o gospodarenju otpadom donesen je u srpnju 2021.

Nadalje, pokrenut je postupak za ocjenu suglasnosti pojedinih odredaba Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom i njezinih izmjena s Ustavom Republike Hrvatske i navedenim Zakonom, a rješenjem Ustavnog suda ukinute su pojedine odredbe Uredbe.

¹ Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, komunalni otpad je otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede i šumarstva. Gospodarenje otpadom su djelatnosti sakupljanja, prijevoza, oporabe i zbrinjavanja i druge obrade otpada, uključujući nadzor nad tim postupcima te nadzor i mjere koje se provode na lokacijama nakon zbrinjavanja otpada te radnje koje poduzimaju trgovac otpadom ili posrednik.

Primjerice, ukinute su sve odredbe o poticajnoj naknadi za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada, dok je Zakonom o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021. navedena odredba o poticajnoj naknadi djelomice izmijenjena. Također, odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom iz srpnja 2013., propisano je da će Vlada Republike Hrvatske donijeti Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske do 31. prosinca 2014., a navedeni Plan donesen je u siječnju 2017.

Iz navedenog je vidljivo da Ministarstvo nije poduzelo cjelovite i sveobuhvatne aktivnosti u svrhu uspostave jasnog pravnog okvira za područje gospodarenja komunalnim otpadom. Posebice je to vezano za donošenje obveznih provedbenih propisa, usklađivanje propisa Republike Hrvatske s propisima EU-a u roku te činjenicom da je velik broj komunalnih društava, čelnika jedinica lokalne samouprave, Udruga gradova i drugi podnijeli prijedlog za ocjenom o suglasnosti pojedinih odredaba Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom s Ustavom i zakonom te osporavali pojedine odredbe Uredbe.

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu pravodobno poduzimati aktivnosti radi donošenja provedbenih propisa u roku u skladu s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, u svrhu sveobuhvatne uspostave jasnog i cjelovitog pravnog okvira za područje gospodarenja komunalnim otpadom.

Komunalna društva su pri gospodarenju komunalnim otpadom obvezna postupati u skladu s propisima. Zakonom o održivom gospodarenju otpadom, koji je bio na snazi tijekom 2019. i 2020., utvrđene su mjere za sprječavanje ili smanjenje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravlje i okoliš na način smanjenja količina otpada u nastanku i/ili proizvodnji te se uređuje gospodarenje otpadom bez uporabe rizičnih postupaka po ljudsko zdravlje i okoliš, uz korištenje vrijednih svojstava otpada.

Pod pojmom gospodarenje otpadom smatraju se djelatnosti sakupljanja, prijevoza, oporabe i zbrinjavanja i druge obrade otpada, uključujući nadzor nad tim postupcima i nadzor i mjere koje se provode na lokacijama nakon zbrinjavanja otpada te radnje koje poduzimaju trgovac otpadom ili posrednik. Navedenim Zakonom utvrđen je red prvenstva u gospodarenju otpadom: 1. sprječavanje nastanka otpada, 2. priprema za ponovnu uporabu, 3. recikliranje, 4. drugi postupci oporabe, npr. energetska oporaba i 5. zbrinjavanje otpada. Prema odredbama navedenog Zakona, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je na svom području osigurati obavljanje javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada² i usluge povezane s javnom uslugom te odvojeno prikupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira i kartona, metala, stakla, plastike, tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada na način propisan navedenim Zakonom i provedbenim propisima. Prema odredbama navedenog Zakona, javna usluga prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada te usluga povezana s javnom uslugom podrazumijeva prikupljanje tog otpada na određenom području pružanja usluge putem spremnika od pojedinih korisnika i prijevoz otpada do ovlaštene osobe za obradu otpada i smatra se uslugom od općeg interesa, a pruža ju davatelj javne usluge. Javnu uslugu mogu obavljati trgovačka društva koje osniva jedinica lokalne samouprave i u kojem drži većinski dio dionica, odnosno udjela, javne ustanove koje osniva jedinica lokalne samouprave te pravne i fizičke osobe na temelju ugovora o koncesiji, a davatelj javne usluge utvrđuje se odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave.

Odredbama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom detaljnije je uređen sadržaj odluke o načinu pružanja javne usluge, način gospodarenja komunalnim otpadom, obveze davatelja i korisnika javne usluge u vezi s odvojenim prikupljanjem komunalnog otpada, prostorni razmještaj reciklažnih dvorišta, način izračuna granične količine miješanog komunalnog otpada za određena razdoblja, način i uvjeti određivanja i obračuna naknade za gradnju građevina za gospodarenje komunalnim otpadom, način obračuna poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada, vođenje evidencije o preuzetom komunalnom otpadu te način utvrđivanja cijene javne usluge.

² Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, biorazgradivi komunalni otpad je komunalni otpad koji u svom sastavu sadrži otpad koji se može razgraditi biološkim aerobnim ili anaerobnim postupkom. Biootpad je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, hrana i kuhinjski otpad iz kućanstava, restorana, ugostiteljskih i maloprodajnih objekata i slični otpad iz proizvodnje prehrambenih proizvoda.

Kao usluga povezana s javnom uslugom utvrđeno je odvojeno prikupljanje komunalnog otpada putem reciklažnog dvorišta, mobilnog reciklažnog dvorišta, spremnika na javnim površinama i kod korisnika usluge te odvojeno prikupljanje krupnog (glomaznog) komunalnog otpada, a kao reciklabilni komunalni otpad otpadna plastika, metal i staklo te kad je to prikladno i druge vrste otpada namijenjene recikliranju (npr. otpadni tekstil, otpadno drvo).

Odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom (Narodne novine 117/17) propisani su uvjeti za gospodarenje otpadom, poslovi osobe odgovorne za gospodarenje otpadom, način rada reciklažnog dvorišta, sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje, odnosno izmjenu dozvole, način izračuna iznosa osiguranja od štete koja može nastati kao posljedica gospodarenja otpadom, sadržaj Elaborata gospodarenja otpadom, uvjeti za sustav upravljačkog nadzora, propisan je sadržaj, način vođenja i upisa te sadržaj i izgled potvrde o upisu u očevidnik prijevoznika otpada, očevidnik posrednika u gospodarenju otpadom, očevidnik trgovaca otpadom, očevidnik reciklažnih dvorišta, očevidnik određenih osoba koje skladište vlastiti proizvodni otpad i očevidnik energetskih oporabitelja određenog otpada, sadržaj i izgled obrasca za dostavu podataka o masi biorazgradivog komunalnog otpada odloženog na odlagalište te obrasca o masi otpada odloženog na neusklađeno odlagalište, obrazac pratećeg lista proizvođača i posjednika otpada, uvjeti i način vođenja očevidnika o nastanku i tijeku otpada te dostave podataka u očevidnik, način vođenja dostave podataka u mrežnu aplikaciju za vođenje očevidnika o nastanku i tijeku otpada i drugo. Navedeno je od srpnja 2020. regulirano odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom (Narodne novine 81/20).

Vrste komunalnog otpada utvrđene su Pravilnikom o katalogu otpada (Narodne novine 90/15), prema kojem je otpad razvrstan u numerički označene grupe i podgrupe prema djelatnostima i tehnološkim procesima u kojima nastaje te nazivima otpada, odnosno vrstama tvari ili predmeta koje imaju status otpada. Prema navedenom Pravilniku, komunalni otpad svrstan je u grupu 20, u tri podgrupe: 20 01 odvojeno prikupljeni sastojci komunalnog otpada, osim odvojeno prikupljene ambalaže iz komunalnog otpada (30 vrsta otpada), 20 02 otpad iz vrtova i parkova, uključujući otpad s groblja (tri vrste otpada) i 20 03 ostali komunalni otpad (sedam vrsta otpada između kojih i miješani komunalni otpad), a odvojeno prikupljena ambalaža iz komunalnog otpada svrstana je u grupu 15, podgrupu 15 01 (deset vrsta otpada).

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, planski dokumenti u gospodarenju otpadom su Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, Plan sprječavanja nastanka otpada i planovi gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave.

U tablici u nastavku daju se podaci o obvezama Republike Hrvatske u vezi s komunalnim otpadom, koje proizlaze iz zakonodavstva EU-a i propisa Republike Hrvatske te rok ostvarenja obveza, prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.

Tablica broj 2

Obveze Republike Hrvatske u vezi s komunalnim otpadom

Vrsta otpada	Godina	Obveze Republike Hrvatske
1	2	3
Smanjenje količine odlaganja biorazgradivog otpada	2016.	50,0 %, odnosno 378 088 t do 31. prosinca 2016. (u odnosu na 1997.)
	2020.	35,0 %, odnosno 264 661 t do 31. prosinca 2020.
Odlaganje otpada	2018.	Zabrana odlaganja na neusklađena odlagališta.
Komunalni otpad	2015.	Jedinice lokalne samouprave moraju osigurati odvojeno prikupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) otpada.
	2020.	50,0 % priprema za ponovnu uporabu i recikliranje komunalnog otpada.

U Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske navedene su mjere koje je potrebno provesti za ostvarenje ciljeva. Za svaku mjeru određene su aktivnosti i podaktivnosti, nositelji provedbe mjere, izvori financiranja, ciljane vrijednosti te rok provedbe.

U tablici u nastavku daju se ciljevi u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom koje je potrebno postići do konca 2022. u odnosu na 2015., prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, a u čijem ostvarenju sudjeluju Ministarstvo, Fond, komunalna društva i jedinice lokalne samouprave.

Tablica broj 3

Ciljevi u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom
koje je potrebno postići do konca 2022. u odnosu na 2015., prema Planu gospodarenja otpadom
Republike Hrvatske

Redni broj	Cilj	Podcilj	Opis
1	2	3	4
1.	Cilj 1: Unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom	Cilj 1.1.	Smanjiti ukupnu količinu proizvedenog komunalnog otpada za 5,0 %
		Cilj 1.2.	Odvojeno prikupiti 60,0 % mase proizvedenog komunalnog otpada (prvenstveno papir, staklo, plastika, metal, biootpad i drugo)
		Cilj 1.3.	Odvojeno prikupiti 40,0 % mase proizvedenog biootpada koji je sastavni dio komunalnog otpada
		Cilj 1.4.	Odložiti na odlagališta manje od 25,0 % mase proizvedenog komunalnog otpada
2.	Cilj 5: Kontinuirano provoditi izobrazno-informativne aktivnosti		

Informacijski sustav gospodarenja otpadom, koji vodi Ministarstvo, sadrži dostavljene planove gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave. Godišnji pregledi podataka o planovima objavljeni su i dostupni na mrežnim stranicama Ministarstva³. Na 26. listopada 2020., od 556 jedinica lokalne samouprave, planove gospodarenja otpadom dostavilo je 505, od čega 480 prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, a 25 prema Zakonu o otpadu (Narodne novine 178/04, 153/05, 111/06, 110/07, 60/08 i 87/09), koji je bio na snazi do srpnja 2013. Plan gospodarenja otpadom nije dostavila 51 jedinica lokalne samouprave.

Revizijom je utvrđeno da su ciljevi u planovima gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave najvećim dijelom usklađeni s ciljevima utvrđenim Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. Jedinice lokalne samouprave utvrdile su mjere sakupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada, mjere odvojenog prikupljanja otpadnog papira, plastike i metala, stakla, tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada. U planovima gospodarenja otpadom su, kao nositelji ili sunositelji provedbe mjera, uz jedinice lokalne samouprave određeni i davatelji javne usluge, odnosno komunalna društva.

Komunalna društva izradila su planove poslovanja za 2019. i za 2020. koji sadrže smjernice poslovanja, planove prihoda i rashoda, investicije, način upravljanja ljudskim resursima i drugo. Godišnjim planovima poslovanja planirane su i aktivnosti u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom. Međutim, u pojedinim planovima nisu navedene ciljane kvantitativne vrijednosti u smanjenju količina otpada koji se odlaže na odlagališta i povećanju količina odvojeno prikupljenog otpada te mjere i aktivnosti kojima bi se navedeno trebalo postići.

³ <http://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/otpad-registri-oneciscavanja-i-ostali-sektorski-pritisci/gospodarenje-otpadom-0>

Nisu utvrđene mjere, aktivnosti i ciljevi gospodarenja komunalnim otpadom na način utvrđen planovima gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave na čijem području komunalna društva obavljaju javnu uslugu. Također, nisu utvrđene vrste i planirane količine nabave pojedine opreme za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, visina potrebnih financijskih sredstava, rokovi, izvori financiranja i drugo.

Pojedina komunalna društva nisu donijela strateški plan kojim bi se za određeno razdoblje definirali dugoročni ciljevi društva. Strateškim planom potrebno je, između ostalog, u okviru nadležnosti društva, utvrditi ciljeve, mjere i aktivnosti u vezi s gospodarenjem komunalnim otpadom kako je to utvrđeno Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, odnosno ciljevima koje je potrebno postići do 2035. prema Zakonu o gospodarenju otpadom koji je stupio na snagu u srpnju 2021.

Državni ured za reviziju preporučio je godišnjim planom poslovanja komunalnih društava planirati ciljeve te mjere i aktivnosti za ostvarenje planiranih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom, koji bi pridonijeli ostvarenju planskih ciljeva utvrđenih na državnoj razini.

Preporučio je godišnjim planom poslovanja komunalnih društava utvrditi visinu financijskih sredstava, rokove za realizaciju planiranih aktivnosti i izvore financiranja.

Također, preporučio je komunalnim društvima donijeti strateški plan kojim bi se, između ostalog, planirali ciljevi, mjere i aktivnosti za ostvarenje planiranih ciljeva u gospodarenju otpadom utvrđenih na državnoj razini.

Ostvarenje ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom

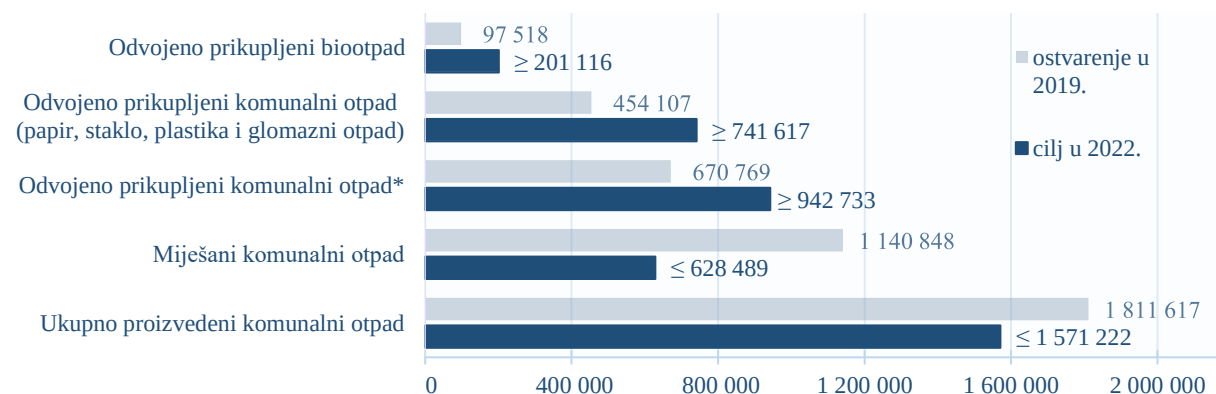
Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske određuje ciljeve za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići do 2022. u odnosu na 2015., kako bi se ispunile obveze koje Republika Hrvatska mora postići prema direktivama EU-a i nacionalnim propisima. Navedeni Plan sadrži ciljane vrijednosti, odnosno količine ukupno proizvedenog te odvojeno prikupljenog komunalnog otpada u 2022.

U grafičkom prikazu u nastavku daje se pregled ciljanih količina (u t) ukupno proizvedenog i odvojeno prikupljenog komunalnog otpada u 2022. te podaci o ostvarenim količinama iz Izvješća o komunalnom otpadu za 2019.⁴, objavljenom na mrežnim stranicama Ministarstva.

⁴http://www.haop.hr/sites/default/files/uploads/inline-files/OTP_Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20komunalnom%20otpadu%20za%202019_2.pdf

Grafički prikaz broj 1

Ciljane količine (u t) ukupno proizvedenog i odvojeno prikupljenog komunalnog otpada u 2022. i ostvarene količine u 2019.

* Od ukupno 670 769 t odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, 119 144 t odnosi se na električni i elektronički otpad, metal, drvo, tekstil, baterije i akumulatore i ostalo.

Iz grafičkog prikaza broj 1 vidljivo je da se ciljane vrijednosti u gospodarenju komunalnim otpadom za 2019. ne ostvaruju u dovoljnoj mjeri. Prema podacima Eurostata za 2019.⁵, Republika Hrvatska je na začelju EU-a s visokom stopom odlaganja (višu stopu odlaganja imaju Bugarska, Grčka, Rumunjska, Cipar i Malta), niskom stopom recikliranja (nižu stopu recikliranja imaju Portugal, Grčka, Rumunjska, Cipar i Malta) te zanemarivim udjelom energetske oporabe otpada.

U Republici Hrvatskoj je na koncu 2019. i dalje najzastupljeniji način gospodarenja komunalnim otpadom odlaganje na odlagališta, i to u udjelu od 59,2 % od ukupno proizvedenog komunalnog otpada, što je, prema redu prvenstva u gospodarenju otpadom utvrđenom direktivama EU-a i Zakona o održivom gospodarenju otpadom, najmanje prikladno. Prema Izvješću o komunalnom otpadu za 2019., preostalih 11,0 % ukupno proizvedenog komunalnog otpada odnosi se na ostale postupke (postrojenja za mehaničko-biološku obradu u koja je upućeno oko 150 000 t otpada, dok se manji dio odnosi na procijenjene količine za neobuhvaćeni dio stanovništva, količine koje su privremeno uskladištene te količine zbrinute nekim od ostalih postupaka predobrade).

Prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, najvažnije mjere sprječavanja nastanka otpada su uspostava centara za ponovnu uporabu i osiguranje potrebne opreme za kućno kompostiranje. Naglasak je na sustavu odvojenog prikupljanja komunalnog otpada, i to kroz osiguranje potrebne infrastrukture za odvajanje komunalnog otpada na mjestu nastanka otpada, putem reciklažnih dvorišta, na javnim površinama te kroz provedbu propisa za posebne kategorije otpada. Kako bi se postigao propisani cilj stope recikliranja u 2020. od 50,0 %, potrebno je u što kraćim rokovima osigurati veću stopu odvajanja komunalnog otpada i što bolju kvalitetu odvojeno prikupljenog otpada. Za ispunjenje cilja kroz ostvarenje planirane dinamike potrebno je nabaviti komunalnu opremu, vozila i plovila za odvojeno prikupljanje otpada, izgraditi reciklažna dvorišta, reciklažne centre i postrojenja za sortiranje odvojeno prikupljenog otpada.

Revizijom je utvrđeno da se ciljevi i mjere za ostvarenje ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom, koje su određene Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, ne ostvaruju u dovoljnoj mjeri te se sadašnjom dinamikom provedbe predviđeni udjeli neće ostvariti do planiranog roka. Do konca 2019. nije ostvaren planirani udjel smanjenja ukupne količine proizvedenog komunalnog otpada, ukupno odvojeno prikupljenog komunalnog otpada i odvojeno prikupljenog biootpada te planirani udjel smanjenja odložene količine otpada na odlagališta.

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_wasmun/default/table?lang=en

Prema Cilju 1.1. potrebno je smanjiti ukupnu količinu proizvedenog komunalnog otpada za 5,0 % u odnosu na 2015. U 2019. je ukupno proizvedeno 1 811 617 t, što je povećanje od 9,5 % u odnosu na 2015. kada je ukupno proizvedeno 1 653 919 t komunalnog otpada. Navedenim Planom određeno je da će u 2019. ukupna količina proizvedenog komunalnog otpada iznositi 1 604 380 t.

Prema Cilju 1.2. potrebno je odvojeno prikupiti 60,0 % mase proizvedenog komunalnog otpada. U 2019. je ukupno odvojeno prikupljeno 670 769 t ili 37,0 % proizvedenog komunalnog otpada. Navedenim Planom određeno je da će u 2019. udjel odvojeno prikupljenog otpada biti 44,0 %. Međutim, iako udjel odvojeno prikupljenog komunalnog otpada raste te u 2019. čini 37,0 % proizvedenog komunalnog otpada, nije izgledno ostvarenje Cilja 1.2. u 2022. Količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada od 2013. do 2019. prosječno je rasla za 8,1 % godišnje. Prema procjeni Državnog ureda za reviziju, uzimajući u obzir ostvarene količine odvojeno prikupljenog komunalnog otpada od 2013. do 2019. i prosječnu stopu promjene od 8,1 %, stopa odvajanja u 2022. trebala bi iznositi 45,5 %, što nije dovoljno za ostvarenje navedenog cilja.

U 2019. je ukupno odvojeno prikupljeno 97 518 t ili 18,7 % biootpada⁶ u proizvedenom komunalnom biootpadu. Navedenim Planom određeno je da će u 2019. udjel odvojeno prikupljenog biootpada biti 23,0 %. U organizaciji jedinica lokalne samouprave najviše biootpada u 2019. prikupljeno je u Primorsko-goranskoj županiji 23,2 %, Gradu Zagrebu 14,3 % i Međimurskoj županiji 14,0 %.

U 2019. odloženo je 679 080 t biorazgradivog komunalnog otpada, što je najmanja količina odloženog biorazgradivog otpada od 2013. do 2019. U 2013. proizvedeno je 53,5 % više biorazgradivog komunalnog otpada u odnosu na ciljanu količinu utvrđenu Zakonom o održivom gospodarenju otpadom za 2013. (567 131 t), dok ga je u 2016. proizvedeno 120,0 % više u odnosu na ciljanu količinu za 2016. (378 088 t). Iako postoji trend smanjenja količine odloženog biorazgradivog komunalnog otpada, prema procjeni Državnog ureda za reviziju, uzimajući u obzir prosječnu godišnju stopu promjene količine odloženog biorazgradivog komunalnog otpada od 2013. do 2019., postojećom dinamikom neće biti ostvaren cilj za 2020. (264 661 t). Kako bi se postigao cilj, količina odloženog biorazgradivog komunalnog otpada trebala bi se smanjiti za gotovo 60,0 % u odnosu na procijenjenu količinu za 2020.

Cilj 1.3. Odvojeno prikupiti 40,0 % mase proizvedenog biootpada do konca 2022. također neće biti postignut dinamikom kojom se odvaja. Udjel odvojeno prikupljenog biootpada u proizvedenom komunalnom biootpadu najviši je u 2019. i iznosio je 18,7 %. Kako bi se postigao navedeni cilj, udjel odvojeno prikupljenog biootpada u proizvedenom komunalnom biootpadu trebao bi se u sljedeće tri godine više nego udvostručiti. Iako su se količine odvojeno prikupljenog i oporabljene biootpada povećale, određena količina se ne oporabljuje, nego se odlaže na odlagališta (u 2019. u visini od 22,8 % odvojeno prikupljenog biootpada). Od 2013. do 2019. broj kompostana porastao je s osam na deset, a broj postrojenja za anaerobnu digestiju s jednog na šest.

Cilj 1.4. Odložiti na odlagališta manje od 25,0 % mase proizvedenog komunalnog otpada do konca 2022., također neće biti postignut. Revizijom je utvrđeno da je u 2019. na odlagališta ukupno odloženo 1 072 727 t ili 59,2 % proizvedenog komunalnog otpada. Količina odloženog otpada od 2013. do 2019. prosječno je smanjivana za 4,5 % godišnje. Prema procjeni Državnog ureda za reviziju, kojom su uzete u obzir ostvarene količine odloženog otpada od 2013. do 2019., stopa odlaganja otpada za 2022. trebala bi iznositi 50,2 %, što neće biti dovoljno za ostvarenje cilja.

⁶ Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, biorazgradivi komunalni otpad je komunalni otpad koji u svom sastavu sadrži otpad koji se može razgraditi biološkim aerobnim ili anaerobnim postupkom. Biootpad je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, hrana i kuhinjski otpad iz kućanstava, restorana, ugostiteljskih i maloprodajnih objekata i slični otpad iz proizvodnje prehrambenih proizvoda.

Revizijom je utvrđeno da pojedine mjere i aktivnosti određene Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, koje je potrebno provesti za ostvarenje ciljeva, nisu provedene ili nisu provedene u planiranom roku. Tako je javni poziv za izgradnju reciklažnih dvorišta za koji je rok bio konac 2019. proveden u 2020. te je u vrijeme obavljanja revizije u tijeku odobravanje projekata. Mjera uvođenja naknade za odlaganje otpada kojom se potiče smanjenje količina otpada uvedena je do konca 2017. u skladu sa Zakonom o održivom gospodarenju otpadom, ali se navedena naknada ne obračunava. Za šest mjera za koje je krajnji rok provedbe prema navedenom Planu bio konac 2020. provedeni su javni pozivi tijekom 2020., a pojedini su u tijeku (prema podacima iz travnja 2021.). To su mjera Kućno kompostiranje, Nabava opreme, vozila i plovila za odvojeno prikupljanje otpada, Izgradnja sortirnica, Izgradnja reciklažnih dvorišta, Nabava opreme i vozila za odvojeno prikupljanje biootpada te Izgradnja postrojenja za biološku obradu odvojeno prikupljenog biootpada. Pojedine mjere provedene su djelomično, odnosno obuhvatile su dio aktivnosti predviđenih za ostvarenje pojedine mjere. Također, mjera izrade jedinstvenog informacijskog sustava Fonda za pripremu i provedbu projekata, koji će biti povezan s informacijskim sustavom Ministarstva i drugim institucijama povezanim s Fondom, radi kontrole, razmjene i usklađivanja podataka vezanih za posebne kategorije otpada i ostale projekte Fonda, nije ostvarena u cijelosti ni do planiranog roka.

Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske određena je interventna mjera za smanjenje odlaganja komunalnog otpada nastalog u Gradu Zagrebu koja uključuje izgradnju postrojenja i/ili nabavu opreme potrebne za sortiranje odvojeno prikupljenog otpada, obradu odvojeno prikupljenog biootpada te miješanog komunalnog otpada nastalog na području Grada Zagreba, međutim, Fond je u 2020., u okviru ove mjere, Gradu Zagrebu sufinancirao samo projekt uklanjanja građevina na lokaciji Žitnjak radi pripreme lokacije u svrhu izgradnje postrojenja za sortiranje odvojeno prikupljenog komunalnog otpada.

Planirana mjera izgradnje centara za gospodarenje otpadom nije ostvarena u cijelosti ni u planiranim rokovima. Također, nisu provedene aktivnosti za ostvarenje mjere izgradnje centara za ponovnu uporabu i građevinske zahvate na postojećim građevinama radi prilagodbe njihovoj novoj namjeni te nabavu opreme, za koje je rok provedbe konac 2022.

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu i Fondu sustavnije i učinkovitije provoditi aktivnosti na provedbi ciljeva i mjera utvrđenih Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, provoditi navedene aktivnosti u skladu s prioritetima i načinom utvrđenim navedenim Planom, kako bi se do planiranog roka postigli ciljevi gospodarenja komunalnim otpadom.

Nadalje, s obzirom na to da su planovima gospodarenja otpadom, kao nositelji ili sunositelji provedbe mjera, uz jedinice lokalne samouprave određeni i davatelji javne usluge, odnosno komunalna društva koja gospodare otpadom na području jedinica lokalne samouprave, revizijom su provjerene aktivnosti komunalnih društava provedene u vezi s provedbom mjera te ostvarenjem ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom.

U Prilogu broj 2, 3 i 4 daju se podaci o ukupno sakupljenoj količini komunalnog otpada u okviru javne usluge komunalnih društava za 2019. i 2020. u odnosu na 2015., količini ukupno sakupljenog komunalnog otpada, odnosno miješanog komunalnog otpada i odvojeno prikupljenog komunalnog otpada u 2019. i 2020. te ukupno sakupljenom komunalnom otpadu predanom na odlagalište, upućenom na uporabu i na ostale postupke u 2019. i 2020., po komunalnim društvima, prema podacima društva.

Revizijom je utvrđeno da komunalna društva najvećim dijelom provode aktivnosti u gospodarenju komunalnim otpadom u kojima su određeni kao nositelji ili sunositelji provedbe, ali se na području jedinica lokalne samouprave i dalje ne ostvaruju u dovoljnoj mjeri ciljevi u gospodarenju komunalnim otpadom, koje je potrebno postići do konca 2022., a odnose se na smanjenje ukupne količine proizvedenog komunalnog otpada, odvojeno prikupljenog proizvedenog komunalnog otpada i biootpada te na smanjenje količine otpada koji se odlaže na odlagališta.

Državni ured za reviziju dao je mišljenje da se na području jedinica lokalne samouprave, u okviru javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom, ne ostvaruju u dovoljnoj mjeri ciljevi u gospodarenju komunalnim otpadom koji se odnose na smanjenje ukupne količine proizvedenog komunalnog otpada, odvojeno prikupljenog proizvedenog komunalnog otpada i biootpada te na smanjenje količine otpada koji se odlaže na odlagališta. Za provedbu utvrđenih ciljeva potrebno je daljnje ulaganje u opremu i vozila za prikupljanje odvojenih vrsta otpada te u infrastrukturu za sortiranje reciklabilnog otpada i obradu odvojeno prikupljenog otpada i biootpada, dovoljnog broja reciklažnih dvorišta te drugih mjera utvrđenih planovima gospodarenja otpadom, što je u nadležnosti jedinica lokalne samouprave.

Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima i nadalje provoditi aktivnosti i mjere u kojima su određeni kao nositelji ili sunositelji provedbe iz područja svoje djelatnosti, kako bi se postigli ciljevi utvrđeni Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i planom gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave, na čijem području komunalna društva obavljaju javnu uslugu.

Komunalna društva su za 2019. i 2020. sastavila godišnje izvještaje o poslovanju u kojima su opisane provedene aktivnosti komunalnih društava. Pojedina izvješća sadrže djelomični opis izvršenja planiranih aktivnosti u vezi s gospodarenjem otpadom, u pojedinim izvješćima nisu opisana i financijski iskazana pojedina provedena ulaganja i slično.

Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima u godišnjem izvještaju o poslovanju iskazivati podatke o ostvarenim prihodima, rashodima te investicijskim ulaganjima koji se odnose na gospodarenje komunalnim otpadom.

Sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, djelatnost prikupljanja otpada postupkom prikupljanja otpada i interventnog prikupljanja otpada te djelatnost oporabe, zbrinjavanja ili druge obrade otpada može obavljati pravna i fizička osoba – obrtnik nakon što ishodi odgovarajuću dozvolu. Sastavni dio dozvole za gospodarenje otpadom je elaborat gospodarenja otpadom koji prethodi njenom izdavanju.

Revizijom je utvrđeno da su komunalna društva pribavila propisane dozvole za gospodarenje otpadom za sakupljanje i oporabu otpada, za gospodarenje otpadom za reciklažna dvorišta i skladišta otpada. Elaborati gospodarenja otpadom sastavni su dio dozvola za gospodarenje otpadom, odnosno prethode njihovom izdavanju. Prema odredbama navedenog Zakona, djelatnosti prijevoz otpada, posredovanje u gospodarenju otpadom, trgovanje otpadom te postupak sakupljanja otpada u reciklažnom dvorištu mogu se obavljati nakon upisa u odgovarajuće očevidnike koje vodi Ministarstvo. Upis se provodi na temelju podnesenog zahtjeva te uz ispunjavanje uvjeta propisanih za pojedinu djelatnost gospodarenja otpadom. Revizijom je utvrđeno da su komunalna društva upisana u propisane očevidnike.

Jedinice lokalne samouprave na području kojih komunalna društva obavljaju javnu uslugu, donijele su odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada i usluga povezanih s javnom uslugom, na temelju odluka predstavničkih tijela. Gotovo sve odluke donesene su u 2018., dok su pojedine jedinice lokalne samouprave donijele izmjene odluka u 2019. ili su donijele nove odluke u 2020. Pojedine jedinice lokalne samouprave su javnu uslugu prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada dodijelile komunalnom društvu na temelju ugovora o koncesiji, dok su pojedine jedinice lokalne samouprave zaključile sporazum o zajedničkoj provedbi mjera gospodarenja otpadom.

Odluke o načinu pružanja javnih usluga jedinica lokalne samouprave sadrže odredbe o kriteriju obračuna količine otpada, standardnim veličinama i drugim svojstvima spremnika za prikupljanje otpada, najmanjoj učestalosti odvoza prema područjima, obračunskim razdobljima kroz kalendarsku godinu, području pružanja javne usluge te povezanih usluga, općim uvjetima ugovora s korisnicima, popisu adresa reciklažnih dvorišta, načinu provedbe javne usluge, načinu podnošenja prigovora i postupanju po prigovoru korisnika usluge, prihvatljivom dokazu izvršenja javne usluge, cijeni javne usluge i cijeni obvezne minimalne javne usluge, načinu određivanja udjela korisnika javne usluge kad korisnici javne usluge koriste zajednički spremnik, ugovornoj kazni i drugo.

U okviru pružanja javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom, komunalna društva osiguravaju primopredaju miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada (biootpad te papir i karton), reciklabilnog komunalnog otpada (odvojeno se prikuplja plastika, metal, odjeća i tekstil te staklo), problematičnog te glomaznog otpada i zelenog otpada (granje i ostaci od orezivanja živice te božićna drvca). Korisnici usluge imaju mogućnost odvojene predaje otpada korištenjem reciklažnih dvorišta, mobilnog reciklažnog dvorišta te spremnika na javnim površinama. Prikupljanje glomaznog otpada i zelenog otpada omogućeno je u reciklažnim dvorištima i na lokaciji obračunskog mjesta korisnika usluge.

U Prilogu broj 1 daju se podaci o površini jedinica lokalne samouprave na kojoj komunalna društva pružaju javnu uslugu, broju stanovnika, korisnika usluge, obračunskih mjesta te spremnika na javnim površinama i individualno dodijeljenih spremnika za odvojeno prikupljanje otpada, po komunalnim društvima u 2020.

Revizijom je utvrđeno da spremnici za komunalni otpad i reciklabilni komunalni otpad društava imaju oznaku društva, naziv vrste otpada za koju je spremnik namijenjen i oznaku koja je u evidenciji društva o preuzetom otpadu pridružena korisniku usluge i obračunskom mjestu. Za evidenciju o preuzetom komunalnom otpadu komunalna društva koriste sustav za elektroničku evidenciju odvoza otpada. Na vozila za sakupljanje otpada ugrađen je sustav za očitavanje pražnjenja spremnika te su nabavljeni i ručni čitači u svrhu očitavanja bar kodova spremnika pri njihovom pražnjenju. Dinamiku, odnosno termine i rute preuzimanja sadržaja spremnika miješanog, biorazgradivog komunalnog otpada (papir i karton te biootpad) i plastike te prijevoz otpada od obračunskog mjesta za svakog korisnika usluge utvrđuju društva rasporedom odvoza otpada.

Pojedine jedinice lokalne samouprave su na temelju prijave na Javni poziv za iskaz interesa za nabavu spremnika za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, koji je u lipnju 2018. objavio Fond, nabavile spremnike za odvojeno prikupljanje papira i kartona te plastike. Međutim, pojedina komunalna društva nisu zaključila ugovore o korištenju i upravljanju spremnicima za odvojeno prikupljanje otpada u 2019. i 2020. s korisnicima javne usluge.

Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima, nakon provedenih propisanih procedura, zaključiti ugovore o korištenju i upravljanju nabavljenim spremnicima za odvojeno prikupljanje otpada s jedinicama lokalne samouprave u kojima komunalna društva pružaju javnu uslugu.

Prema odredbama Zakona o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021., davatelj usluge (komunalno društvo) je dužan gospodariti s odvojeno prikupljenim komunalnim otpadom, uključujući preuzimanje i prijevoz tog otpada, sukladno redu prvenstva gospodarenja otpadom i način na koji ne dovodi do miješanja odvojeno prikupljenog komunalnog otpada s drugom vrstom otpada ili otpadom koji ima drukčija svojstva, dužan je osigurati korisniku usluge spremnike za primopredaju komunalnog otpada te preuzeti sadržaj spremnika od korisnika usluge i to odvojeno miješani komunalni otpad, biootpad, reciklabilni komunalni otpad i glomazni otpad.

Revizijom je utvrđeno da pojedina komunalna društva nisu osigurala odvojeno prikupljanje miješanog komunalnog otpada, biootpada, reciklabilnog komunalnog otpada i glomaznog otpada na obračunskom mjestu korisnika usluge.

Uvođenjem usluge odvojenog prikupljanja otpada na lokaciji obračunskog mjesta korisnika usluge povećao bi se udjel odvojeno prikupljenog komunalnog otpada u odnosu na ukupno proizvedeni otpad te bi se povećala stopa odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, što bi pridonijelo postizanju postavljenih ciljeva kako na državnoj razini tako i na razini jedinica lokalne samouprave.

Također, pojedina komunalna društva su glomazni otpad prikupljen na obračunskom mjestu korisnika usluge i u reciklažnim dvorištima najvećim dijelom odložila na odlagalište, a manji dio predala na uporabu.

Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima u narednom razdoblju poduzimati aktivnosti za osiguranje preduvjeta za odvojeno prikupljanje miješanog komunalnog otpada, biootpada, reciklabilnog komunalnog otpada i glomaznog otpada na obračunskom mjestu korisnika usluge kako bi se najbrže postigli postavljeni ciljevi na državnoj razini koji se odnose na povećanje udjela odvojeno prikupljenog otpada i povećanje mase odvojeno prikupljenog biootpada koji je sastavni dio komunalnog otpada.

Preporučio je komunalnim društvima u narednom razdoblju osigurati preduvjete za izdvajanje i obradu većeg dijela korisnih komponenti iz glomaznog otpada te korisne komponente uputiti na daljnju uporabu, čime bi se smanjilo odlaganje navedenog otpada na odlagalište otpada.

– Odvojeno prikupljanje komunalnog otpada putem reciklažnih dvorišta

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je osigurati izvršenje obveze odvojenog prikupljanja problematičnog otpada, biorazgradivog otpada, otpadnog metala, stakla, plastike, tekstila i krupnog (glomaznog) komunalnog otpada funkcioniranjem jednog ili više reciklažnih dvorišta, odnosno mobilne jedinice na svom području, postavljanjem spremnika za odvojeno prikupljanje kod korisnika usluge i, kad je to prikladno, postavljanjem spremnika za odvojeno prikupljanje na javnoj površini.

Jedinica lokalne samouprave koja ima 3 000 stanovnika ili manje, a nije osigurala funkcioniranje reciklažnog dvorišta, dužna je osigurati funkcioniranje reciklažnog dvorišta posredstvom mobilne jedinice koja se smatra reciklažnim dvorištem, jedinica koja ima više od 3 000 stanovnika dužna je osigurati funkcioniranje najmanje jednog reciklažnog dvorišta i još po jedno na svakih idućih 25 000 stanovnika, koja ima više od 100 000 stanovnika najmanje četiri reciklažna dvorišta i još po jedno na svakih idućih 30 000 stanovnika, a u naseljima u kojima se ne nalazi reciklažno dvorište dužna je osigurati funkcioniranje reciklažnog dvorišta posredstvom mobilne jedinice. Više jedinica lokalne samouprave mogu sporazumno osigurati zajedničko ispunjenje obveze osiguravanja funkcioniranja reciklažnog dvorišta posredstvom mobilne jedinice koja se smatra reciklažnim dvorištem. Vrste otpada kojeg je osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužna zaprimati propisane su Pravilnikom o gospodarenju otpadom, prema kojem je društvo u reciklažno dvorište obvezno zaprimati 51 vrstu otpada.

Reciklažno dvorište je nadzirani ograđeni prostor namijenjen odvojenom prikupljanju i privremenom skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada, a mobilna jedinica, odnosno mobilno reciklažno dvorište je pokretna tehnička jedinica koja nije građevina ili dio građevine, a služi odvojenom prikupljanju i skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada. Društva su upisala reciklažna dvorišta u Očevidnike reciklažnih dvorišta. U reciklažnim dvorištima prikupljaju se sve propisane vrste različitog otpada, a odvojeno prikupljeni otpad predaje se na daljnje postupke uporabe ovlaštenim oporabiteljima.

Revizijom je utvrđeno da su jedinice lokalne samouprave upravljanje reciklažnim dvorištima i mobilnim reciklažnim dvorištima povjerile komunalnim društvima na temelju ugovora, sporazuma ili odluke o davanju reciklažnih dvorišta na upravljanje. Ugovorom, sporazumom ili odlukom o korištenju i upravljanju reciklažnim dvorištima i mobilnim reciklažnim dvorištima uređeni su međusobni odnosi između komunalnih društava i jedinica lokalne samouprave na čijem području se nalaze reciklažna dvorišta.

Komunalna društva upravljaju reciklažnim dvorištima najvećim dijelom bez naknade, dok je s pojedinim jedinicama lokalne samouprave ugovorena naknada za upravljanje u iznosu dijela stvarnih troškova gospodarenja otpadom.

Prema odredbama Uredbe i izmjenama i dopunama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (Narodne novine 84/19), Fond financira troškove sakupljanja reciklabilnog komunalnog otpada čiji tokovi se sastoje pretežito od otpadne ambalaže i kojeg je davatelj javne usluge preuzeo od korisnika usluge, a financiranje troškova obavlja se temeljem ugovora Fonda i davatelja javne usluge, kojim se određuju uvjeti sakupljanja i predaje reciklabilnog komunalnog otpada. Fond je u prosincu 2019. uputio davateljima javne usluge obavijest u vezi s provedbom navedenih odredaba Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom, u kojem ih je obavijestio da je u 2019. objavio Javni poziv za podnošenje Programa za preuzimanje neopasne otpadne ambalaže (Narodne novine 84/19, 104/19 i 112/19), kojim su utvrđene obveze podnositelja zahtjeva za podnošenje programa za preuzimanje neopasne ambalaže od plastike, metala i stakla, koja nije obuhvaćena sustavom povratne naknade, od davatelja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada na lokaciji sakupljača.

Prema navedenoj obavijesti Fonda, nakon donošenja odluke o odabiru najprihvatljivijih programa za određenu vrstu neopasne ambalaže, stvorit će se i uvjeti za zaključivanje ugovora između Fonda i davatelja javne usluge te je od davatelja javne usluge zatraženo da dostave iskaz interesa za zaključivanje ugovora.

Revizijom je utvrđeno da većina komunalnih društava nije uputila Fondu iskaz interesa za zaključivanje ugovora, a troškovi sakupljanja reciklabilnog otpada tijekom 2019. i 2020. financirani su dijelom iz cijene javne usluge, a dijelom od prodaje reciklabilnog komunalnog otpada.

Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima uputiti Fondu iskaz interesa za zaključivanje ugovora kojim će se odrediti uvjeti sakupljanja i predaje reciklabilnog komunalnog otpada čiji tokovi se sastoje pretežito od otpadne ambalaže i kojeg je davatelj javne usluge preuzeo od korisnika usluge.

Prema odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom koji je stupio na snagu u srpnju 2020., osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužna je sudjelovati u sustavu povratne naknade za otpad obuhvaćen sustavom povratne naknade, preuzeti otpad obuhvaćen sustavom povratne naknade, isplatiti iznos povratne naknade potrošaču te tako preuzeti otpad predati ovlaštenoj osobi u sustavu gospodarenja posebnim kategorijama otpada. Tehnički uvjeti postupanja s otpadom te pravo na naknadu za troškove preuzimanja i predaje toga otpada uređuju se ugovorom s Fondom. Prema procedurama za zaključivanje ugovora s Fondom objavljenim na mrežnim stranicama Fonda, komunalna društva na lokaciji reciklažnog dvorišta moraju imati elektroničku blagajnu s mogućnošću ispisa prometa isplaćenog iznosa povratne naknade prema vrsti otpadne ambalaže i skladišni prostor koji omogućava odvojeno skladištenje otpadne ambalaže od pića po vrsti ambalažnog materijala i načinu preuzimanja te skladištenje ambalaže na način da je zaštićena od atmosferilija i da je onemogućen neovlašteni pristup i otuđenje.

Revizijom je utvrđeno da većina komunalnih društava, u vrijeme donošenja navedenog Pravilnika kojim je propisana obveza sudjelovanja u sustavu povratne naknade, u reciklažnim dvorištima kojima upravljaju nemaju tehničkih uvjeta za ispunjavanje ove obveze, a Fond nije definirao uvjete naknade za predanu otpadnu ambalažu koju će isplaćivati davateljima usluge.

Državni ured za reviziju dao je mišljenje da je potrebno napraviti analizu uvođenja sustava povratne naknade kojom bi se utvrdili svi troškovi uvođenja sustava s najpovoljnijim modelom prihvata otpada (ručni ili automatski prihvati otpadne ambalaže) koji uključuje i analizu tehničkih preduvjeta u reciklažnim dvorištima. Zahtjev Fondu za zaključivanje ugovora za sudjelovanje u sustavu povratne naknade potrebno je predati nakon što se provede analiza i osiguraju tehnički preduvjeti sudjelovanja u sustavu povratne naknade.

– Zbrinjavanje miješanog komunalnog otpada u CGO Kaštijun i CGO Mariščina

Na području Istarske, odnosno Primorsko-goranske županije, miješani komunalni otpad u CGO Kaštijun, odnosno CGO Mariščina, predaju komunalna društva koja obavljaju javnu uslugu prikupljanja otpada i otpad dovoze do svoje pretovarne stanice locirane na građevini za gospodarenje otpadom ili otpad dovoze izravno u Centar te ovlašteni sakupljači ili prijevoznici. Dva društva koja upravljaju navedenim centrima zaključila su s komunalnim društvima ugovore o prijevozu, obradi i zbrinjavanju komunalnog otpada (kada miješani komunalni otpad dovoze do svoje pretovarne stanice) te ugovore o obradi i zbrinjavanju komunalnog otpada (kada izravno dovoze u Centar).

Prema zaključenim ugovorima o obradi i zbrinjavanju komunalnog otpada za CGO Kaštijun, pri dolasku u Centar zaposlenik Društva ovjerava prateći list u informacijskom sustavu e-ONTO. Ako se u ukupnoj masi miješanog komunalnog otpada nalazi i drugi otpad u količini većoj od 20,0 %, Društvo je dužno takav otpad izdvojiti, preuzeti te zbrinuti i komunalnom društvu obračunati naknadu, što Društvo ne obavlja. Prema obrazloženju odgovorne osobe Društva, udjel neprikladnog otpada se ne utvrđuje zbog tehnologije preuzimanja odnosno obrade, ali ako se tijekom istovara otpada utvrdi otpad koji nije komunalni otpad, o tome se telefonom ili e-poštom izvijesti predavatelja miješanog komunalnog otpada.

Državni ured za reviziju preporučio je trgovačkom društvu koje upravlja s CGO Kaštijun provoditi odredbe ugovora za utvrđivanje količine i vrste otpada koji ne ulazi u sastav miješanog komunalnog otpada, odnosno količine biootpada veće od 20,0 % koje je navedeno društvo dužno izdvojiti, preuzeti te zbrinuti i korisniku obračunati naknadu.

U sklopu CGO Mariščina izgrađeno je postrojenje za mehaničko-biološku obradu otpada (dalje u tekstu: MBO postrojenje), bioreaktorsko odlagalište, uređaj za pročišćavanje otpadnih voda s pratećim građevinama te infrastruktura koja uključuje administrativnu zgradu, dvije mosne vage, unutarnje prometnice i drugo. Izgrađeni kapacitet postrojenja iznosi 100 000 t godišnje. CGO Mariščina smješten je na površini od približno 41,3 ha, a ukupni kapacitet odlagališnih ploha koje su pripremljene za prihvata otpada (1A i 1B) iznosi 605 902 m³. Dnevni kapacitet obrade komunalnog otpada u postrojenju približno iznosi 400 t otpada na dan, dok je tjedni limit oko 1 600 t otpada.

U sklopu CGO Mariščina, za prihvata otpada pripremljene su plohe sa svim pratećim sustavima. Kapacitet ploha (1A, 1B i 1C) ukupno iznosi 1 065 500 m³. U Elaboratu gospodarenja otpadom Društva procijenjeni korisni vijek uporabe navedenih odlagališnih ploha nije procijenjen pojedinačno za svaku plohu iz razloga što je predviđeno istodobno popunjavanje plohe 1A i 1B jer je odlagališna ploha 1A namijenjena samo za odlaganje metanogene frakcije, a 1B i 1C za odlaganje metanogene frakcije i neopasnog proizvedenog otpada. Elaboratom je nadalje utvrđeno da je kapacitet navedenih ploha dostatan za oko osam godina odlaganja metanogene frakcije i oko pet godina odlaganja neopasnog proizvodnog otpada. Do konca 2021. odlagališna ploha 1A u cijelosti je popunjena, dok je kapacitet plohe 1B popunjen 36,4 %. Nakon zapunjenja kapaciteta odlagališnih ploha (1A, 1B i 1C) predviđeno je stavljanje u funkciju ploha (2A, 2B i 2C) ukupnog kapaciteta od 1 624 800 m³ s procijenjenim vijekom trajanja 18 i pol godina.

Komunalno društvo iz Rijeke je od 2012. do 2015., nakon zatvaranja odlagališta otpada Viševac 2012., sav sakupljeni otpad s područja gradova Rijeke, Kastva, Bakra i Kraljevice te općina Viškovo, Kostrena, Čavle, Jelenje i Klana odlagalo na odlagališnu plohu 2A koja je bila ustupljena komunalnom društvu iz Rijeke kao privremeno odlagalište. Navedeno privremeno odlagalište (faza 0-1) koje se nalazi na dijelu jedne od predviđenih odlagališnih ploha 2A unutar Centra je u nadležnosti komunalnog društva iz Rijeke. Prema obrazloženju Društva, otpad odložen na privremeno odlagalište (faza 0-1) nije prekriven adekvatnim pokrovnim brtvenim slojem i rekultiviran – hortikulturno uređen.

Zbog neadekvatnog prekrivanja odloženog otpada na odlagališnoj plohi 2A, oborinske vode penetriraju u tijelo odlagališta, a posljedicu toga je povećano stvaranje procjednih voda, kao i stvaranje odlagališnih plinova i neugodnih mirisa, jer ploha nije spojena na nikakav aktivni sustav otplinjavanja, odnosno sustav za prikupljanje i obradu odlagališnog plina.

Prema Dvostranom sporazumu o sufinanciranju projekta „Županijski centar za gospodarenje otpadom Marišćina” i zaključenim dvama izmjenama i dopunama sporazuma određena su četiri pokazatelja ostvarenih rezultata, a to su: iz količine otpada dopremljene u postrojenje za mehaničko-biološku obradu (MBO) izdvojiti 35,0 % goriva iz otpada, 35,0 % metanogene frakcije, 25,0 % vode i 5,0 % metala. Revizijom je utvrđeno da je Društvo od 2019. do 2021. proizvelo svega 4,1 % goriva iz otpada (GIO) u odnosu na komunalni otpad koji se obrađuje u MBO postrojenju. Posljedica navedenog je povećana proizvodnja produkta mehaničko-biološke obrade komunalnog otpada (metanogene frakcije i ostalog otpada) koji je u navedenom razdoblju činio 66,4 % u odnosu na komunalni otpad koji se obrađuje u MBO postrojenju. Proizvedena metanogena frakcija i ostali otpad odlaže se na odlagališne plohe. U navedenom razdoblju 29,5 % mase komunalnog otpada (voda) se izgubilo tijekom procesa mehaničko-biološke obrade te je izdvojeno 0,02 % metala u odnosu na komunalni otpad koji se obrađuje u MBO postrojenju.

Prema obrazloženju odgovorne osobe trgovačkog društva koje upravlja s CGO Marišćina, odlagališna ploha 2A već je djelomično iskorištena odnosno na njoj se nalazi neobrađeni komunalni otpad (odložilo ga je komunalno društvo iz Rijeke), čime se smanjio kapacitet plohe 2A za 60,0 %.

S obzirom na to da vijek trajanja CGO Marišćina najvećim dijelom ovisi o dinamici kojom se brzinom iskorištavaju kapaciteti odlagališnih ploha te da je kapacitet odlagališne plohe 2A već djelomično iskorišten, Državni ured za reviziju preporučio je trgovačkom društvu koje upravlja s CGO Marišćina u suradnji s komunalnim društvom za održavanje čistoće i gospodarenje otpadom iz Rijeke preispitati odlaganje komunalnog otpada na odlagališne plohe (2A) te mogućnost oslobađanja popunjenih odlagališnih ploha koje bi se koristile u skladu s procijenjenim vijekom trajanja CGO Marišćina.

Revizijom je utvrđeno da se u 2020. i 2021. pri obradi u postrojenju za mehaničko-biološku obradu (MBO) u CGO Marišćina nisu izdvajali metali, odnosno navedeni izdvojeni metali su se klasificirali pod drugim ključnim brojem otpada. Prema obrazloženju odgovorne osobe trgovačkog društva koje upravlja s CGO Marišćina, izdvojeni metali bili su previše onečišćeni drugim otpadom zbog čega su evidentirani pod drugim ključnim brojem otpada te odloženi na odlagališnu plohu.

Državni ured za reviziju preporučio je trgovačkom društvu koje upravlja s CGO Marišćina nakon mehaničko-biološke obrade izdvojeni metal klasificirati u skladu s Katalogom otpada te preispitati mogućnost predaje izdvojenog metala ovlaštenim oporabiteljima s obzirom na to da je Društvo u 2019. ostvarilo prihode od prodaje izdvojenog metala.

Nadalje, navedeno trgovačko društvo je u 2020. i 2021. zbog nastalih kvarova na MBO postrojenju i povećane količine primljenog otpada tijekom ljetnih mjeseci predalo drugim pravnim osobama u 2020. ukupno 2 741,640 t, a u 2021. ukupno 265,920 t miješanog komunalnog otpada. U 2020. trošak za obavljene usluge iznosio je 1.978.074,00 kn, a u 2021. iznosio je 159.494,00 kn. Kapacitet obrade MBO postrojenja je 1 600 t na tjedan. Kako je proizvodni proces napravljen na jednoj liniji, svaki kvar zaustavlja ili usporava obradu i proizvodnju, a alternativni sustav ne postoji. Isto tako, u ljetnim mjesecima se u Centar dovoze povećane količine komunalnog otpada zbog turističke sezone te se ne može obraditi sav otpad u postrojenju, zbog čega se dio viška miješanog komunalnog otpada odvozi iz Centra. Prema obrazloženju odgovorne osobe trgovačkog društva, višak se odvozi jer su nedovoljni kapaciteti za obradu miješanog komunalnog otpada koji nije prošao kroz primarnu selekciju (odvojeno prikupljanje otpada) u mjeri u kojoj je trebao prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (jedinice lokalne samouprave trebaju odvajati preko 50,0 % otpada).

Kako bi riješilo problem nastalog viška komunalnog otpada, spomenuto trgovačko društvo je s pravnom osobom zaključilo u srpnju 2020. ugovor o javnoj nabavi usluge preuzimanja i zbrinjavanja miješanog komunalnog otpada. Ugovorena je okvirna količina od 1 600 t, a jedinična cijena u iznosu od 900,00 kn/t bez PDV-a. Ugovor je zaključen na razdoblje do izvršenja usluge u ukupnoj vrijednosti ugovora. Na temelju navedenog ugovora ostvareni su rashodi u iznosu od 1.316.970,00 kn. U 2020. preuzeto je 1 420,380 t, a u 2021. preuzeto je 42,920 t.

U studenome 2017. spomenuto trgovačko društvo je na neodređeno vrijeme zaključilo Sporazum o suradnji s trgovačkim društvom koje upravlja s CGO Kaštijun u svrhu razmjene iskustva i znanja u procesnom i operativnom radu centara, edukacije i obuke zaposlenika, pružanja potpore u rješavanju problema na postrojenjima i u slučaju smanjenja operabilnosti i dostupnosti sustava i/ili zastoja postrojenja u kojem slučaju za vrijeme takvog izvanrednog događaja međusobno preuzimaju miješani komunalni otpad, organizacije i upravljanja zajedničkim skladištem rezervnih dijelova, suradnje s nadležnim ministarstvima, suradnje u pripremi i donošenju prijedloga prema institucionalnim tijelima, suradnje u provedbi propisa te u pripremi i donošenju prijedloga, pravilnika i stručnih stavova. Navedenim Sporazumom određeno je da županijski centri za gospodarenje otpadom ne preuzimaju otpad iz županije druge sporazumne strane, osim u slučaju zastoja postrojenja, a tada se primjenjuje cijena sporazumne strane koja je u tom trenutku veća. Jedinična cijena iznosila je 542,00 kn/t. Na temelju Sporazuma, ostvareni su rashodi u iznosu od 625.468,00 kn. U 2020. preuzeta je 931 t, a u 2021. preuzete su 223 t.

U ožujku 2020. zaključen je sporazum o suradnji s komunalnim društvom iz Ogulina na razdoblje do 31. prosinca 2020. Sporazum je zaključen u svrhu razmjene iskustva i znanja u procesnom i operativnom radu centra, edukacije i obuke stručnog osoblja i djelatnika, u slučaju smanjenja operabilnosti i dostupnosti sustava i/ili zastoja postrojenja u kojem slučaju za vrijeme izvanrednog događaja međusobno preuzimaju miješani komunalni otpad, suradnje s nadležnim ministarstvima, suradnje u pripremi i donošenju prijedloga prema institucionalnim tijelima, suradnje u provedbi propisa i u pripremi i donošenju prijedloga pravilnika i stručnih stavova. Potpisnici su se usuglasili da za izvanredne događaje količina otpada koja će se preuzeti iznosi 800 t miješanog komunalnog otpada, a komunalno društvo preuzet će otpad po cijeni od 500,00 kn/t. Na temelju sporazuma ostvareni su rashodi u iznosu od 157.270,00 kn, a preuzeto je 314,540 t otpada.

S drugim komunalnim društvom nije zaključen sporazum ili ugovor. Otpad je (75,720 t) preuzet na temelju narudžbenice od 31. kolovoza 2020. po cijeni od 500,00 kn/t bez PDV-a. Rashodi trgovačkog društva koje upravlja s CGO Marišćina iznosili su 37.860,00 kn. U pratećim listovima je za preuzeti otpad od 41,680 t naveden datum preuzimanja 11. kolovoza 2020., a za 34,040 t datum je 12. kolovoza 2020. Narudžbenica za predaju otpada nije poslana preuzimatelju komunalnog otpada prije preuzimanja i zbrinjavanja.

Trgovačko društvo je u 2020. i 2021. drugim pravnim osobama registriranim za gospodarenje otpadom zbog povremenih kvarova na postrojenju i nedostatka kapaciteta za primljene povećane količine miješanog komunalnog otpada u ljetnim mjesecima predalo 3 007,560 t i platilo 2.137.568,00 kn bez PDV-a, a nije surađivalo s jedinicama lokalne samouprave (s područja Primorsko-goranske županije) i komunalnim društvima u njihovom vlasništvu i suvlasništvu u pronalaženju rješenja kada se dogode spomenute situacije.

S obzirom na maksimalni dnevni i tjedni projektirani kapacitet postrojenja za mehaničko-biološku obradu (MBO), Državni ured za reviziju dao je mišljenje da je potrebno u koordinaciji s jedinicama lokalne samouprave i komunalnim društvima u njihovu vlasništvu i suvlasništvu poduzeti aktivnosti da se pronađe način na koji će se zbrinuti otpad tijekom ljetnih mjeseci kako bi se izbjegao dovoz komunalnog otpada u CGO Marišćina u količinama koje su iznad dnevnog i tjednog kapaciteta postrojenja za mehaničko-biološku obradu (MBO), čime bi se smanjili troškovi odvoza miješanog komunalnog otpada koji se ne može obraditi u Centru.

– Zbrinjavanje goriva iz otpada

Prema Dvostranim sporazumima o financiranju projekata izgradnje CGO Kaštijun i CGO Marišćina, u okviru Instrumenata pretpristupne pomoći (IPA), obradom komunalnog otpada u MBO postrojenju, kao jedna od frakcija nastaje gorivo iz otpada koje se može dalje koristiti kao kruto gorivo. Kako bi ga se klasificiralo kao gorivo iz otpada, gorivo mora biti obrađeno, homogeno i sastavom odgovarati određenim kriterijima, kao što su vlažnost, kalorijska vrijednost, sadržaj pepela, sadržaj teških metala i ostalo. Gorivo iz otpada sastoji se od papira, kartona, drva, tekstila i sitne plastike, suho je i stabilno te bez neugodnih mirisa.

U skladu s odredbama Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji (Narodne novine 100/15, 123/16, 131/17 i 111/18) te novog Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji (Narodne novine 138/21) koji je stupio na snagu u prosincu 2021., gorivo iz otpada je visokokvalitetni, lokalni sekundarni energent definirane kemijske i energetske kvalitete za proizvodnju energije koji zamjenjuje fosilna goriva, smanjuje ovisnost o njihovom uvozu, štedi sirovine i smanjuje emisije stakleničkih plinova.

Trgovačka društva koja upravljaju s CGO Kaštijun i CGO Marišćina zbog dugogodišnjih tržišnih uvjeta u Republici Hrvatskoj ne ostvaruju prihod od prodaje proizvedenog goriva iz otpada, nego trošak zbrinjavanja predajom goriva ovlaštenim oporabiteljima.

U skladu s odredbama Zakona o tržištu električne energije (Narodne novine 22/13, 95/15, 102/15, 68/18, 52/19 i 111/21) i Zakona o tržištu toplinske energije (Narodne novine 80/13, 14/14, 102/14, 95/15, 76/18 i 86/19), građevine za proizvodnju električne i toplinske energije grade se i koriste u skladu s propisima o prostornom uređenju i gradnji, propisima kojima se uređuje energetski sektor, propisima kojima se uređuje zaštita okoliša te posebnim tehničkim i sigurnosnim propisima. Obradom miješanog komunalnog otpada u MBO postrojenju, na kraju procesa mehaničke obrade, nastaju frakcije odvojene po svojstvu i vrsti u zasebnim spremnicima, djelomično stabilizirana frakcija koja sadrži biorazgradivi otpad (metanogena frakcija), željezni i neželjezni metali, otpad od mehaničke obrade i gorivo iz otpada.

Prema očitovanju odgovorne osobe trgovačkog društva koje upravlja s CGO Kaštijun o plasmanu SRF goriva iz otpada (*engl. – Solid Recovered Fuel*) na tržištu, Istarska županija, Grad Pula-Pola i društvo za proizvodnju cementa potpisali su u ožujku 2007. Pismo namjere o korištenju goriva iz otpada kao zamjenskog goriva u tvornici cementa. Miješani komunalni otpad zaprimljen u Centar nehomogenog je sastava te uz sezonske oscilacije u količini i sastavu otpada teško je predvidjeti kvalitetu i kategoriju izlaznih frakcija iz biološke i mehaničke obrade otpada, zbog čega nastaju odstupanja u kvaliteti koja ne zadovoljavaju normu i standarde oporabitelja. Trgovačka društva, odnosno oporabitelji koji koriste gorivo iz otpada u proizvodnji ne iskazuju interes za preuzimanje i zbrinjavanje SRF-a u većim količinama i dužem razdoblju, jer nabavu navedenog, a kvalitetnijeg proizvoda, obavljaju iz uvoza. Društvu ostaju velike količine nezbrinutog SRF-a na zalihama. Također, željezne frakcije i neželjezne metalne frakcije sadašnjom kvalitetom ne zadovoljavaju zahtjeve otkupljivača, a boljom kvalitetom materijal bi postao sekundarna sirovina.

Gorivo iz otpada koje se može dalje koristiti kao kruto gorivo prema smjernicama iz Dvostranog sporazuma trebalo bi doseći količinu 35,0 % od količine zaprimljenog komunalnog otpada. Prema obrazloženju odgovorne osobe Društva koje upravlja s CGO Kaštijun, na temelju ugovorne dokumentacije za izgradnju CGO Kaštijun, u MBO postrojenju može se proizvoditi SRF čije su čestice veličine 100 x 100 x 10 mm u količini do 45,0 % od količine zaprimljenog komunalnog otpada (srednje i/ili niske kvalitete) i čestice veličine 25 x 25 x 0,2 mm u količini do 30,0 % od količine zaprimljenog komunalnog otpada (visoke kvalitete). Zbog bolje kvalitete u Centru se proizvodi SRF čije su čestice veličine 25 x 25 x 0,2 mm u količini do 30,0 % od količine zaprimljenog otpada.

Od 2018. do konca 2021. u Centar je zaprimljeno 246 951,000 t miješanog komunalnog otpada, od čega je proizvedeno 39 894,000 t ili 16,2 % SRF-a koji se privremeno skladišti u baliranom obliku na lokaciji Centra te se na temelju provedenih postupaka javne nabave ugovara njegovo preuzimanje od osoba koje imaju odgovarajuće odobrenje. Početkom 2020., za potrebe provedbe postupka javne nabave za korištenje goriva iz otpada, obavljen je pregled i kontrola bala SRF-a te je utvrđena povećana koncentracija organske tvari koja ukazuje na nedovršeni proces biorazgradnje u biološkom dijelu postrojenja te je bilo potrebno izmijeniti ključni broj otpada i završiti proces stabilizacije na bioreaktorskoj plohi u anaerobnom procesu razgradnje.

U navedenom razdoblju, za zbrinjavanje SRF-a, Društvo je ovisno o stanju na tržištu platilo od 240,00 kn/t do 1.190,00 kn/t te zbrinulo 23 215,000 t, od čega su 23 191,000 t preuzela tri trgovačka društva na temelju ugovora, a 24,000 t preuzelo je jedno trgovačko društvo kao uzorak bez naknade na temelju pratećeg lista otpada. Ukupni troškovi zbrinjavanja SRF-a iznosili su 24.002.385,00 kn, a unutar Centra zbrinuto je 3 526,000 t. Početkom 2022. na stanju je 13 653,000 t nezbrinutog SRF-a. Procijenjena sredstva za zbrinjavanje SRF-a koncem 2021. iznose 12.996.994,00 kn.

Uslijed nepovoljnih uvjeta u plasmanu goriva iz otpada, Fond i Društvo su u listopadu 2020. zaključili ugovor o sufinanciranju troškova zbrinjavanja goriva iz otpada te utvrdili sudjelovanje Fonda u sufinanciranju opravdanih troškova zbrinjavanja goriva iz otpada sredstvima kapitalne pomoći u iznosu najviše do 5.600.000,00 kn bez PDV-a, što čini 40,0 % prihvatljivih i procijenjenih troškova zbrinjavanja goriva iz otpada, koji su za 2021. procijenjeni u iznosu od 14.000.000,00 kn bez PDV-a. U siječnju 2022. Fond i Društvo su zaključili dodatak ugovora te utvrdili sudjelovanje Fonda u sufinanciranju opravdanih troškova zbrinjavanja goriva iz otpada sredstvima kapitalne pomoći u iznosu od 1.035.179,00 kn bez PDV-a, što čini 40,0 % prihvatljivih i procijenjenih troškova zbrinjavanja goriva koji su za 2022. procijenjeni na iznos od 2.587.947,00 kn bez PDV-a.

Također, u CGO Mariščina je u 2019. preuzeto 122 049,140 t otpada, od čega se na komunalni otpad odnosi 90 797,650 t ili 75,0 %. U 2020. preuzeto je 98 553,080 t, od čega se na komunalni otpad odnosi 88 996,640 t ili 90,3 %. U odnosu na 2019. količina preuzetog otpada u 2020. se smanjila za 18,6 %. U 2021. preuzeto je 84 883,670 t, od čega se na komunalni otpad odnosi 84 119,390 t ili 99,1 %. Količina preuzetog komunalnog otpada u 2021. se smanjila u odnosu na prethodnu godinu za 13,9 %. U posljednje tri godine Centar je najvećim dijelom smanjio preuzimanje ostalog otpada zbog čega se smanjila i količina ukupno preuzetog otpada. U cjeniku koji je vrijedio u 2019. nisu bili navedeni ključni brojevi otpada koji se mogu predati u Centar, što je izmijenjeno u cjeniku za 2020. te je rezultiralo i manjim prihvatom ostalog otpada u Centar.

Od 2017. do 2021. trgovačko društvo koje upravlja s CGO Mariščina predalo je oporabiteljima na zbrinjavanje 13 006,090 t goriva iz otpada. U 2017. Društvu su za ukupno 2 808,480 t goriva iz otpada oporabitelji ispostavili račune s PDV-om u iznosu od 772.337,00 kn, u 2018. za 590,460 t u iznosu od 162.577,00 kn, u 2019. za 1 986,350 t u iznosu od 710.807,00 kn, u 2020. za 1 154,100 t u iznosu od 419.923,00 kn i u 2021. za 6 466,700 t u iznosu od 9.113.841,00 kn (za predano gorivo 9.101.613,00 kn i troškove naknadne obrade 21,740 t predanog goriva u iznosu od 12.229,00 kn).

Iz navedenog je vidljivo da nisu ostvareni ciljevi iz Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji i nisu se ostvarili prihodi od prodaje goriva iz otpada, nego su ostvareni rashodi te je razvidno da se kroz godine količina i vrsta proizvedenog goriva mijenjala, a količina i cijena (koja je značajno rasla) ovisila je o tržištu.

Državni ured za reviziju dao je mišljenje da je potrebno poduzeti aktivnosti, u suradnji s Ministarstvom i Fondom, u svrhu izrade strateškog pristupa energetskej uporabi otpada i pronalaska izvora financiranja za energetske uporabu otpada. U navedeno je potrebno uključiti sva tijela koja sudjeluju u postupku preuzimanja i zbrinjavanja goriva iz otpada i tržišta sekundarnih sirovina.

Društvo koje upravlja s CGO Marišćina zaključilo je ugovor o usluzi preuzimanja i zbrinjavanja goriva iz otpada sa zajednicom ponuditelja, okvirne količine 7 000 t goriva iz otpada (SRF) po cijeni od 275,00 kn/t s PDV-om. Oporabiteljima je predano 4 022,680 t. S trgovačkim društvom iz zajednice ponuditelja zaključen je ugovor o pružanju usluge preuzimanja goriva iz otpada za industrijsku probu. Ugovoreno je preuzimanje 1 800 t po cijeni od 138,18 kn/t s PDV-om. Do konca 2021. oporabitelju je predano 1 052,620 t. U lipnju 2020. zaključen je s drugim trgovačkim društvom ugovor o usluzi preuzimanja goriva iz otpada kvalitete 2 (RDF). Ugovoreno je preuzimanje okvirne količine 7 000 t goriva iz otpada po cijeni od 1.427,50 kn/t s PDV-om. Oporabitelju je predano 6 568,180 t.

U 2019. putem trgovačkog društva iz Varaždina registriranog za posredovanje otpadom predano je trgovačkom društvu iz Našica na zbrinjavanje bez zaključivanja ugovora ukupno 96,680 t SRF goriva po cijeni od 437,50 kn/t s PDV-om. Istom društvu je od ožujka do lipnja 2019. dostavljeno 1 265,630 t goriva i od njega preuzeto 1 713,700 t neopasnog otpada bez zaključenog ugovora.

Naknadno su u studenome 2019. Društvo i trgovačko društvo iz Varaždina zaključili ugovor o odvozu, uporabi i zbrinjavanju otpada kojim su ugovorne strane utvrdile da je Društvo od ožujka do lipnja 2019. dostavilo 1 265,63 t goriva iz otpada trgovačkom društvu iz Varaždina te da je u navedenom razdoblju trgovačko društvo iz Varaždina dostavilo 1 713,700 t neopasnog otpada. Nadalje, utvrđene su obveze Društva za dani otpad trgovačkom društvu iz Varaždina u iznosu od 496.973,00 kn s PDV-om te potraživanje za primljeni otpad u iznosu od 496.981,26 kn s PDV-om i prijeboj potraživanja. Prema izvještaju pratećih listova, 1 713,700 t neopasnog otpada koje je u Centar dostavilo trgovačko društvo iz Varaždina dijelom potječe iz postrojenja Društva za mehaničko-biološku obradu, ali zbog obrade nije vraćen u obliku goriva, nego pod drugim ključnim brojem. Prema odabranom uzorku od devet pratećih listova navedenog otpada dostavljenog u CGO Marišćina, nije upisano podrijetlo otpada, što je trebalo biti učinjeno.

Državni ured za reviziju preporučio je trgovačkom društvu koje upravlja s CGO Marišćina zaključivati ugovore s trgovačkim društvima prije izvršenja usluge o odvozu, uporabi ili zbrinjavanju otpada kako bi se unaprijed definirale cijene usluga, obveze i prava ugovornih strana te kako bi se moglo pratiti izvršenje ugovornih obveza.

Preporučio je preispitati preuzimanje otpada iz drugih županija koji se izravno odlaže na odlagališne plohe, čime se smanjuje kapacitet odlagališnih ploha CGO Marišćina koji je izgrađen za zbrinjavanje otpada s područja Primorsko-goranske županije.

Financiranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom

– Projekti gospodarenja komunalnim otpadom financirani/sufinancirani putem Fonda

Fond je, kao provedbeno tijelo za projekte gospodarenja komunalnim otpadom na državnoj razini, za potrebe obavljanja revizije, dostavio podatke o realizaciji projekata, odnosno rashodima ostvarenim za realizaciju projekata vezanih za gospodarenje komunalnim otpadom u 2019. i 2020. Prema podacima Fonda, rashodi za projekte vezane za gospodarenje komunalnim otpadom ostvareni su u 2019. u iznosu od 17.541.795,00 kn, a u 2020. u iznosu od 169.834.256,00 kn.⁷ Najznačajniji rashodi odnose se na nabavu spremnika za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada u ukupnom iznosu od 116.396.697,00 kn te na izgradnju centara za gospodarenje otpadom u ukupnom iznosu od 46.288.803,00 kn.

⁷ U navedene rashode nisu uključeni rashodi za projekte sanacije odlagališta otpada koji su u 2019. ostvareni u ukupnom iznosu od 66.201.177,00 kn, a u 2020. u ukupnom iznosu od 57.791.875,00 kn.

Prema podacima Ministarstva i Fonda, u svrhu uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području Republike Hrvatske, transparentnosti postupaka i pojednostavljenja procedura te doprinosa postizanju ciljeva odvojenog prikupljanja otpada i recikliranja, Ministarstvo je u siječnju 2018. donijelo Odluku o određivanju Fonda jedinim prihvatljivim prijaviteljem na Ograničeni poziv za nabavu spremnika za odvojeno prikupljanje papira, kartona, plastike, stakla, biootpada i tekstila za sve jedinice lokalne samouprave koje iskažu interes za nabavu spremnika i udovoljavaju postavljenim uvjetima. Fond je u ime 407 jedinica lokalne samouprave koje su udovoljile postavljenim uvjetima proveo projekt nabave spremnika za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. (Specifični cilj 6i1 Smanjena količina otpada koji se odlaže na odlagališta). U veljači 2019. Ministarstvo u svojstvu PT1, Fond u svojstvu PT2 i Fond u svojstvu Korisnika bespovratnih sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova zaključili su Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte koji se financiraju iz EU fondova. Projekt nabave spremnika financirao se u ukupnom iznosu od 370.481.802,00 kn, od čega se na sredstva iz Operativnog programa odnosi 314.909.532,00 kn ili 85,0 %, a na jedinice lokalne samouprave 55.572.270,00 kn ili 15,0 % sredstava. Prema podacima Fonda iz prosinca 2020., nabavljeni su i isporučeni svi spremnici. Fond je zaključio ugovore o prijenosu prava vlasništva spremnika s jedinicama lokalne samouprave koje su obvezne evidentirati spremnike u poslovnim knjigama te organizirati podjelu spremnika korisnicima javne usluge.

Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom jedan od ključnih elemenata su centri za gospodarenje otpadom. Prema navedenom Zakonu, CGO je sklop više međusobno funkcionalno i/ili tehnološki povezanih građevina i uređaja za obradu komunalnog otpada. CGO je, uz spalionicu otpada i odlagalište opasnog otpada, građevina za gospodarenje otpadom od državnog značaja.

Djelatnost i poslove vezane za CGO obavlja trgovačko društvo u vlasništvu jedinice područne (regionalne) samouprave i/ili jedinice lokalne samouprave. Sadržaji CGO-a, tehnologija obrade otpada, obuhvat, rasprostranjenost, namjena pretovarnih stanica, tijek svih vrsta otpada unutar županije/regije i mogući utjecaji na ljude i okoliš definiraju se planovima gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave i studijama izvedivosti.

Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske planirana je mjera izgradnje CGO-a. Mjera obuhvaća projekt izgradnje CGO-a, nositelja projekta, izvore financiranja te rok provedbe. Izvori financiranja su sredstva Fonda, EU, jedinica područne (regionalne) samouprave, privatna ulaganja te javno-privatno partnerstvo. Nositelj projekata izgradnje je Ministarstvo.

Do travnja 2018. planirana je revizija isplativosti izgradnje CGO Lučino razdolje nakon usklađenja projekta s navedenim Planom, a koja obuhvaća donošenje odluke o nastavku pripreme projekta. Do ožujka 2019. planirana je priprema projekta CGO Zagreb (do 180 000 t miješanog komunalnog otpada godišnje), što obuhvaća projektnu prijavu za EU sufinanciranje. Također, planiran je početak izgradnje do siječnja 2020. Do travnja 2020. planirana je izgradnja CGO Bikarac i CGO Biljane Donje te priprema projekata i izgradnja CGO Lećevica (do 110 000 t), CGO Piškornica (do 140 000 t) i CGO Babina gora (do 30 000 t). Do travnja 2022. planirana je priprema projekta i izgradnja CGO Šagulje (do 45 000 t) i CGO Orlovnjak (do 60 000 t).

Prema navedenom Planu, postrojenje CGO-a mora biti projektirano na način da se koriste najsuvremenije tehnologije, koje će se u budućnosti prilagoditi obradi odvojeno prikupljenih frakcija otpada, uključujući i biorazgradivi otpad, kako bi se povećala stopa recikliranja i biološke obrade komunalnog otpada.

Prema Izvješću Fonda o dinamici realizacije projekata CGO-a (konac 2020.), od jedanaest planiranih CGO-a, izgrađena su i u funkciji su dva (Marišćina i Kaštijun), dva su u izgradnji (Bikarac i Biljane Donje), četiri su odobrena za EU sufinanciranje i u fazi su ugovaranja radova (Babina gora, Lećevica, Lučino Razdolje i Piškornica), dok su preostala tri u fazi pripreme dokumentacije za prijavu na EU sufinanciranje (Orlovnjak, Šagulje i Zagreb).

U tablici u nastavku daju se podaci o ukupnoj investiciji, izvoru financiranja te ostvarenim rashodima za projekte izgradnje CGO-a u 2019. i 2020., prema podacima Fonda.

Tablica broj 4

Ukupna investicija, izvor financiranja te ostvareni rashodi
za projekte izgradnje CGO-a u 2019. i 2020., prema podacima Fonda

u kn

Redni broj	CGO	Ukupna investicija	Izvor financiranja			Ostvareni rashodi	
			Fondovi EU-a	Jedinica lokalne samouprave	Fond	2019.	2020.
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Marišćina	256.755.601,00	178.367.362,00	60.923.235,00	17.465.004,00	552.462,00	0,00
2.	Kaštijun	254.016.481,00	168.971.706,00	60.851.034,00	24.193.741,00	931.625,00	19.998.317,00
3.	Biljane Donje	486.217.921,00	370.816.907,00	48.621.792,00	66.779.222,00	7.311.031,00	2.651.263,00
4.	Bikarac	184.691.312,00	128.462.772,00	20.796.413,00	35.432.127,00	1.374.966,00	7.424.920,00
5.	Lećevica	459.000.808,00	322.498.131,00	45.412.921,00	91.089.756,00	586.800,00	394.459,00
6.	Piškornica	455.247.229,00	313.749.955,00	44.823.023,00	96.674.251,00	657.000,00	833.000,00
7.	Lučino razdolje	415.866.935,00	286.809.159,00	40.808.694,00	88.789.082,00	760.492,00	1.080.395,00
8.	Babina gora	274.410.490,00	195.672.384,00	27.049.049,00	51.689.057,00	842.500,00	499.504,00
9.	Zagreb	30.000.000,00	25.500.000,00	3.000.000,00	1.500.000,00	0,00	124.414,00
10.	Orlovnjak	15.000.000,00	12.750.000,00	0,00	2.250.000,00	0,00	193.455,00
11.	Šagulje	15.000.000,00	12.750.000,00	1.500.000,00	750.000,00	0,00	72.200,00
Ukupno		2.846.206.777,00	2.016.348.376,00	353.786.161,00	476.612.240,00	13.016.876,00	33.271.927,00

Značajnija ulaganja u projekte izgradnje CGO-a u 2019. i 2020. odnose se na izgradnju CGO Kaštijun u ukupnom iznosu od 20.929.942,00 kn, CGO Biljane Donje u ukupnom iznosu od 9.962.294,00 kn te CGO Bikarac u ukupnom iznosu od 8.799.886,00 kn.

Ulaganja u izgradnju CGO Kaštijun ostvarena u iznosu od 20.929.942,00 kn odnose se na vrijednost radova na izgradnji centra u iznosu od 19.110.942,00 kn i uslugu nadzora za obavješćavanje o nedostacima i zatvaranja ugovora u iznosu od 1.819.000,00 kn. Ulaganja u izgradnju CGO Biljane Donje ostvarena u iznosu od 9.962.294,00 kn odnose se na usluge projektiranja i nadzora projekta, tehničke pomoći, vođenja projekta, vidljivosti te promidžbe. Ulaganja u izgradnju CGO Bikarac ostvarena u iznosu od 8.799.886,00 kn odnose se troškove II. faze projekta (projektiranje i izgradnja MBO postrojenja i pratećih objekata te usluge stručnog nadzora) u iznosu od 6.914.123,00 kn, troškove izgradnje hale za smještaj mehanizacije za baliranje papira u iznosu od 1.200.000,00 kn te troškove izgradnje nasipa u iznosu od 685.763,00 kn.

Revizijom je utvrđeno da planirana mjera izgradnje CGO-a nije ostvarena u cijelosti ni u rokovima određenim Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. Priprema CGO Zagreb za prijavu na EU sufinanciranje trebala je biti ostvarena do ožujka 2019., a na koncu 2020. je u fazi pripreme dokumentacije za prijavu za EU sufinanciranje. Također, planiran je početak izgradnje centra do siječnja 2020., što nije ostvareno. Do travnja 2020. planirana je izgradnja CGO Bikarac i CGO Biljane Donje, a na koncu 2020. centri su i dalje u izgradnji. Prema podacima Fonda, za CGO Bikarac predviđen je završetak radova koncem 2022., a za CGO Biljane Donje konac 2023.

Do travnja 2020. planirana je priprema projekta i izgradnja CGO Lećevica, CGO Piškornica i CGO Babina gora, a do konca 2020. za navedene centre u tijeku je provođenje postupka javne nabave za pružatelje usluga nadzora nad projektiranjem i izvođenjem radova izgradnje, pružanje usluge tehničke pomoći nad izgradnjom te savjetovanja u odnosima s javnošću. Prema podacima Fonda, za CGO Lećevica predviđen je završetak radova sredinom 2023., a za CGO Babina gora i CGO Piškornica sredina, odnosno konac 2024. Do travnja 2022. planirana je priprema projekta i izgradnja CGO Šagulje (do 45 000 t) i CGO Orlovnjak (do 60 000 t). Za navedene centre pokrenuti su postupci javne nabave za uslugu izrade studijske i projektno-tehničke dokumentacije, odabrani izrađivači projektno-tehničke dokumentacije, izrađena studija izvodljivosti, studija utjecaja na okoliš i idejno rješenje. Prema podacima Fonda, za CGO Šagulje i CGO Orlovnjak predviđeni završetak radova je konac 2025.

S aktivnostima na izgradnji do 20 županijskih/regionalnih centara (predviđeno Strategijom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske) započelo se 2005. Prema tada važećem Planu gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007. – 2015. (Narodne novine 85/07, 126/10, 31/11 i 46/15) planirano je do konca 2007. donošenje planova gospodarenja otpadom s definiranom lokacijom centra, do konca 2008. osnivanje društva za gospodarenje otpadom i obavljanje istražnih radova, do konca 2009. priprema projektne dokumentacije, ishođenje građevinske dozvole, raspisivanje natječaja za izbor partnera i ugovaranje, osnivanje društva za upravljanje centrom, do konca 2010. postupak javne nabave za izvođenje radova, izvođenje prve faze, ugradnja opreme za obradu otpada te probni pogon, a do konca 2011. početak rada centra za gospodarenje otpadom.

Do konca 2013., u okviru Operativnog programa zaštite okoliša za razdoblje 2007. – 2013. odobreno je financiranje centra za gospodarenje otpadom Bikarac I. faza (ISPA program) te Marišćina (IPA program). Sve buduće centre planirano je uključiti u Operativni program Konkurentnost i kohezija u programskom razdoblju 2014. – 2020. Priprema centara za prijavu na sufinanciranje iz fondova EU-a ugovorena je za centar za gospodarenje otpadom Bikarac II. faza, Biljane Donje, Babina gora, Lećevica, Lučino razdolje, Jasenaš, Antunovac, Stari Jankovci, Vinogradine te Piškornica. Priprema je obuhvaćala istražne radove i izradu studijske dokumentacije kojom treba dokazati opravdanost izgradnje centra. Samo centri koji u studijskoj dokumentaciji dokažu opravdanost pripremaju se za prijavu na sufinanciranje iz fondova EU-a.

Iz navedenog je vidljivo da se uspostava regionalnih i županijskih centara za gospodarenje otpadom nije ostvarivala u rokovima i u skladu s aktivnostima određenim Strategijom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske iz 2005. i Planom gospodarenja otpadom iz 2007., kojima je planirano započeti aktivnosti za izgradnju centara za gospodarenje otpadom u 2007., a županijske i regionalne centre za gospodarenje otpadom uspostaviti do konca 2011. Navedeno nije ostvareno ni u rokovima predviđenim Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske iz 2017.

Od 2005. do vremena obavljanja revizije (stanje u travnju 2021.), odnosno u razdoblju od 16 godina, dovršena su i u funkciji dva centra za gospodarenje otpadom, koja zaprimaju i obrađuju miješani komunalni otpad. Za preostalih devet provode se različite aktivnosti (dva su u izgradnji, četiri u fazi ugovaranja radova, tri u fazi pripreme dokumentacije za prijavu za EU sufinanciranje), a predviđeno je da bi svi centri trebali biti dovršeni i u funkciji od 2025.

S obzirom na to da je Zakonom o održivom gospodarenju otpadom predviđeno uspostavljanje centara za gospodarenje otpadom kao dio cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu pri izradi novog Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske utvrditi prioritete i rizike te u skladu s time realno planirati rokove i aktivnosti za pojedine faze izgradnje centara za gospodarenje otpadom.

Odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom propisano je da će do 1. siječnja 2015. Republika Hrvatska putem nadležnih tijela osigurati odvojeno prikupljanje sljedećih vrsta otpada: papir, metal, plastika i staklo, električni i elektronički otpad, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, otpadne gume, otpadna ulja, otpadni tekstil i obuća te medicinski otpad. Do 1. siječnja 2015. Republika Hrvatska je putem nadležnih tijela osigurala odvojeno prikupljanje otpada.

Odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom propisano je da će do 1. siječnja 2020. Republika Hrvatska putem nadležnih tijela osigurati pripremu za ponovnu uporabu i recikliranje papira, metala, plastike i stakla iz kućanstva, a po mogućnosti i iz drugih izvora ako su ti tokovi otpada slični otpadu iz kućanstva, u minimalnom udjelu od 50,0 % mase otpada.

Revizijom je utvrđeno da je u 2019. došlo do rasta količina oporabljenog i recikliranog otpada te je u 2019., u odnosu na 2018., oporabljeno 22,3 % više otpada, a stopa oporabe porasla je za 4,9 postotnih bodova. Količina recikliranog otpada porasla je za 22,4 % u odnosu na 2018. te je stopa recikliranja u 2019. bila 30,2 %, što je 4,9 postotnih bodova više nego u 2018.

Do 1. siječnja 2020. Republika Hrvatska je putem nadležnih tijela osigurala pripremu za ponovnu uporabu⁸ i recikliranje⁹ papira, metala, plastike i stakla iz kućanstva, međutim, nije osigurala u minimalnom udjelu od 50,0 % mase otpada, što nije u skladu s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom. Naime, na koncu 2019. stope oporabe i recikliranja iznose 30,2 %, iz čega je vidljivo da nije postignut cilj propisan Zakonom o održivom gospodarenju otpadom.

Prema podacima Fonda, za projekt poticanja odvojenog prikupljanja otpada i recikliranje za 2019. rashodi nisu planirani, dok su za 2020. planirani u iznosu od 6.500.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu od 11.051.635,00 kn, što je za 70,0 % više od planiranih. Prema Financijskom planu Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost za 2021. godinu i projekcijama plana za 2022. i 2023. godinu (Narodne novine 135/20 i 69/21), za projekt poticanja odvojenog prikupljanja otpada i recikliranje za 2021. planirani su rashodi u iznosu od 33.600.000,00 kn, izrađena je projekcija plana za 2022. u iznosu od 37.510.000,00 kn te za 2023. u iznosu od 61.440.000,00 kn.

Prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i direktivama EU-a, u redu prvenstva gospodarenja otpadom, priprema za ponovnu uporabu je na drugom mjestu, a recikliranje na trećem mjestu. Prema direktivi EU-a iz svibnja 2018., postavljaju se novi ciljevi za recikliranje komunalnog otpada za države članice te će se do 2025. morati reciklirati najmanje 55,0 %, do 2030. najmanje 60,0 %, a do 2035. najmanje 65,0 % mase komunalnog otpada.

U grafičkom prikazu u nastavku daju se podaci o stopi recikliranja komunalnog otpada u 2019. u državama članicama EU-a i povezanim državama u 2019.¹⁰

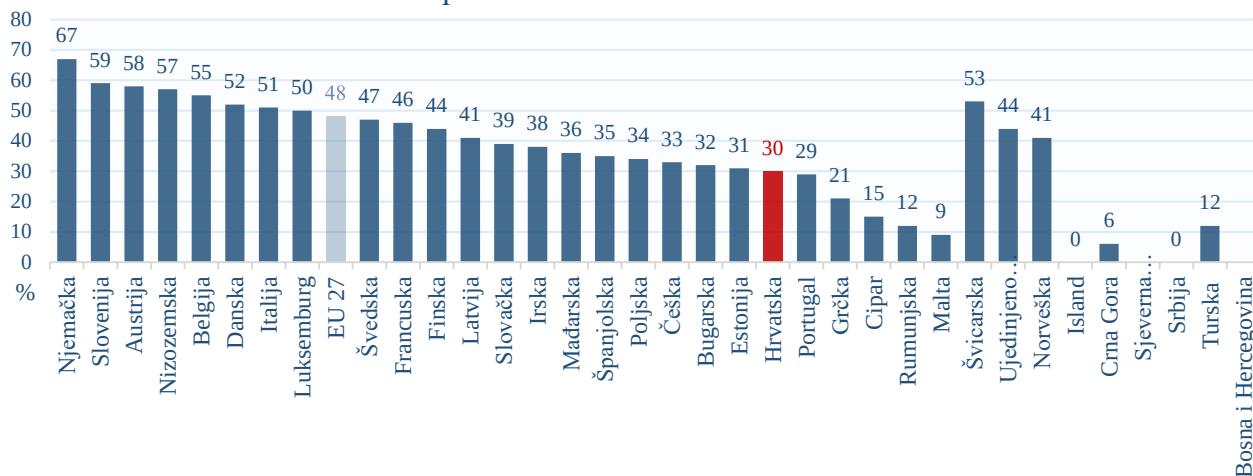
⁸ Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, priprema za ponovnu uporabu su postupci oporabe kojima se proizvodi ili dijelovi proizvoda koji su postali otpad provjerom, čišćenjem ili popravkom, pripremaju za ponovnu uporabu bez dodatne prethodne obrade.

⁹ Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, recikliranje je svaki postupak oporabe, uključujući ponovnu preradu organskog materijala, kojim se otpadni materijali prerađuju u proizvode, materijale ili tvari za izvornu ili drugu svrhu osim uporabe otpada u energetske svrhe, odnosno prerade u materijal koji se koristi kao gorivo ili materijal za zatrpavanje.

¹⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_rt120/default/table?lang=en

Grafički prikaz broj 2

Stopa recikliranja komunalnog otpada u državama članicama EU-a i povezanim državama u 2019.

*Podaci za Sjevernu Makedoniju i Bosnu i Hercegovinu nisu raspoloživi, a podaci za Irsku, Bugarsku, Ujedinjeno Kraljevstvo, Island, Crnu Goru i Srbiju su iz 2018.

Iz grafičkog prikaza broj 2 vidljivo je da je najvišu stopu recikliranja komunalnog otpada od 67,0 % ostvarila Njemačka, a slijede Slovenija s 59,0 % i Austrija s 58,0 %. Republika Hrvatska ostvarila je stopu recikliranja komunalnog otpada od 30,0 %, a nižu stopu imaju Portugal, Grčka, Cipar, Rumunjska i Malta.

Prema podacima objavljenim na mrežnim stranicama Eurostata, stopa recikliranja komunalnog otpada je pokazatelj koji mjeri udjel recikliranog komunalnog otpada u ukupno proizvedenom komunalnom otpadu i jedan je od pokazatelja Ciljeva održivog razvoja (SDG) za Cilj 11: Učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, prilagodljivim i održivim. Recikliranje uključuje recikliranje materijala, kompostiranje i anaerobnu digestiju. Pokazatelj upućuje na to kako se otpad od krajnjih potrošača koristi kao resurs u kružnom gospodarstvu te predstavlja dobar pokazatelj kvalitete, odnosno prikazuje kvalitetu cjelokupnog sustava gospodarenja otpadom.

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu i Fondu utvrditi aktivnosti potrebne za provedbu projekata pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje komunalnog otpada, kao jednog od preduvjeta za prelazak na kružno gospodarstvo, a koje će pridonijeti ostvarenju ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom te povećanju kvalitete cjelokupnog sustava gospodarenja otpadom.

Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske predviđena su financijska sredstva (procjena) za provedbu mjera i aktivnosti navedenog Plana, izvori sredstava te indikativni omjeri financiranja po izvorima i godinama (od 2017. do 2022.). Prema indikativnim omjerima financiranja po izvorima i godinama, ukupno su predviđena sredstva za provedbu mjera navedenog Plana u iznosu od 5.077.300.000,00 kn (sredstva državnog proračuna, EU-a, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Fonda, privatna ulaganja i drugo), od čega se na Fond odnosi 490.760.115,00 kn ili 19,6 %. Putem Fonda planirano je financiranje mjera i aktivnosti iz navedenog Plana u 2019. u ukupnom iznosu od 83.937.500,00 kn, a u 2020. u ukupnom iznosu od 60.560.715,00 kn.

U navedenom Planu daju se procijenjeni iznosi financiranja, primjerice, za mjeru uspostave centara za ponovnu uporabu u ukupnom iznosu od 75.000.000,00 kn. Navedeni iznos odnosi se na ukupna sredstva EU-a, Fonda, jedinica lokalne samouprave, civilnog sektora i privatnih ulaganja.

Međutim, iz navedenog Plana nije vidljiv iznos sredstava s kojim Fond sudjeluje u ostvarenju pojedine mjere, kao provedbeno tijelo za projekte gospodarenja komunalnim otpadom, niti je vidljivo koliko se planira financirati sredstvima EU-a, sredstvima jedinica lokalne samouprave itd.

Također, Planom nije predviđena dinamika ostvarenja mjera po godinama, nego samo krajnji rok niti su predviđeni omjeri financiranja za pojedine mjere.

Nadalje, prema Financijskom planu Fonda za 2019. i 2020. te njegovim izmjenama, rashodi za izgradnju centara za gospodarenje otpadom planirani su za 2019. u iznosu od 28.163.000,00 kn (izvorni plan je 44.601.000,00 kn), a ostvareni su u iznosu od 13.016.876,00 kn ili 46,2 %. Navedeni rashodi su za 2020. planirani u iznosu od 37.056.300,00 kn (izvorni plan je 55.634.000,00 kn), a ostvareni su u iznosu od 33.271.927,00 kn ili 89,8 %. Iz navedenog je vidljivo da planirani rashodi Fonda značajno odstupaju od ostvarenih rashoda po godinama.

Rashodi za projekt poticanja odvojenog prikupljanja otpada i recikliranje planirani su za 2019. u iznosu od 6.500.000,00 kn (u izvornom planu nisu planirani), a ostvareni su u iznosu od 11.051.635,00 kn te se odnose na financiranje troškova sanacije štete od potresa, a ne projekte poticanja odvojenog prikupljanja i recikliranja.

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu i Fondu analizirati planirane i ostvarene rashode za provedbu mjera iz Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, kako bi se navedene analize koristile pri izradi novog Plana, odnosno kako bi se realnije planirala sredstva potrebna za provedbu i financiranje mjera i aktivnosti iz navedenog Plana, u skladu s prethodno utvrđenim prioritetima.

Preporučio je Ministarstvu i Fondu pri izradi novog Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske planirati sredstva za provedbu mjera po izvorima i godinama.

U svrhu financijskog praćenja i izvješćivanja o ostvarenju mjera i aktivnosti iz Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, preporučio je Ministarstvu i Fondu utvrditi način na koji će se povezati mjere i aktivnosti u gospodarenju otpadom iz navedenog Plana s planiranim i ostvarenim rashodima po pojedinim aktivnostima i godinama, kako bi se omogućilo praćenje ostvarivanja ciljeva.

- **Naknada za odlaganje komunalnog otpada i poticajna naknada za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada**

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, osoba koja upravlja odlagalištem dužna je određivati masu otpada uređajem umjerenim za određivanje mase povezanim sa sustavom identifikacije vozila. Ministarstvo najmanje dva puta godišnje utvrđuje količinu otpada odloženog na odlagalište te podatke objavljuje na svojim mrežnim stranicama. Najmanje jednom godišnje utvrđuje usklađenost odložene količine otpada na odlagalištu u odnosu na količinu propisanu odlukom. Rješenje se dostavlja osobi koja upravlja odlagalištem, jedinici lokalne samouprave na čijem se području nalazi odlagalište i Fondu. Ako se u postupku utvrdi da je odložena veća količina otpada od količine propisane odlukom, osoba koja upravlja odlagalištem dužna je platiti naknadu. Fond po službenoj dužnosti donosi rješenje o obvezi plaćanja naknade.

Osnovica za obračun naknade za odlaganje komunalnog otpada je odložena masa otpada iznad dopuštene mase otpada određene odlukom koju donosi ministar. Naknada se uplaćuje u korist Fonda radi sufinanciranja izgradnje reciklažnih dvorišta. Propisano je da će način obračuna naknade za odlaganje komunalnog otpada propisati Vlada Republike Hrvatske uredbom.

Prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, uvođenje naknade za odlaganje komunalnog otpada potrebno je kako bi se u cijelosti ostvario Cilj 1.4. Odložiti manje od 25,0 % komunalnog otpada, a čije ostvarenje je u vezi s provedbom Cilja 1.2. Odvojeno prikupiti 60,0 % komunalnog otpada i Cilja 1.3. Odvojeno prikupiti 40,0 % biootpada iz komunalnog otpada. Nositelji provedbe mjere uvođenja naknade za odlaganje komunalnog otpada su Ministarstvo i Fond, a mjera je trebala biti ostvarena do konca 2017.

Revizijom je utvrđeno da se naknada za odlaganje komunalnog otpada, kojom se upravitelja odlagališta potiče na smanjenje količine otpada koji se odlaže, ne obračunava.

Provedbeni propis kojim se propisuje način obračuna naknade za odlaganje komunalnog otpada, do vremena obavljanja revizije (stanje u travnju 2021.), nije donesen.

Također, Zakonom o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021. određen je način obračuna (izraz) naknade za odlaganje otpada te da će jediničnu naknadu propisati Vlada Republike Hrvatske uredbom.

Osim naknade za odlaganje komunalnog otpada, odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom i Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom, propisana je i poticajna naknada za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada, kao mjera kojom se potiče jedinica lokalne samouprave da, u okviru svojih ovlasti, provede mjere radi smanjenja količine miješanog komunalnog otpada koji nastaje na njenom području. Jedinica lokalne samouprave je obveznik plaćanja poticajne naknade.

Prema Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom, iznos poticajne naknade Fond obračunava do kraja tekuće kalendarske godine za prethodnu kalendarsku godinu prema propisanoj formuli. Ministarstvo izrađuje za kalendarsku godinu izvješće o prekoračenoj količini miješanog komunalnog otpada u odnosu na graničnu količinu miješanog komunalnog otpada za jedinice lokalne samouprave. Izvješće se dostavlja Fondu do 30. studenoga tekuće godine za prethodnu godinu i objavljuje se na mrežnim stranicama Ministarstva. Naknada se uplaćuje u korist Fonda radi sufinanciranja odvojenog prikupljanja otpada.

Revizijom je utvrđeno da je u primjeni postupak naplate propisane poticajne naknade. Ministarstvo je dostavilo Fondu Izvješće o prekoračenoj količini miješanog komunalnog otpada za 2018. i 2019. u propisanom roku te objavilo na svojim mrežnim stranicama. Na 20. prosinca 2019. obračunana je ukupna poticajna naknada za smanjenje miješanog komunalnog otpada od 1. siječnja do 31. prosinca 2018., koju su jedinice lokalne samouprave dužne uplatiti Fondu u roku od 30 dana od dana izdavanja rješenja. Prema navedenom izvješću za 2019., od ukupno 556 jedinica lokalne samouprave, poticajna naknada je obračunana za ukupno 429 jedinica lokalne samouprave (77,2 %). Plaćanja poticajne naknade oslobođeno je 127 jedinica lokalne samouprave, od čega 107 jer nije prekoračilo graničnu količinu, a 20 je prekoračilo, ali imaju stopu odvojenog prikupljanja jednaku ili višu od stope propisane za 2019.

S obzirom na to da je poticajna naknada za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada mjera kojom se potiče jedinica lokalne samouprave da, u okviru svojih ovlasti, provede mjere radi smanjenja količine miješanog komunalnog otpada koji nastaje na njezinu području, uzevši u obzir činjenicu da jedanaest jedinica lokalne samouprave ima stopu odvojenog sakupljanja od 0,0 %, a gotovo polovina ih ima stopu manju od 10,0 %, nije razvidno je li do smanjenja količine miješanog komunalnog otpada u jedinicama lokalne samouprave oslobođenim plaćanja poticajne naknade došlo zbog mjera koje je provodila ta jedinica ili nekog drugog čimbenika, kao na primjer, smanjenja broja stanovnika. Ministarstvo i Fond nisu analizirali učinak uvođenja navedene mjere, odnosno obvezu plaćanja poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada.

Ukupna poticajna naknada koju su jedinice lokalne samouprave obvezne platiti za 2018. iznosi 28.693.825,00 kn, a za 2019. iznosi 46.927.362,00 kn, što je porast od 63,6 %. Značajne obveze u 2019. odnose se na Splitsko-dalmatinsku županiju (9.966.345,00 kn), Grad Zagreb (8.815.908,00 kn) i Primorsko-goransku županiju (4.114.698,00 kn). Do navedenog povećanja došlo je zbog različitog obračuna poticajne naknade, koja je za 2018. iznosila 100,00 kn po toni, a za 2019. iznosila je 150,00 kn po toni te zbog različite granične količine miješanog komunalnog otpada koja je za 2018. iznosila 74,0 %, a za 2019. iznosila je 66,0 % od ukupno proizvedene količine miješanog komunalnog otpada u 2015. nastalog na području jedinice lokalne samouprave.

U 2018. nisu ostvareni prihodi od poticajne naknade s obzirom na to da je naknada prvi put obračunana u 2019. za 2018. Potraživanja Fonda za poticajnu naknadu koncem 2019. iznose 26.923.539,00 kn, a dospjela potraživanja 115.596,00 kn.

Prema Izvješću o izvršenju Financijskog plana Fonda za 2020., prihodi od poticajne naknade na temelju izdanih rješenja planirani su u iznosu od 25.800.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu od 25.890.224,00 kn i čine 1,4 % ostvarenih prihoda poslovanja.

Odlukom i Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske od 23. ožujka 2021. ukida se, između ostalog, članak 24. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom. Ustavni sud prihvaća i ocjenjuje ustavnopravno relevantnim prigovore predlagatelja da su propisanim načinom obračuna poticajne naknade određene jedinice lokalne samouprave zakinite i zapravo „kažnjene”, iako su uspješno krenule u uspostavu učinkovitog sustava gospodarenja komunalnim otpadom na svom području i prije 2015. (referentna godina). Također, ocjenjuje da pri propisivanju načina obračuna poticajne naknade nisu uzeti u obzir dobri rezultati jedinica lokalne samouprave postignuti u gospodarenju otpadom do 2015. (postignuto smanjenje količina nerazvrstanog otpada koji se trajno zbrinjava na odlagalištima). Prema Uredbi, u 2022. od plaćanja poticajne naknade bit će izuzete samo jedinice lokalne samouprave koje odvojeno sakupe 60,0 % ili više od ukupno sakupljenog komunalnog otpada na svom području, a one koje sakupe primjerice 59,0 % plaćat će jednaku poticajnu naknadu kao i one koje sakupe samo 10,0 % ili 0,0 %. Predlagatelji su ukazali u svojim prijedlozima na to da je i nakon navedene izmjene i dopune samo djelomično riješen problem te da obračun naknade i dalje nije poticajan.

U obrazloženju Ustavnog suda navedeno je da nije razvidno u čemu se sastoji opravdanost poduzimanja navedene mjere koja nije u dovoljnoj mjeri stimulativna za jedinice lokalne samouprave. Ocijenio je da je navedena mjera, odnosno propisani obračun poticajne naknade neprikladan za ostvarenje krajnjeg cilja, a to je poticanje jedinica lokalne samouprave da provode mjere radi smanjenja količine miješanog komunalnog otpada te da navedeni članak nije u suglasnosti s Ustavom i odredbom članka 29., stavka 1. Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

U Zakonu o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021. za izračun poticajne naknade primijenjen je drukčiji način izračuna koji se ne odnosi na 2015. kao polazišnu godinu i ne obuhvaća izuzetke od plaćanja, nego se izračunava na temelju postignutih rezultata jedinice lokalne samouprave za prethodnu kalendarsku godinu.

Poticajna naknada i naknada za odlaganje otpada su, između ostalog, osmišljene kao neki od ekonomskih instrumenata u gospodarenju otpadom u Republici Hrvatskoj. Prema Zakonu o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021., Fond je dužan 1,0 % financijskih sredstava godišnjih prihoda od naknade gospodarenja otpadom, poticajne naknade i naknade za odlaganje otpada uplatiti u državni proračun Republike Hrvatske za podmirenje administrativnih troškova sustava gospodarenja otpadom, obavljanja upravnih poslova, poslova funkcioniranja registara i informacijskog sustava gospodarenja otpadom i drugih stručnih poslova i aktivnosti vezanih za gospodarenje otpadom.

Međutim, osim za podmirenje spomenutih administrativnih troškova, nije planirano u koje će se svrhe sredstva koristiti, odnosno namjensko korištenje ukupno naplaćenih sredstava.

Obračun i naplata naknade za odlaganje i poticajne naknade su mjere kojima se potiče smanjenje količina otpada koji se odlaže na odlagališta u Republici Hrvatskoj (obveznik plaćanja je upravitelj odlagališta), odnosno smanjenje udjela miješanog komunalnog otpada na području jedinica lokalne samouprave (obveznik plaćanja je jedinica lokalne samouprave).

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu i Fondu analizirati učinke uvođenja obveze plaćanja poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada te utvrditi druge mjere i način provedbe mjera koje bi potaknule na smanjenje količine miješanog komunalnog otpada, posebice jedinice lokalne samouprave koje i dalje ne ostvaruju značajna smanjenja navedenih količina te koje bi se usmjerile na poticanje odvojenog prikupljanja otpada, kao temelja za kvalitetnu uporabu i recikliranje komunalnog otpada.

Preporučio je Ministarstvu i Fondu planirati namjensko korištenje sredstava od naknade za odlaganje otpada i poticajne naknade, kao propisanih ekonomskih instrumenata gospodarenja otpadom, koji potiču smanjenje količina otpada koji se odlaže na odlagališta, odnosno smanjenje količine miješanog komunalnog otpada.

– Utvrđivanje cijene javne usluge

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, davatelj usluge dužan je obračunati cijenu javne usluge na način kojim se osigurava primjena načela „onečišćivač plaća“ i koja osigurava ekonomski održivo poslovanje te sigurnost, redovitost i kvalitetu pružanja usluge. Cijena javne usluge utvrđuje se razmjerno količini predanog otpada u obračunskom razdoblju koristeći kriterij obračuna količine otpada određen odlukom jedinice lokalne samouprave. Davatelj javne usluge dužan je voditi evidenciju o preuzetoj količini otpada od pojedinog korisnika usluge u obračunskom razdoblju i korisniku obračunati cijenu javne usluge razmjerno količini preuzetog otpada. U cijenu javne usluge davatelj javne usluge dužan je uključiti troškove nabave i održavanja opreme za prikupljanje otpada, troškove prijevoza otpada, troškove obrade otpada i druge troškove propisane Uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom. Davatelj javne usluge cjenikom određuje visinu jedinične cijene za masu predanog otpada ili volumen spremnika otpada i dužan je prije primjene cjenika, odnosno izmjene cjenika, pribaviti suglasnost izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave na koju se cjenik odnosi i dužan je cjenik objaviti na svojoj mrežnoj stranici.

Prema odredbama navedene Uredbe, cijenu javne usluge čini cijena javne usluge za količinu predanog miješanog komunalnog otpada, cijena obvezne minimalne javne usluge i cijena ugovorne kazne. Kao kriterij količine otpada, odlukom može biti određen volumen spremnika i broj pražnjenja spremnika ili masa predanog miješanog komunalnog otpada. Kada jedan korisnik usluge samostalno koristi spremnik, udjel korisnika usluge u korištenju spremnika je jedan, a kada više korisnika usluge zajednički koriste spremnik zbroj udjela svih korisnika, određenih međusobnim sporazumom ili prijedlogom davatelja usluge, mora iznositi jedan.

Revizijom je utvrđeno da su jedinice lokalne samouprave donijele odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada. Putem programskih rješenja komunalnih društava uspostavljena je digitalna evidencija o preuzetom komunalnom otpadu s datumom i satom pražnjenja otpada, koja, između ostalog, služi i za dokazivanje izvršenja usluga odvoza otpada. Veći ili manji broj odvoza znači višu ili nižu cijenu usluge koju korisnici plaćaju na kraju svakog obračunskog razdoblja jer manji broj odvoza znači i manju količinu predanog komunalnog otpada. Manji broj odvoza komunalnog otpada omogućen je korisnicima koji imaju individualizirane spremnike, dok je kod ostalih korisnika usluge broj odvoza uvijek jednak broju odvoza prema rasporedu odvoza otpada, koji je unaprijed zadan.

U rujnu 2019. donesena je Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom, prema kojoj su korisnici javne usluge razvrstani u kategorije korisnik kućanstvo i korisnik koji nije kućanstvo, a korisnici koji nisu kućanstvo dodatno su razvrstani u sedam potkategorija. Izmjenama Uredbe propisano je i da je cijena obvezne minimalne javne usluge jedinstvena na području pružanja usluge za sve korisnike usluge razvrstane u kategoriju korisnika kućanstvo i za sve korisnike usluge razvrstane u kategoriju korisnika koji nije kućanstvo unutar iste potkategorije iz priloga koji je tiskan uz Uredbu. Jedinice lokalne samouprave bile su obvezne uskladiti odluku o načinu pružanja javne usluge s navedenim odredbama u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu Uredbe. Revizijom je utvrđeno da pojedine jedinice lokalne samouprave nisu uskladile odluke s navedenim izmjenama, odnosno nisu utvrdile propisane kategorije korisnika te jedinstvenu cijenu obvezne minimalne javne usluge prema kategorijama i potkategorijama korisnika na području pružanja usluge.

U ožujku 2021. donesena je Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske (Narodne novine 31/21) prema kojima se ukidaju pojedini članci navedene Uredbe vezani za korisnike javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada koji se razvrstavaju u kategoriju korisnika kućanstvo i korisnika koji nije kućanstvo te odredbe o jedinstvenoj cijeni obvezne minimalne javne usluge prema kategorijama i potkategorijama korisnika jer navedeno nije propisano Zakonom o održivom gospodarenju otpadom. Također, ukinuta je i odredba da cijena ugovorne kazne čini dio strukture cijene javne usluge, a ukinuti članci prestali su važiti 15. rujna 2021.

U skladu s donesenim odlukama jedinica lokalne samouprave o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada, komunalna društva su u 2018. i 2019. utvrdila cijenu javne usluge za sve jedinice lokalne samouprave na području pružanja usluge. Utvrđena cijena sadrži jediničnu cijenu javne usluge za količinu predanog miješanog komunalnog otpada prema volumenu spremnika i mjesečnu cijenu obvezne minimalne javne usluge, a plaća se za obračunsko mjesto i obračunsko razdoblje. Prije primjene cjenika, društva su na utvrđeni cjenik pribavila suglasnost izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave na koju se cjenik odnosi.

Prema odredbama Zakona o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021., strukturu cijene javne usluge čini cijena za količinu predanog miješanog komunalnog otpada i cijena obvezne minimalne javne usluge, a omjer cijene za količinu predanog miješanog otpada i cijene obvezne minimalne javne usluge u cijeni javne usluge mora biti odmjeren na način koji će osigurati obavljanje javne usluge na kvalitetan, postojan i ekonomski učinkovit način, izbjegavajući neopravdano visoke troškove, u skladu s načelima održivog razvoja, zaštite okoliša, javnosti rada i onečišćivač plaća, kako bi se osiguralo i poticalo odvojeno prikupljanje otpada. Prema odredbama navedenog Zakona, na području pružanja javne usluge treba se primjenjivati jedinstvena cijena obvezne minimalne javne usluge (fiksni dio cijene javne usluge) za korisnike usluga razvrstane u kategoriju korisnika kućanstvo i u kategoriju korisnika koji nije kućanstvo. Prema odredbama navedenog Zakona, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je donijeti odluku o načinu pružanja javne usluge u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu navedenog Zakona, odnosno do 31. siječnja 2022. Davatelj javne usluge dužan je donijeti i novi cjenik javne usluge u roku od tri mjeseca od dana donošenja navedene odluke, odnosno do 30. travnja 2022.

Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima cijenu javne usluge odrediti na način kojim se potiče odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, odnosno uvesti sustav odvoza i naplate koji omogućuje da se za manju količinu predanog miješanog komunalnog otpada plaća manja cijena javne usluge kako bi se potaknulo korisnike usluga na stvaranje manjih količina miješanog komunalnog otpada, kompostiranje otpada te odvajanje otpada.

Odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada sadrže i odredbe o ugovornoj kazni te su opisani postupci za koje se plaća ugovorna kazna, način utvrđivanja izvršenja postupaka i cijena ugovorne kazne.

Komunalna društva imaju pravo naplatiti ugovornu kaznu od korisnika javne usluge, primjerice, ako korisnik ne koristi javnu uslugu i ne predaje miješani, biorazgradivi i krupni (glomazni) otpad davatelju usluge, ako na svom obračunskom mjestu postupa s otpadom na način kojim se dovodi u opasnost ljudsko zdravlje, dovodi do rasipanja otpada oko spremnika i uzrokuje pojavu neugode drugoj osobi zbog mirisa otpada, ako se pri primopredaji otpada utvrdi da sadržaj u spremniku za biootpad ili otpadni papir i karton ili otpadnu plastiku i otpadnu metalnu ambalažu ne odgovara vrsti otpada primopredaja kojeg se obavlja, ako u spremnik za miješani komunalni otpad ili biootpad ili otpadni papir i karton ili otpadnu plastiku i otpadnu metalnu ambalažu odloži problematičan otpad koji sadrži opasne tvari ili je onečišćen opasnim tvarima (npr. boje i lakove, ambalažu onečišćenu opasnim tvarima, kiseline, lužine, lijekove, akumulatore, pesticide, maziva ulja i sl.), ako s krupnim (glomaznim) otpadom postupa tako da ga odlaže u spremnike za prikupljanje komunalnog otpada i na mjesta koja za to nisu predviđena, ako ne drži spremnik na za to propisanom mjestu, ako onemogućiti davatelju usluge pristup spremniku na mjestu primopredaje u slučaju kada mjesto primopredaje otpada nije na javnoj površini i drugo.

Komunalna društva u 2019. i 2020. nisu pokretala postupke za naplatu ugovorne kazne.

Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima u slučajevima u kojima korisnici javne usluge ne postupaju u skladu s ugovorom i za koje se plaća ugovorna kazna postupati u skladu s odlukama o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada jedinica lokalne samouprave na čijem području društvo obavlja javnu uslugu.

– Knjigovodstveno praćenje prihoda i rashoda od obavljanja javne usluge

Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom koji je bio na snazi u 2019. i 2020., davatelj javne usluge koji obavlja i drugu djelatnost, mora osigurati knjigovodstveno vjerodostojno praćenje prihoda i rashoda djelatnosti i organizacijsko razdvajanje obavljanja djelatnosti.

Revizijom je utvrđeno da komunalna društva obavljaju više različitih javnih usluga, odnosno komunalnih djelatnosti te tržišnih djelatnosti, a za obavljanje djelatnosti ustrojene su organizacijske jedinice. Pojedina oprema koju koriste komunalna društva koriste u obavljanju više djelatnosti, a isto tako, dio zaposlenika komunalnih društava obavlja poslove za različite organizacijske jedinice, dok dio zaposlenika obavlja poslove za sve organizacijske jedinice.

Pojedina komunalna društva vode knjigovodstvene evidencije po radnim jedinicama te detaljnije prema mjestu troška (troškovi pojedinih vozila i radnih strojeva, materijala i usluga te plaća zaposlenika koji se izravno mogu pripisati pojedinoj djelatnosti) te su osigurala knjigovodstveno praćenje prihoda i rashoda, dok pojedina komunalna društva nisu osigurala i ne vode knjigovodstvene evidencije na propisani način. Računalni programi komunalnih društava korišteni tijekom 2019. i 2020., u pojedinim slučajevima omogućavaju izravan ispis prihoda i rashoda za djelatnost javne usluge te izravni ispis prihoda i rashoda za djelatnost javne usluge po jedinicama lokalne samouprave, dok u pojedinim slučajevima ne omogućavaju.

Prema odredbama Zakona o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021., davatelj usluge koji osim pružanja javne usluge obavlja i druge poslove, dužan je voditi evidenciju prihoda i rashoda od javne usluge te nije moguće u svakom trenutku utvrditi postojeće prihode i rashode od javne usluge.

Državni ured za reviziju naložio je komunalnim društvima voditi evidenciju prihoda i rashoda od javne usluge tako da je u svakom trenutku moguće utvrditi postojeće prihode i rashode od javne usluge, u skladu s odredbama Zakona o gospodarenju otpadom.

Za potrebe izrade Obrasca IRDJU i za potrebe drugih izvješća, komunalna društva su za 2019. i 2020. sastavila pregled ukupnih prihoda i rashoda od obavljanja javne usluge, po jedinicama lokalne samouprave u kojima društvo pruža javnu uslugu i uslugu povezanu s javnom uslugom, odnosno pregled prihoda i rashoda od djelatnosti gospodarenja otpadom. U Prilogu broj 5 i 6 daju se podaci o ostvarenim prihodima i rashodima od djelatnosti gospodarenja otpadom u odnosu na ukupno ostvarene prihode i rashode komunalnih društava za 2019. i 2020., prema podacima komunalnih društava.

Iz sastavljenih pregleda vidljivo je da se udjel prihoda od gospodarenja otpadom u ukupno ostvarenim prihodima komunalnih društava za 2019. kreće od 29,9 % do 93,8 %, a za 2020. kreće se od 33,1 % do 94,6 %. Udjel rashoda od gospodarenja otpadom u ukupno ostvarenim rashodima komunalnih društava za 2019. kreće se od 23,5 % do 93,8 %, a za 2020. kreće se od 23,7 % do 94,6 %.

Prihodi od djelatnosti gospodarenja otpadom najvećim dijelom se odnose na prihode od obavljanja javne usluge, primjerice, na prihode prema računima za javnu uslugu ispostavljene kućanstvima i drugim korisnicima, prihode od prodaje odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, odvoza glomaznog otpada i drugo. Rashodi od djelatnosti gospodarenja otpadom najvećim dijelom se odnose na troškove materijala i usluga, amortizacije vozila i radnih strojeva, plaće i naknade troškova zaposlenika koji rade na poslovima gospodarenja otpadom, rashode za zbrinjavanje odvojeno prikupljenog otpada, financijske rashode i drugo.

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, davatelj javne usluge dužan je izvješće o radu podnijeti predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu i dostaviti ga nadležnom ministarstvu. Navedena obveza davatelja javne usluge utvrđena je i odredbama Zakona o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021.

Prema odredbama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom, davatelj javne usluge dužan je predati Izvješće o radu davatelja javne usluge na obrascu kojeg Ministarstvo objavljuje na svojoj mrežnoj stranici. Izvješće obvezno sadrži opće podatke o području pružanja javne usluge, obračunskim mjestima, korisnicima usluge i odvojenom sakupljanju otpada, podatke o redovitosti sustava te podatke o kvaliteti pružanja javne usluge i ekonomskoj učinkovitosti sustava sakupljanja komunalnog otpada. Na temelju podataka iz izvješća o radu davatelja javne usluge i podataka prijavljenih u ROO, Ministarstvo na svojim mrežnim stranicama objavljuje godišnje Izvješće o sustavu sakupljanja komunalnog otpada, u obliku usporedne tablice, s podacima iz izvješća svedenim na primjenjivu zajedničku mjeru za područja pružanja javne usluge i davatelje javne usluge po jedinicama lokalne samouprave, u svrhu pregleda kvalitete, redovitosti i ekonomske učinkovitosti sustava sakupljanja komunalnog otpada. Na mrežnim stranicama Ministarstva objavljen je Obrazac IRDJU te godišnja izvješća o sustavu sakupljanja komunalnog otpada. Upute za popunjavanje su sastavni dio obrasca, a obrazac se u Excel formatu dostavlja Ministarstvu elektroničkom poštom.

U navedenom izvješću se navode neusklađenosti u dostavljenim podacima te dvojbe pri tumačenju i provjeri točnosti podataka koju obavlja Ministarstvo. Primjerice, u pojedinim slučajevima obveznici upisuju jedno obračunsko mjesto kao jedno naselje, umjesto nekretninu u tom naselju, podaci za obračunsko mjesto i za korisnike usluge su jednaki te nije u potpunosti jasan način vođenja i prikaza ovih podataka u Obrascu IRDJU. Utvrđene su nejasnoće pri popunjavanju obrasca u dijelu dostupnosti javne usluge gdje se za broj naselja u nekim slučajevima upisuje cijela jedinica lokalne samouprave, umjesto broj naselja unutar te jedinice. U nekim slučajevima nije moguće razdvojiti podatke zasebno za svaku jedinicu lokalne samouprave (npr. podaci o broju vozila i broju zaposlenih), kao i podatke zasebno za uslugu povezanu s javnom uslugom (npr. podaci o prihodima, troškovima i udaljenosti koju prijeđu vozila), jer se dostavljaju zbirno za sve jedinice lokalne samouprave na području pružanja usluge. Također, usporedbom podataka dostavljenih u Obrascu IRDJU i podataka prijavljenih u bazu ROO utvrđene su određene neusklađenosti. Ministarstvo je provelo usklađenja pojedinih podataka u svrhu statističke obrade, no u tablici objavljenoj na mrežnim stranicama Ministarstva službeno prijavljeni podaci za pojedinu jedinicu lokalne samouprave nisu se mijenjali.

Osim neusklađenosti koje je utvrdilo Ministarstvo, tijekom obavljanja revizije utvrđene su dodatne neusklađenosti podataka. Primjerice, u pojedinim slučajevima podatak o broju stanovnika jedinica lokalne samouprave prema Popisu stanovništva iz 2011. i broj stanovnika obuhvaćenih javnom uslugom su na koncu 2019. jednaki te je broj stanovnika obuhvaćenih javnom uslugom u 2019. značajno veći od broja stanovnika prema procjeni Državnog zavoda za statistiku na koncu 2019. Nadalje, broj jedinica lokalne samouprave koje su u Obrascu IRDJU prijavile odvojeno prikupljanje barem jedne frakcije komunalnog otpada (papir/karton, plastika, staklo i metal) značajno je veći od broja jedinica lokalne samouprave za koje je u bazu ROO prijavljena količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada za barem jednu frakciju. Prema obrazloženju odgovorne osobe Ministarstva, na temelju Obrasca IRDJU evidentira se broj spremnika koji su osigurani za odvojeno sakupljanje otpada odnosno prati se u kojim jedinicama lokalne samouprave su ostvareni uvjeti za odvojeno prikupljanje, dok se temeljem podataka iz baze ROO evidentira količina odvojeno sakupljenog otpada u pojedinoj godini. Nadalje, podaci o broju spremnika u okviru odvojenog prikupljanja „od vrata do vrata” za reciklabilni otpad, biootpad te za odvojeno prikupljanje putem spremnika na javnim površinama značajno variraju i pojedini podaci imaju netipične vrijednosti.

Ministarstvo je utvrdilo netočne i nelogične odgovore koje su davatelji javne usluge prikazali u Obrascu IRDJU, ali podaci davatelja javne usluge objavljeni na mrežnim stranicama Ministarstva u Excel dokumentu IRDJU Excel – tablica sa zbirnim usporednim podacima po JLS i pratećim obrazloženjem, prikazuju službeno prijavljene podatke koje su dostavili davatelji javne usluge nakon svih dostavljenih ispravaka, bez izmjena podataka i usklađenja koja je provelo Ministarstvo. Zbog navedenog, objavljeni podaci nisu pouzdani i korisni za potrebe daljnjih analiza.

Nadalje, utvrđeno je da je Obrazac IRDJU objavljen na mrežnim stranicama Ministarstva (u obliku tablice sa zbirnim usporednim podacima po jedinicama lokalne samouprave) izvor velike količine podataka koji, s obzirom na utvrđene neusklađenosti, nije prikladan za korištenje u daljnjim analizama i ne može u potpunosti služiti svrsi, a to je pregled kvalitete, redovitosti i ekonomske učinkovitosti sustava sakupljanja komunalnog otpada.

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu osigurati jasne i nedvosmislene upute obveznicima dostavljanja podataka putem Obrasca IRDJU, utvrditi način kontrole, ispravljanja i validiranja podataka, kako bi podaci koji se objavljuju bili točni, pouzdani, usklađeni i usporedivi s drugim izvorima, čime bi se ispunila svrha obrasca te kako bi objavljeni podaci sadržavali detaljnije informacije za korisnike podataka.

Revizijom je utvrđeno da su komunalna društva za 2019. i 2020. izradila Obrasce IRDJU za područje jedinice lokalne samouprave u kojoj pružaju uslugu te ih dostavila Ministarstvu u propisanom roku. Pojedina komunalna društva Obrasce IRDJU nisu dostavila predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave u propisanom roku.

Državni ured za reviziju naložio je komunalnim društvima u propisanom roku dostavljati Obrasce IRDJU predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave na čijem području pruža javnu uslugu, u skladu s odredbama Zakona o gospodarenju otpadom.

Nadalje, u Obrascu IRDJU iskazuju se podaci o kvaliteti pružanja usluge i ekonomskoj učinkovitosti sustava sakupljanja komunalnog otpada, prihodima i troškovima javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom po jedinici lokalne samouprave te prihodima i troškovima javne usluge po toni miješanog komunalnog otpada i po toni otpada prikupljenog u okviru usluge povezane s javnom uslugom. Pojedina komunalna društva u Obrascu IRDJU nisu iskazala prihode i troškove po toni otpada prikupljenog u okviru usluge povezane s javnom uslugom, izračunani su i iskazani na neispravan način, obrazac ne sadrži podatke o ukupnim prihodima i rashodima od obavljanja javne usluge po jedinicama lokalne samouprave, podatke o vrstama ukupnih prihoda i rashoda koji se odnose na javnu uslugu, kao ni podatke o vrstama prihoda i rashoda koji se odnose na javnu uslugu za svaku jedinicu lokalne samouprave.

Prema navedenom, komunalna društva nisu unijela u obrazac vjerodostojne i dokumentirane podatke o ukupnim prihodima i rashodima od obavljanja javne usluge po pojedinim jedinicama lokalne samouprave nije iskazana razlika prihoda i rashoda po jedinicama lokalne samouprave ne predstavlja vjerodostojan podatak o tome pokrivaju li prihodi od obavljanja javne usluge u potpunosti rashode od obavljanja javne usluge, odnosno osigurava li cijena javne usluge utvrđena za područje pojedinih jedinica lokalne samouprave pokriće svih rashoda od obavljanja javne usluge.

Svrha izvješćivanja putem Obrasca IRDJU je pregled kvalitete, redovitosti i ekonomske učinkovitosti sustava sakupljanja komunalnog otpada, a izvješće je i značajno zbog točnosti, pouzdanosti i usporedivosti podataka na razini jedinica lokalne samouprave na području pružanja usluge te i na razini Republike Hrvatske, odnosno svih jedinica lokalne samouprave i svih davatelja javne usluge.

Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima pri popunjavanju Obrasca IRDJU obratiti pozornost na dokumentiranost, točnost i pouzdanost podataka te usporedivost podataka za područje pojedinih jedinica lokalne samouprave na području pružanja usluge, kako bi se ispunila svrha izvješćivanja putem Obrasca IRDJU, odnosno pregled kvalitete, redovitosti i ekonomske učinkovitosti sustava sakupljanja komunalnog otpada.

Evidentiranje i praćenje podataka o komunalnom otpadu

Prema Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (Narodne novine 97/20), u okviru Ministarstva ustrojen je Zavod koji obavlja stručno-analitičke poslove iz područja zaštite okoliša i prirode koji obuhvaćaju razvoj i vođenje informacijskih sustava okoliša i prirode u Republici Hrvatskoj (ISOIP), izradu i održavanje odgovarajućih baza podataka, prikupljanje i nadziranje tih podataka te osiguravanje uvjeta za pristup informacijama, izradu Nacionalne liste pokazatelja, praćenje stanja sastavnica prirode i okoliša i druge poslove.

Obveza vođenja evidencija s podacima o komunalnom otpadu te prijava podataka nadležnim tijelima propisani su odredbama Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine 80/13, 78/15, 12/18 i 118/18) i Zakona o održivom gospodarenju otpadom, prema kojima se podaci dostavljaju u informacijski sustav gospodarenja otpadom. Zakonom o zaštiti okoliša propisana je uspostava i način vođenja informacijskog sustava zaštite okoliša te podaci koje sadrži, između ostalog, i podatke o gospodarenju otpadom.

Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, informacijski sustav gospodarenja otpadom sastavni je dio informacijskog sustava zaštite okoliša i služi u nadzoru provedbe i upravljanja sustavom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. Nadležna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima osiguravaju, pravodobno i bez naknade, podatke iz svoje nadležnosti i druge podatke koji su potrebni za vođenje informacijskog sustava. Nadzor nad izvršavanjem poslova obavlja Ministarstvo. Ministarstvo, odnosno Zavod, dužno je pravodobno i cjelovito prikupljati i unositi podatke u informacijski sustav. Na temelju prikupljenih podataka Ministarstvo je dužno izraditi izvješće o gospodarenju otpadom kao sastavni dio izvješća o stanju okoliša propisanog zakonom kojim se uređuje zaštita okoliša. Revizijom je utvrđeno da informacijski sustav gospodarenja otpadom sadrži propisane podatke vezane za komunalni otpad.

Uspostava i vođenje ROO-a propisana je odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša. Prema navedenom Zakonu, ROO je skup podataka o izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš, a uspostavlja ga i vodi Ministarstvo. Odredbama Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša (Narodne novine 87/15) propisani su obvezni sadržaj i način vođenja ROO-a, obveznici dostave podataka, način, metodologija i rokovi prikupljanja i dostavljanja podataka, podaci o onečišćivaču, rok i način obavješćivanja javnosti, način provjere i osiguranja kvalitete podataka, obavljanje stručnih poslova vođenja ROO-a i drugo. U siječnju 2022. donesen je novi Pravilnik o registru onečišćavanja okoliša (Narodne novine 3/22).

Prema Zakonu o zaštiti okoliša, obveznik dostave podataka u ROO dužan je dostavljati u propisanom roku vjerodostojne, točne i ažurne podatke. Provjeru potpunosti, dosljednosti i vjerodostojnosti podataka, kao i poštovanje propisanog roka, osigurava nadležno tijelo u županiji, odnosno Gradu Zagrebu, u suradnji s nadležnom inspekcijom te ih verificirane dostavlja Ministarstvu do 15. lipnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Prema Pravilniku o registru onečišćavanja okoliša, obveznik dostave podataka u ROO je operater i odgovorna osoba organizacijske jedinice koja obavlja djelatnosti uslijed kojih dolazi do nastanka, odnosno gospodarenja otpadom. Obveznik dostave podataka dužan je nadležnom tijelu, između ostalog, dostaviti podatke o obavljanju djelatnosti uporabe odnosno zbrinjavanja otpada, obavljanju djelatnosti sakupljanja otpada, pružanju javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada, radu reciklažnog dvorišta, uključujući i rad mobilnog reciklažnog dvorišta te obavljanju djelatnosti trgovanja otpadom postupkom trgovanja otpadom na malo. Obveznik dostave podataka odgovoran je za točnost podataka dostavljenih nadležnom tijelu, a podaci moraju biti potpuni, dosljedni i vjerodostojni.

Podaci o otpadu unose se u Obrazac NO – Nastanak otpada, Obrazac SO – Sakupljanje otpada i Obrazac OZO – Oporaba/zbrinjavanje otpada, a obrasci se dostavljaju elektroničkim putem do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu nadležnom tijelu na čijem području se nalazi lokacija organizacijske jedinice, odnosno nadležnom tijelu na čijem području davatelj javne usluge pruža uslugu. Nadležno tijelo verifikacijom potvrđuje provedenu kontrolu kvalitete podataka te Ministarstvu dostavlja podatke u elektroničkom obliku do 15. svibnja tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

Prema obrazloženju odgovorne osobe u Ministarstvu, nakon što obveznici ispune podatke u ROO-u, njihovu kvalitetu, točnost i potpunost kontroliraju i verificiraju nadležna tijela u županijama i Gradu Zagrebu, a Ministarstvo dodatno provodi kontrolu unesenih podataka te kod uočenih pogrešnih, nepotpunih ili nelogičnih podataka šalju obrasce kontrole kvalitete nadležnim tijelima koja komuniciraju s pojedinim obveznikom. Ministarstvo osigurava upute za kontrolu podataka nadležnim tijelima, prati njihov rad, pruža stručnu pomoć, održava stručne radionice, šalje podsjetnike sa statistikama unosa i verifikacije te dodatne upute. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo uspostavilo procedure kontrole kvalitete podataka koji se dostavljaju u ROO, ali i dalje postoje nedostaci prijave i nepravilnosti pri unosu podataka u ROO.

Osim toga, Ministarstvo je objavilo procjenu osiguranja kontrole kvalitete podataka po nadležnim tijelima županija prema kojoj je za 2019. ukupno 13 nadležnih tijela ocijenjeno pozitivno (pravodobnost dostave podataka, stupanj i kvaliteta verifikacije na visokoj razini), a osam je ocijenjeno neutralno (pravodobnost dostave podataka, stupanj i kvaliteta verifikacije na prihvatljivoj razini – potrebna dodatna poboljšanja).

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu poduzeti dodatne edukacije zaposlenika u nadležnim tijelima županija i Grada Zagreba u cilju poboljšanja pravodobnosti dostave podataka te kvalitete verifikacije i konačnih podataka o komunalnom otpadu.

Prema odredbama Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša, obveznik dostave podataka dužan je nadležnom tijelu, između ostalog, dostaviti podatke o obavljanju djelatnosti uporabe, odnosno zbrinjavanja otpada te obavljanju djelatnosti sakupljanja otpada, pružanju javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada, radu reciklažnog dvorišta, uključujući i rad mobilnog reciklažnog dvorišta te obavljanju djelatnosti trgovanja otpadom postupkom trgovanjem otpadom na malo.

Revizijom je utvrđeno da podaci koje komunalna društva dostavljaju na propisanim obrascima u ROO u najvećem dijelu odgovaraju evidencijama o otpadu koje komunalna društva vode, odnosno očividnicima o nastanku i tijeku otpada, a podaci se najvećim dijelom dostavljaju u ROO prema uputama koje su objavljene na mrežnim stranicama Ministarstva. Međutim, utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na neispunjavanje propisanih obrazaca, ispunjavanje pogrešnih obrazaca i ispunjavanje netočnih i nepotpunih podataka.

Komunalna društva su tijekom 2019. i 2020. na temelju podataka o količinama, vrstama i tokovima otpada iz očevidnika o nastanku i tijeku otpada većinom u propisanom roku dostavila propisane obrasce u ROO, međutim, pojedina komunalna društva nisu nadležnim tijelima dostavila sve propisane obrasce ili nisu dostavila propisane obrasce za svaku organizacijsku jedinicu, odnosno lokaciju gospodarenja otpadom.

Državni ured za reviziju naložio je komunalnim društvima dostavljanje podataka o otpadu u ROO njihovim unošenjem u sve propisane obrasce te dostavljanje nadležnim tijelima propisanih obrazaca zasebno za svaku organizacijsku jedinicu, odnosno lokaciju gospodarenja otpadom, na način propisan odredbama Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša.

U tablici u nastavku daju se podaci o količini sakupljenog otpada u okviru javne usluge, prema načinu sakupljanja u 2019. i 2020.

Tablica broj 5

Sakupljeni otpad u okviru javne usluge, prema načinu sakupljanja u 2019. i 2020.

u t

Redni broj	Način sakupljanja otpada	Obrazac za dostavu podataka o otpadu	Sakupljeno u 2019.			Sakupljeno u 2020.		
			Komunalni otpad	Druge vrste otpada	Ukupno	Komunalni otpad	Druge vrste otpada	Ukupno
	1	2	3	4	5 (3+4)	6	7	8 (6+7)
1.	Kod korisnika javne usluge i putem spremnika na javnim površinama	SO-1	713 879,100	0,000	713 879,100	686 713,593	0,000	686 713,593
2.	Mobilna reciklažna dvorišta	SO-3-1	6 298,390	3 749,293	10 047,683	8 487,044	4 716,616	13 203,660
3.	Reciklažna dvorišta	SO-3-2	26 068,229	13 984,464	40 052,693	30 601,037	18 174,614	48 775,651
Ukupno			746 245,719	17 733,757	763 979,476	725 801,674	22 891,230	748 692,904

Obrazac SO-1 dio je Obrasca SO, koji popunjava davatelj javne usluge, a u tablicu se unose ključni brojevi otpada iz skupine 20 i podskupine 15 01 iz Kataloga otpada. Iskazani podaci u Obrascu SO-1 odnose se na otpad koji je u okviru javne usluge prikupljen na obračunskom mjestu korisnika javne usluge i otpad prikupljen u spremnicima za odvojeno prikupljanje otpada na javnim površinama. Podaci o odvojeno prikupljenom otpadu u reciklažnim dvorištima i mobilnim reciklažnim dvorištima iskazani su na obrascima SO-3-1 i SO-3-2 za 2019. i 2020. koje su komunalna društva dostavila u ROO. Podaci se odnose na odvojeno prikupljeni komunalni otpad i ostali odvojeno prikupljeni otpad.

Komunalna društva su za 2019. i 2020. dostavila u ROO podatke o otpadu sakupljenom izvan javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom putem Obrasca SO-2 koji ispunjavaju sakupljači otpada. Pojedina komunalna društva ispunjavala su pogrešan obrazac za određene načine sakupljanja otpada. U Obrazac SO-2 prijavila su otpad sakupljen u okviru javne usluge, dok su u Obrazac SO-1 prijavila otpad koji nije sakupljen u okviru javne usluge, nego u okviru obavljanja komunalne djelatnosti ili u okviru pružanja usluge sakupljanja otpada.

Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima količine komunalnog otpada nastale u obavljanju komunalne djelatnosti prijaviti u ROO u Obrascu NO, u skladu s tumačenjem Sektora za održivo gospodarenje otpadom pri Ministarstvu, a količine komunalnog otpada koje nisu sakupljene u sklopu javne usluge prijaviti u Obrascu SO-2.

Kod pojedinih komunalnih društava utvrđene su pogreške u prijavama podataka, kao i nepotpune prijave podataka, na primjer, za određene količine otpada upisan je pogrešan postupak uporabe/zbrinjavanja, podaci su prijavljeni pod pogrešnim ključnim brojem otpada, pogrešno je iskazan način utvrđivanja količine otpada, nisu prijavljeni podaci o svim vrstama sakupljenog otpada, podaci o količini otpada određenog ključnog broja prijavljeni su u dva obrasca, a u pojedinim slučajevima otpad određenog ključnog broja nije evidentiran prema području s kojeg je sakupljen.

Državni ured za reviziju naložio je komunalnim društvima u ROO u propisanom roku dostavljati potpune, dosljedne, vjerodostojne, točne i ažurne podatke, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti okoliša.

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, osoba koja obavljanjem svoje djelatnosti proizvodi otpad i osoba koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom dužna je voditi Očevidnik o nastanku i tijeku otpada za svaku vrstu otpada. Osoba koja proizvodi i preuzima otpad dužna je ažurno i potpuno unositi podatke u očevidnik nakon svake nastale promjene stanja te podatke čuvati pet godina. Očevidnik se vodi u pisanom obliku, a osoba koja je ishodila dozvolu za gospodarenje otpadom i koja je upisana u očevidnik reciklažnih dvorišta te u očevidnik prijevoznika otpada i davatelj javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada, dužna je voditi Očevidnik o nastanku i tijeku otpada putem mrežne aplikacije.

Ministarstvo je uspostavilo aplikaciju za praćenje tijekova otpada Elektronički očevidnik o nastanku i tijeku otpada (e-ONTO). e-ONTO je mrežna aplikacija informacijskog sustava gospodarenja otpadom za vođenje Očevidnika o nastanku i tijeku otpada kojom se objedinjavaju podaci o tokovima otpada u sustavu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. e-ONTO je sustav za praćenje tijeka otpada koji osigurava pravodobne kontrole i omogućuje nadležnim tijelima elektroničko praćenje otpada u stvarnom vremenu od njegova nastanka do odlaganja ili uporabe, odnosno do njegova krajnjeg odredišta. Omogućuje obveznicima održavanje i unos podataka, kao i izvještajne forme za praćenje otpada od proizvođača do krajnjeg odredišta u jedinstvenom sustavu. Iz podataka unesenih u e-ONTO izrađuju se izvješća za Fond i ROO.

Tijekom obavljanja revizije uspoređeni su podaci unutar sustava e-ONTO i između sustava e-ONTO i ROO za jedno komunalno društvo. Utvrđeno je da se svi podaci iz sustava e-ONTO za pojedine ključne brojeve otpada razlikuju od podataka prijavljenih u sustavu ROO. Revizijom je utvrđeno da nije uspostavljena veza između aplikacije e-ONTO i baze ROO. Obveznici ispunjavanja aplikacije e-ONTO su istodobno obveznici prijave podataka u ROO, ali istovrsni podaci prijavljeni u te dvije baze nisu istovjetni. Ministarstvo planira nadogradnju informacijskog sustava gospodarenja otpadom, e-ONTO i Registra djelatnosti gospodarenja otpadom – ReDGO, u okviru koje se planira povezivanje e-ONTO-a i ROO-a.

Revizijom je utvrđeno da su komunalna društva u 2019. i 2020. vodila Očevidnik o nastanku i tijeku otpada putem sustava e-ONTO. Pojedina komunalna društva ispostavljala su dokumentaciju i vodila evidencije u okviru sustava e-ONTO, a pojedina su koristila prethodno nabavljeno programsko rješenje. Pojedina društva ustrojila su praćenje podataka o komunalnom otpadu i u pomoćnim tablicama. Komunalna društva su očevidnike vodila na način da su u obrascu ONTO evidentirala nastanak, predaju, preuzimanje i obradu otpada, a u obrascu ONTO-P evidentirala su sakupljeni otpad u sklopu javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada i prijevoz otpada.

Međutim, pojedina komunalna društva nisu ustrojila, odnosno vodila očevidnike o nastanku i tijeku otpada po nekim lokacijama gospodarenja otpadom, odnosno lokacijama sakupljanja otpada u pojedinim jedinicama lokalne samouprave (reciklažna dvorišta). Količine otpada sakupljene putem reciklažnih dvorišta evidentirane su kao sakupljene količine u očevidniku o nastanku i tijeku otpada za drugu jedinicu lokalne samouprave zbog čega nije omogućen točan podatak o količinama sakupljenog otpada po pojedinim jedinicama lokalne samouprave.

Nadalje, pojedina komunalna društva u očevidniku o nastanku i tijeku prijevoznika otpada nisu evidentirala podrijetlo sakupljenog otpada određenih ključnih brojeva po svim naseljima, odnosno jedinicama lokalne samouprave s čijeg je područja otpad sakupljen. Za potrebe sastavljanja propisanih obrazaca za ROO, količine otpada određenih ključnih brojeva po jedinicama lokalne samouprave utvrđene su na način da je ukupna količina sakupljenog otpada u svim jedinicama lokalne samouprave raspoređena po pojedinim jedinicama lokalne samouprave na temelju utvrđenog ključa.

Državni ured za reviziju naložio je komunalnim društvima voditi očevidnik o nastanku i tijeku otpada za svaku organizacijsku jedinicu, odnosno lokaciju gospodarenja otpadom zasebno u skladu s odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom.

Kod komunalnih društava koja za ispostavljanje dokumentacije i vođenje evidencija o otpadu koriste prethodno nabavljeno programsko rješenje uspoređivani su podaci iz prethodno nabavljenog programskog rješenja s podacima iskazanim u sustavu e-ONTO. Kod pojedinih komunalnih društava utvrđene su razlike. Osim toga, uspoređivani su podaci iz sustava e-ONTO s podacima koje komunalna društva dostavljaju u ROO te su kod pojedinih komunalnih društava utvrđene razlike.

Zbog utvrđenih razlika u količinama otpada koje komunalna društva vode u prethodno nabavljenim računalnim programima i informacijskom sustavu e-ONTO, Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima izvršiti provjeru svih podataka o količinama otpada i pratećih listova za 2019. i 2020. te dostaviti Ministarstvu sve podatke o uočenim nedostacima informacijskog sustava e-ONTO kako bi se podaci u informacijskom sustavu e-ONTO uskladili s podacima koje komunalna društva dostavljaju u ROO.

Očevidnici o nastanku i tijeku otpada najvećim dijelom sadrže propisane elemente odnosno podatke o datumu dovoza otpada, količini ulaza i izlaza otpada te oznaci načina ulaza i izlaza otpada i stanju otpada u kilogramima. Kod pojedinih komunalnih društava utvrđene su nepravilnosti vezane za točno i ažurno vođenje sustava e-ONTO. Pojedina komunalna društva nisu unosila propisane podatke za sve vrste otpada kojima gospodare, podatke o sakupljenom otpadu na području pojedinih jedinica lokalne samouprave evidentirala su u pomoćnim tablicama, dok su ih na području drugih jedinica lokalne samouprave izračunavala (oduzimanjem količine otpada sakupljenog na području općina od količine ukupno odloženog otpada na odlagalište) te nisu unijela podatke za 2020. Nadalje, pojedina komunalna društva nisu evidentirala svaku pošiljku zasebno u sustavu e-ONTO, nego su evidentirala ukupnu količinu otpada po danima, nisu navela stvarno mjesto prikupljanja otpada, nisu unosila podatke na temelju ovjerene i kontrolirane dokumentacije od odgovornih osoba te nisu postupala u skladu s uputama za popunjavanje koje je objavilo Ministarstvo. Pojedina komunalna društva nisu obavljala kontrolu dostavljenih podataka s određenih lokacija gospodarenja otpadom niti su internim procedurama imenovala osobu odgovornu za kontrolu.

Prema odredbama Zakona o gospodarenju otpadom, koji je stupio na snagu u srpnju 2021., obveznik vođenja e-ONTO odgovara za unesene podatke, dužan ga je voditi ažurno, točno i potpuno, a podatke unositi odmah nakon svake nastale promjene stanja. Upute za vođenje e-ONTO objavljene su na mrežnim stranicama sustava e-ONTO.

Državni ured za reviziju naložio je komunalnim društvima voditi e-ONTO ažurno, točno i potpuno, u skladu s odredbama Zakona o gospodarenju otpadom i uputama objavljenim na mrežnim stranicama sustava e-ONTO.

Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, osoba koja upravlja odlagalištem dužna je Ministarstvu dostaviti podatke o masi biorazgradivog komunalnog otpada odloženog na odlagalište na propisanim obrascima dva puta godišnje u roku od 30 dana od isteka polugodišta. Sadržaj i izgled obrasca te način određivanja mase biorazgradivog komunalnog otpada odloženog na odlagalište propisani su Pravilnikom o gospodarenju otpadom.

Udjel biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu određuje se analizom komunalnog otpada ili primjenom koeficijenata propisanih Dodatkom XIII Pravilnika, a podaci o masi biorazgradivog otpada odloženog na odlagalište dostavljaju se na obrascu iz Dodatka XIV Pravilnika (Obrazac OOO) do 30. srpnja i 30. siječnja za prethodno polugodište. Obrazac OOO i upute za popunjavanje obrasca objavljene su na mrežnim stranicama Ministarstva. Podaci se dostavljaju elektroničkim putem u bazu podataka Centralnog sustava upravljanja informacijama o odlagalištima (CSUIO).

Pravilnikom o registru onečišćavanja okoliša propisana je obveza i rok dostave podataka o oporabi/zbrinjavanju otpada putem Obrasca OZO te njegov izgled i sadržaj. Obrascem OZO prikupljaju se podaci o količini otpada preuzetog u izvještajnoj godini prema ključnom broju, nazivu otpada, stanju privremenog skladišta i količini obrađenoj postupcima oporabe (R) odnosno zbrinjavanja (D), kompostiranja (R3) i nasipavanja (R5).

Tijekom obavljanja revizije uspoređeni su podaci o ukupno odloženoj količini otpada prijavljenoj u obrascima OZO i OOO, po odlagalištima na kojima se odlagao komunalni otpad. Utvrđene su razlike u ukupnoj količini odloženog otpada te značajnija odstupanja u ukupno odloženoj količini otpada prijavljenoj putem navedena dva obrasca za 39,4 % odlagališta. Uvidom u bazu podataka OZO i usporedbom s podacima prijavljenim putem Obrasca OOO, utvrđeno je da su u određenim slučajevima u Obrazac OOO u ukupno odloženu količinu otpada uključene i količine zbrinute postupkom nasipavanja.

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu uspostaviti dodatne kontrole prijavljenih podataka o odloženim količinama otpada te obveznicima prijave podataka osigurati upute za ispunjavanje pojedinih podataka i upozoravati na nedosljednosti i pogreške, kako bi istovrsni podaci prikupljeni različitim obrascima bili usklađeni.

Preporučio je Ministarstvu razmotriti mogućnost povezivanja aplikacija CSUIO i ROO u svrhu smanjenja opterećenja obveznika prijave podataka i poboljšanja kvalitete podataka.

Revizijom je utvrđeno da su komunalna društva koja upravljaju odlagalištima dostavila Ministarstvu propisane podatke o masi biorazgradivog komunalnog otpada odloženog na odlagalište na propisanim obrascima u propisanom roku. Za potrebe usporedbe podataka s iskazanim podacima u Obrascu OZO koji se dostavlja u ROO jednom godišnje i u kojem se iskazuju godišnji podaci, prema podacima iz polugodišnjih obrazaca OOO, Državni ured za reviziju sastavio je izračun godišnjih količina odloženog komunalnog otpada i količina biorazgradive komponente na način da su podaci o količinama odloženog komunalnog otpada te podaci o količini biorazgradive komponente iz polugodišnjih obrazaca OOO zbrojeni i svedeni na godišnju razinu.

Također je utvrđeno da komunalna društva većinom nisu provodila analizu komunalnog ni drugog otpada kojom bi se utvrdio udjel biorazgradive komponente te je masa biorazgradivog otpada utvrđena izračunom, primjenom udjela propisanih Dodatkom XIII Pravilnika o gospodarenju otpadom, odnosno koeficijenata utvrđenih uputama Ministarstva. Pojedina komunalna društva pogrešno su primjenjivala koeficijente, zbog čega je iskazana pogrešna količina odloženog biorazgradivog otpada. Nadalje, pojedina komunalna društva su u Obrascu OOO iskazivala različite količine za istu vrstu odloženog otpada u odnosu na Obrazac OZO zbog čega je kao odložena iskazana pogrešna količina otpada, odnosno u Obrascu OOO nisu navodila sve ključne brojeve otpada navedene u Uputama Ministarstva za određivanje količina odloženog biorazgradivog komunalnog otpada na odlagališta i u Uputama za određivanje količina odloženog ostalog biorazgradivog otpada na odlagališta.

Obrascem OOO prikupljaju se detaljniji podaci o aktivnim službenim odlagalištima i podaci potrebni za praćenje ciljeva za odlaganje postavljenih u Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i Direktivi Vijeća 1999/31/EC od 26. travnja 1999. o odlagalištima otpada. Podatke iz Obrasca OOO Ministarstvo koristi za sastavljanje izvješća pod nazivom Pregled podataka o odlaganju i odlagalištima otpada koja se objavljuju za svaku kalendarsku godinu, a podaci se koriste i za izradu međunarodnih i nacionalnih izvješća o stanju odlagališta i odlaganju otpada.

Državni ured za reviziju naložio je komunalnim društvima dostavljanje točnih podataka o odloženoj količini otpada u Obrascu OOO.

Izvješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom

Izvješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom propisano je Zakonom o održivom gospodarenju otpadom te provedbenim propisima. Prema navedenom Zakonu, putem izvješća o provedbi planova gospodarenja otpadom, Ministarstvo obavlja nadzor nad provedbom Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je dostaviti godišnje izvješće o provedbi navedenog Plana za prethodnu kalendarsku godinu jedinici područne (regionalne) samouprave i objaviti ga u svom službenom glasilu do 31. ožujka tekuće godine. Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je dostaviti Ministarstvu godišnje izvješće o provedbi navedenog Plana i objedinjena izvješća jedinica lokalne samouprave te ih objaviti u svom službenom glasilu i na svojim mrežnim stranicama do 31. svibnja tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Ministarstvo objavljuje jednom godišnje objedinjena izvješća na svojim mrežnim stranicama.

Revizijom je utvrđeno da su jedinice područne (regionalne) samouprave dostavile godišnja izvješća o provedbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i objedinjena izvješća jedinica lokalne samouprave. Ministarstvu je za 2019. dostavljeno 20 izvješća, a u 2020. dostavljeno je 18 (stanje listopad 2020.). Ministarstvo je objavilo izvješća na svojim mrežnim stranicama.

Ministarstvo je na koncu rujna 2020. sa Svjetskom bankom zaključilo ugovor o pružanju tehničke podrške Vladi Republike Hrvatske koja uključuje reviziju Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. U okviru projekta Tehnička pomoć Ministarstvu za održivo gospodarenje otpadom – prijelaz na kružno gospodarstvo, provode se mjere u cilju uspostave učinkovitijeg sustava gospodarenja otpadom i prelaska na kružno gospodarstvo. Kroz projekt se obavlja procjena planova i mjera potrebnih za implementaciju ažuriranog zakonodavnog okvira te napredak provedbe planiranih aktivnosti. Izrađena je evaluacija navedenog Plana i provedbenih mjera u smislu njegove usklađenosti s novim zakonodavnim okvirom EU-a te analiza provedbe planiranih aktivnosti, odnosno mjera određenih navedenim Planom. U fazi pripreme je utvrđivanje prioriternih aktivnosti iz područja gospodarenja otpadom koje će biti financirane u sljedećem financijskom razdoblju, vezano za prelazak prema kružnom gospodarstvu te procjena troškova izvršenja planiranih mjera i izvora financiranja.

Ministarstvo nije izradilo izvješće o ostvarenju mjera i aktivnosti iz kojeg bi bili vidljivi svi pokazatelji utvrđeni Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, odnosno ostvarenje pokazatelja iz priloga Odluke o implementaciji Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. U navedenoj Odluci određene su aktivnosti (projekti), nositelji, izvori financiranja, mjerne jedinice, ciljana vrijednost, rok provedbe te ostvarenje po godinama od 2017. od 2022.

Tijekom provedbe navedenog Plana, Ministarstvo nije sustavno i planski analiziralo rezultate provedbe ciljeva, poduzetih mjera i aktivnosti, po pokazateljima ostvarenja mjera/aktivnosti, nisu definirani rizici u području gospodarenja komunalnim otpadom te dani prijedlozi i mišljenja u vezi s planskim dokumentima te provedbom mjera za postupanje s komunalnim otpadom.

Prema obrazloženju odgovorne osobe u Ministarstvu, Ministarstvo prati ostvarenje strateških i planskih ciljeva za komunalni otpad putem izvješća o komunalnom otpadu.

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu izraditi godišnje izvješće o provedbi i ostvarenju mjera i aktivnosti iz Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, po pokazateljima utvrđenim navedenim Planom te izvješće podnositi povjerenstvu nadležnom za koordinaciju aktivnosti u provedbi navedenog Plana.

Preporučio je Ministarstvu redovito analizirati rezultate provedbe ciljeva, poduzetih mjera i aktivnosti, po pokazateljima ostvarenja mjera/aktivnosti iz Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, ovlašćuje se ministar da za izradu i provedbu nacionalnih planova, programa i izvješća, imenuje članove povjerenstva te uređuje način njihova rada. Prema obrazloženju odgovorne osobe Ministarstva, za 2019. i 2020. nije izrađen nacionalni plan ni izvješće te navedeno povjerenstvo nije imenovano.

Revizijom je utvrđeno da postoji potreba za koordinacijom provedbe mjera i aktivnosti povezanih s provedbom Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, potreba za osnivanjem nadležnog povjerenstva koje će sustavno i kontinuirano pratiti provedbu navedenog Plana i ispunjenje aktivnosti te odrediti način na koji će se uskladiti, kako bi se mjere i aktivnosti u gospodarenju otpadom provodile u zadanim rokovima i na način utvrđen navedenim Planom. S obzirom na to da je navedeni Plan donesen za razdoblje od 2017. do konca 2022. te će biti potrebno izraditi novi Plan, potrebno je uzeti u obzir mogućnosti osnivanja navedenog povjerenstva, odnosno radne skupine ili sličnog tijela.

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu osnovati povjerenstvo koje će biti nadležno za sustavno i kontinuirano praćenje provedbe Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, koordiniranje i usklađivanje aktivnosti nositelja provedbe navedenog Plana kako bi se mjere i aktivnosti u gospodarenju komunalnim otpadom provodile na način i u rokovima utvrđenim navedenim Planom.

Preporučio je Ministarstvu da nadležno povjerenstvo za praćenje provedbe i koordinaciju aktivnosti u provedbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske sastavlja zapisnike, odnosno izvješća o provedenim aktivnostima, uočenim problemima u provedbi Plana te danim preporukama i smjernicama za poboljšanje gospodarenja otpadom, što bi mogao biti temelj za donošenje izmjena i dopuna Plana, ako postoji potreba.

Zakonom o održivom gospodarenju otpadom propisano je da Ministarstvo provodi koordinaciju izvješćivanja i izvješćivanje o provedbi Direktive 2008/98/EZ i ostalih propisa EU-a iz područja gospodarenja otpadom. Ministarstvo izvješćuje Europsku komisiju o ostvarivanju ciljeva, a ako ciljevi nisu ostvareni i o razlozima njihova neostvarivanja s prijedlogom akcija koje će se poduzeti u svrhu njihova ostvarivanja. Za provedbu izvještajnih obveza koristi upute koje za svaku pojedinu izvještajnu obvezu objavljuje Eurostat. Ministarstvo izrađuje izvješća iz područja gospodarenja otpadom na temelju raspoloživih podataka iz informacijskog sustava zaštite okoliša.

Nadzor postupanja s komunalnim otpadom

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, podnositelj zahtjeva za ishođenje dozvole za gospodarenje otpadom dužan je imenovati osobu odgovornu za gospodarenje otpadom koja udovoljava propisanim uvjetima u pogledu stručne spreme i radnog iskustva na poslovima gospodarenja otpadom.

Imenovana osoba odgovorna je za gospodarenje otpadom i dužna je obavljati poslove propisane Pravilnikom o gospodarenju otpadom. Prema odredbama navedenog Pravilnika, osoba odgovorna za gospodarenje otpadom dužna je provoditi upravljački nadzor svih postupaka gospodarenja otpadom sukladno dozvoli, osigurati vođenje evidencije te praćenje i provedbu plana postupanja u slučaju izvanrednih događaja, primijeniti upute za rad iz elaborata i pratiti njihovo provođenje, provoditi unutarnji nadzor provedbe mjera onemogućavanja pristupa neovlaštenim osobama i čišćenja rasutog ili razlivenog otpada te provoditi i nadgledati vođenje Očevidnika o nastanku i tijeku otpada.

Revizijom je utvrđeno da su komunalna društva odlukama u 2019. i 2020. imenovala osobu odgovornu za gospodarenje otpadom u društvu te zamjenika. Revizijom je utvrđeno da su imenovane osobe provodile upravljački nadzor svih postupaka u vezi s gospodarenjem otpadom. Prema odredbama Zakona o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021., komunalna društva više nemaju obvezu imenovati odgovornu osobu za gospodarenje otpadom.

Pri obavljanju tehnoloških procesa obavlja se vizualna provjera otpada i prateće dokumentacije, tehnička ispravnost vozila i druge opreme, osposobljenost zaposlenika za rad na siguran način te rad s uređajima i opremom, provjerava se imaju li zaposlenici odgovarajuća uvjerenja o osposobljavanju za upravljanje uređajima i opremom, opremljenost zaposlenika zaštitnim sredstvima, osposobljenost vozača za upravljanje teretnim vozilima te je li otpad zadovoljavajuće kvalitete za daljnju obradu. Osim nadzora tehnoloških procesa, na odlagalištima otpada se provodi kontrola provedbe mjera zaštite okoliša i praćenje stanja okoliša (monitoring) prema uvjetima iz okolišne dozvole te se mjere meteorološki parametri, emisije odlagališnog plina, emisije procjedne i oborinske vode s površine odlagališta, emisije tehnoloških i oborinskih voda s manipulativnih površina, parametri onečišćenja podzemne i površinskih voda te stabilnost tijela odlagališta.

Pojedina komunalna društva nisu donijela pisane procedure o provođenju unutarnjeg nadzora sustava gospodarenja otpadom odnosno provođenju nadzora svih postupaka i poslova vezanih za gospodarenje otpadom u društvu. Tijekom obavljanja revizije utvrđeni su propusti i nedostaci vezani za sustav gospodarenja otpadom u komunalnim društvima koji se odnose na vođenje očevidnika o nastanku i tijeku otpada, ispostavljanje dokumentacije o otpadu, unos podataka u propisane obrasce i drugo.

Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima donijeti akt o provođenju unutarnjeg nadzora sustava gospodarenja otpadom odnosno nadzora svih postupaka i poslova vezanih za gospodarenje otpadom u komunalnom društvu te u skladu s donesenim aktom obavljanje nadzora sustava gospodarenja otpadom i sastavljanje zapisnika o obavljenom nadzoru.

Izobrazno-informativne aktivnosti građana u području gospodarenja komunalnim otpadom te javne objave podataka o komunalnom otpadu

Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske sadrži Cilj 5.b Kontinuirano provoditi izobrazno-informativne aktivnosti. Za ostvarenje mjere izrade programa izobrazno-informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom izrađen je Program izobrazno-informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom u prosincu 2017. te objavljen mrežnim stranicama Ministarstva¹¹.

Aktivnosti predviđene navedenim Programom provodile su se u 2019. putem prijave jedinica lokalne samouprave na otvoreni poziv za provedbu izobrazno-informativnih aktivnosti. Ukupan raspoloživ iznos bespovratnih sredstava iznosio je 54.600.000,00 kn. Prihvatljivi prijavitelji bile su jedinice lokalne samouprave na području koje obuhvaća više od 10 000 stanovnika, a imale su mogućnost sporazumnog udruživanja i zajedničkog provođenja aktivnosti.

¹¹<https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA-ZA-PROCJENU-UTJECAJA-NA-OKOLIS-ODRZIVO-GOSPODARENJE-OTPADOM/Program%20izobrazno-informativne%20aktivnosti%20o%20odr%C5%BEivom%20gospodarenju%20otpadom.pdf>

Prema podacima Ministarstva, odobreni su projekti (brošure, letci, slikovnice, poster, radijske emisije) za 93 jedinice lokalne samouprave ukupne vrijednosti od 62.468.465,00 kn, od čega se na bespovratna sredstva EU-a odnosilo 54.586.990,00 kn. S obzirom na to da su uvjeti poziva omogućavali da više jedinica lokalne samouprave može sporazumno provoditi aktivnosti, provedba projekata obuhvatila je dodatnih 208 jedinica lokalne samouprave.

Prema obrazloženju odgovorne osobe Ministarstva i Fonda, učinak provedbe izobrazno-informativnih aktivnosti prati se kroz redovita godišnja izvješća putem kojih se prate količine nastalog otpada i stope odvojenog prikupljanja otpada. Navode da s obzirom na to da je niz projekata proveden tijekom 2019. i 2020., kojima su se provodile aktivnosti definirane Programom, evidentan je porast svijesti javnosti o važnosti sprječavanja nastanka otpada, odvojenog prikupljanja otpada te odgovornog gospodarenja otpadom. Učinci su vidljivi u značajnijem porastu stope odvojenog prikupljanja otpada u sredinama koje su provodile snažnije izobrazno-informativne aktivnosti.

Prema obrazloženju odgovorne osobe Fonda, za uspješnu primjenu i praćenje postignuća provedbe aktivnosti koriste se sljedeći pokazatelji: postotak stanovništva obuhvaćen provedenim aktivnostima, planirani broj aktivnosti na području obuhvata projekta te aktivnosti zabilježene u informacijskom sustavu gospodarenja otpadom. Fond navodi da je u okviru EU projekta nabave spremnika za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada osigurao EU vidljivost i informiranje (izradio letke, plakate, promidžbeni materijal te osigurao medijsko izvještavanje). Navodi da je u 2019. došlo do značajnog porasta količina komunalnog otpada sakupljenog putem reciklažnih dvorišta, uglavnom glomaznog otpada, otpadnog drva i papira, što je učinak provedbe informiranja javnosti na svim projektima izgradnje reciklažnih dvorišta koji se financiraju iz EU-a.

Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske određena je provedba mjere kojom se planira razvoj sustava za sprječavanje nastanka otpada te informiranja i razmjene dobre prakse između nadležnih tijela, poslovnih subjekata i građana. S navedenim ciljem, Ministarstvo je u 2017. izradilo Portal sprječavanja nastanka otpada¹². Namjena navedenog Portala je da se koristi kao središnja online lokacija koja će sadržavati informacije o mjerama i provedenim aktivnostima na temu sprječavanja nastanka otpada.

Sastavni dio Portala je aplikacija predviđena za (dobrovoljnu) dostavu podataka o aktivnostima i projektima koje provode jedinice lokalne samouprave u sprječavanju nastanka otpada. Aplikacija je osmišljena kao moguća podrška provedbi obveze koju imaju jedinice lokalne samouprave o izvješćivanju o provedenim izobrazno-informativnim aktivnostima. Aplikacija omogućuje prijavu, izmjenu ili pretraživanje aktivnosti i projekata koje provode općine i gradovi, odnosno davatelji javne usluge, a koji su posebno usmjereni na sprječavanje nastanka komunalnog otpada, njegovu ponovnu uporabu ili odvojeno prikupljanje. Aplikacija se koristi i za praćenje provedbe izobrazno-informativnih aktivnosti koje sufinancira Fond.

Premda je podizanje svijesti javnosti o važnosti sprječavanja nastanka otpada, odvojenog prikupljanja otpada i odgovornog gospodarenja otpadom važno i neizostavno za postizanje ciljeva gospodarenja otpadom i prelazak na kružno gospodarstvo, analizirani podaci prema broju provedenih izobrazno-informativnih aktivnosti od 2016. do 2019. (koje su prijavile jedinice lokalne samouprave na Portalu sprječavanja nastanka otpada) i stopi odvojenog prikupljanja otpada za 2019., pokazuju da sama provedba izobrazno-informativnih aktivnosti nema značajnog utjecaja na stopu odvojenog prikupljanja otpada u jedinicama lokalne samouprave.

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu i Fondu analizirati učinak izobrazno-informativnih aktivnosti provedenih u jedinicama lokalne samouprave te potaknuti jedinice lokalne samouprave na dostavljanje podataka o provedenim izobrazno-informativnim aktivnostima u Portal sprječavanja nastanka otpada, koji je, između ostalog, osmišljen kao podrška provedbi obveze koju imaju jedinice lokalne samouprave vezano za izvješćivanje o provedenim izobrazno-informativnim aktivnostima u području gospodarenja otpadom.

¹² <http://sprjecavanjeotpada.azo.hr/>

Revizijom je utvrđeno da je nakon donošenja navedenog Programa manji broj aktivnosti proveden o povećanju svijesti svih skupina javnosti o važnosti reda prvenstva (hijerarhije) gospodarenja otpadom u prijelazu s linearnog na kružno gospodarstvo, da je odvojeno prikupljanje otpada ključni korak koji omogućuje recikliranje otpada i da je recikliranje preduvjet za kružno gospodarstvo te o važnosti ponovnog korištenja i mogućnosti popravljivanja predmeta za produžavanje životnog vijeka proizvoda radi smanjenja nastanka otpada, očuvanja resursa i postizanja kružnog gospodarstva.

S obzirom na to da je u svibnju 2018. donesena Direktiva (EU) 2018/851 Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu te druge direktive vezane za gospodarenje otpadom, kao dio paketa mjera za prelazak s linearnog na kružno gospodarstvo, potrebno je utvrditi aktivnosti informiranja građana i način provedbe izobraznih aktivnosti u svrhu ostvarivanja novih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom.

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu i Fondu utvrditi izobrazno-informativne aktivnosti i način njihove provedbe kako bi se građani kontinuirano i cjelovito informirali te educirali o prijelazu s linearnog na kružno gospodarstvo unutar EU-a te njihovoj ulozi u gospodarenju komunalnim otpadom u kružnom gospodarstvu.

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom koji je bio na snazi 2019. i 2020., planovi gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave, između ostalog, obvezno sadržavaju i mjere potrebne za ostvarenje ciljeva smanjivanja ili sprječavanja nastanka otpada, uključujući izobrazno-informativne aktivnosti, a provedbu je dužno na svom području osigurati izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave. Izvješće o provedbi izobrazno-informativnih aktivnosti je sastavni dio godišnjeg izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave.

Prema odredbama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom koja je bila na snazi u 2019. i 2020., jedinica lokalne samouprave i davatelj javne usluge dužni su na svojoj mrežnoj stranici objaviti i ažurno održavati popis koji sadrži informacije o lokacijama mobilnih reciklažnih dvorišta po naseljima, lokacijama spremnika za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada postavljenih na javnoj površini i područjima na kojima se spremnici za odvojeno prikupljanje izravno ustupaju korisniku. Prema odredbama Uredbe, jedinica lokalne samouprave i davatelj javne usluge dužni su putem sredstava javnog informiranja, mrežne stranice, dostavom pisane obavijesti ili na drugi za korisnika usluge prikladan način osigurati da je korisnik usluge, prije sklapanja ugovora o korištenju javne usluge ili izmjene i/ili dopune ugovora, upoznat s propisanim odredbama koje uređuju sustav prikupljanja komunalnog otpada, ugovorom i pravnim posljedicama. Davatelj javne usluge dužan je na svojoj mrežnoj stranici objaviti i održavati poveznice na mrežne stranice Narodnih novina na kojima su objavljeni Zakon o održivom gospodarenju otpadom i Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom, digitalnu presliku odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada, digitalnu presliku cjenika i obavijest o načinu podnošenja prigovora.

Obavijest o prikupljanju miješanog, biorazgradivog i reciklabilnog komunalnog otpada, prema odredbama Uredbe, mora sadržavati plan s datumima i okvirnim vremenom primopredaje navedenog otpada, lokaciju i radno vrijeme reciklažnog dvorišta i mobilnog reciklažnog dvorišta, plan s datumima preuzimanja glomaznog otpada u okviru javne usluge, lokacije spremnika za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada na javnoj površini, uputu o kompostiranju, uputu o postupanju s miješanim, biorazgradivim i reciklabilnim komunalnim otpadom, kontakt podatke i način podnošenja zahtjeva za preuzimanje komunalnog otpada na zahtjev korisnika te uputu o preuzimanju komunalnog otpada na zahtjev korisnika. Davatelj javne usluge dužan je korisniku usluge do kraja prosinca tekuće kalendarske godine za iduću kalendarsku godinu dostaviti navedenu obavijest u pisanom obliku ili putem mrežne stranice kad je to korisniku usluge prihvatljivo.

Revizijom je utvrđeno da su komunalna društva u 2019. i 2020. provodila razne izobrazno-informativne aktivnosti u vezi s odvojenim prikupljanjem komunalnog otpada u cilju razvoja ekološke svijesti i usmjeravanja ponašanja građana u cilju zaštite okoliša. Na mrežnim stranicama komunalnih društava objavljene su poveznice na mrežne stranice Narodnih novina na kojima su objavljeni propisi o gospodarenju otpadom. Objavljene su odluke o načinu pružanja javne usluge, cjenici, obavijest o načinu podnošenja prigovora, obrazac zahtjeva odvoza glomaznog otpada putem kojeg građani mogu zatražiti besplatan odvoz glomaznog otpada, informacije o lokacijama i radu reciklažnih dvorišta i vrstama otpada koji se može predati u reciklažna dvorišta, radnom vremenu, lokacijama i datumu dolaska mobilnog reciklažnog dvorišta u pojedina naselja te rasporedu odvoza miješanog komunalnog otpada, odvoza papira i plastike po pojedinim naseljima odnosno ulicama u pojedinim naseljima i odvoza reciklabilnog otpada putem spremnika na javnim površinama. Objavljene su upute o pravilnom razvrstavanju papira i plastike, kućnom kompostiranju i drugo.

Prema odredbama Zakona o gospodarenju otpadom iz srpnja 2021., jedinice lokalne samouprave dužne su o svom trošku, na odgovarajući način osigurati godišnju provedbu informativnih aktivnosti u svezi gospodarenja otpadom na svojem području, a osobito najmanje jednu javnu tribinu te informativne publikacije o gospodarenju otpadom. Jedinice lokalne samouprave dužne su u sklopu mrežne stranice uspostaviti i ažurno održavati mrežne stranice sa svim bitnim informacijama o gospodarenju otpadom na svojem području. Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je do 31. ožujka tekuće godine dostaviti godišnje izvješće o provedbi izobrazno-informativnih aktivnosti za prethodnu godinu Ministarstvu putem mrežne aplikacije.

Državni ured za reviziju preporučio je komunalnim društvima i nadalje provoditi izobrazno-informativne aktivnosti te u sljedećem razdoblju više pozornosti posvetiti edukaciji građana u vezi s postizanjem planiranih ciljeva gospodarenja otpadom i koristima koje se od postizanja ciljeva očekuju (smanjenje onečišćenja okoliša i drugo).

Preporučio je komunalnim društvima provoditi izobrazno-informativne aktivnosti u vezi s ispravnim načinom odvajanja komunalnog otpada i koristima takvog načina odvajanja. Prije uvođenja odvojenog prikupljanja biootpada iz kućanstava potrebno je provesti dodatne aktivnosti na edukaciji građana o odvojenom prikupljanju i ispravnom načinu odvajanja biootpada iz kućanstava.

Ministarstvo na svojim mrežnim stranicama objavljuje izvješća i podatke propisane odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom i druge podatke o komunalnom otpadu. Izvješća su objavljena zasebno po temama za komunalni otpad, odlagalištima te obvezama jedinica lokalne samouprave.

Tako je objavljeno Izvješće o komunalnom otpadu za 2019., prateći dodatak Županijski pregled, podaci davatelja javne usluge o komunalnom otpadu prijavljeni za 2019. u ROO-u po jedinicama lokalne samouprave (Obrazac SO-1), podaci o količinama odvojeno prikupljenog komunalnog otpada po frakcijama otpada, Pregled podataka iz izvješća o radu davatelja javne usluge u 2019., tablica sa zbirnim usporednim podacima po jedinicama lokalne samouprave i pratećim obrazloženjem, podaci za potrebe obračuna poticajne naknade za 2019. s izračunom stope odvojenog prikupljanja po jedinicama lokalne samouprave i obrazloženjem, Pregled podataka o odlaganju i odlagalištima otpada za 2019., Pregled podataka o planovima gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave i Izvješćima o provedbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske u 2019. te druga izvješća.

Fond je na svojim mrežnim stranicama, u okviru gospodarenja otpadom, objavio podatke o provedenom pozivu za nabavu spremnika za odvojeno prikupljanje otpada te centrima za gospodarenje otpadom s poveznica na mrežne stranice pojedinog centra. Drugi objavljeni podaci su općeniti.

Podaci na mrežnim stranicama Ministarstva i Fonda su ažurirani. Na mrežnim stranicama Ministarstva i Fonda objavljeni su podaci koji omogućuju izravan i jednostavan pristup. Međutim, na mrežnim stranicama Ministarstva objavljena su izvješća i podaci namijenjeni javnosti koji sadrže velik broj statističkih i drugih podataka koji nisu pregledni te ne daju jasan i sažet prikaz trenutnog stanja u gospodarenju komunalnim otpadom u Republici Hrvatskoj.

Državni ured za reviziju preporučio je Ministarstvu i Fondu na mrežnim stranicama objaviti jednostavne i sažete informacije o postignutim ciljevima u gospodarenju komunalnim otpadom u jedinicama lokalne samouprave svake godine, kako bi građani mogli pratiti napredak jedinica lokalne samouprave te uočiti primjere dobre prakse i primjere nedovoljnog angažmana građana u pojedinim jedinicama lokalne samouprave i kako bi građani imali osjećaj udjela i postignuća te bili motivirani za ostvarivanje ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom.

OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA KOMUNALNIM OTPADOM U MINISTARSTVU, FONDU I KOMUNALNIM DRUŠTVIMA

Državni ured za reviziju obavio je reviziju učinkovitosti gospodarenja komunalnim otpadom u Ministarstvu, Fondu, 19 komunalnih društava te dva trgovačka društva koja upravljaju s CGO Kaštijun i CGO Marišćina. Ciljevi revizije bili su provjeriti uspostavu pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom, odnosno posluju li komunalna društva u skladu s navedenim okvirom, ocijeniti ostvarenje planskih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom, provjeriti uspostavu obavljanja djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja komunalnog otpada u skladu s propisima, provjeriti uspostavu odgovarajućeg i transparentnog financiranja sustava gospodarenja komunalnim otpadom koji bi sve sudionike poticao na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, ocijeniti uspostavu učinkovitog evidentiranja i praćenja podataka o komunalnom otpadu, ocijeniti izvješćivanje o gospodarenju komunalnim otpadom, ocijeniti nadzor postupanja s komunalnim otpadom, provjeriti provedbu izobrazno-informativnih aktivnosti građana u području gospodarenja komunalnim otpadom te transparentnost i javnu dostupnost podataka o komunalnom otpadu.

Na temelju revizijom utvrđenih činjenica, primjenjujući utvrđene kriterije, Državni ured za reviziju ocijenio je da je gospodarenje komunalnim otpadom u **pet komunalnih društava učinkovito, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, jer su utvrđeni određeni propusti koji ne utječu bitno na gospodarenje komunalnim otpadom.

Gospodarenje komunalnim otpadom ocijenio je u **Ministarstvu, Fondu i 14 komunalnih društava te u dva trgovačka društva koja upravljaju s CGO Kaštijun i CGO Marišćina djelomično učinkovitim**, jer se utvrđene nepravilnosti i propusti u vezi s uspostavom pravnog i planskog okvira te poslovanjem u skladu s navedenim okvirom, ostvarenjem ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom, uspostavom odgovarajućeg i transparentnog financiranja sustava gospodarenja komunalnim otpadom koji bi sve sudionike poticao na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, evidentiranjem i praćenjem podataka o komunalnom otpadu, izvješćivanjem o gospodarenju komunalnim otpadom, nadzorom postupanja s komunalnim otpadom, provedbom izobrazno-informativnih aktivnosti građana u području gospodarenja komunalnim otpadom te transparentnosti i javne dostupnosti podataka o komunalnom otpadu.

Državni ured za reviziju dao je Ministarstvu i Fondu sljedeće naloge i preporuke:

- Pravodobno poduzimati aktivnosti radi donošenja provedbenih propisa u roku u skladu s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, u svrhu sveobuhvatne uspostave jasnog i cjelovitog pravnog okvira za područje gospodarenja komunalnim otpadom. (Ministarstvo)
- Sustavnije i učinkovitije provoditi aktivnosti na provedbi ciljeva i mjera utvrđenih Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, provoditi navedene aktivnosti u skladu s prioritetima i načinom utvrđenim navedenim Planom, kako bi se do planiranog roka postigli ciljevi gospodarenja komunalnim otpadom. (Ministarstvo i Fond)
- S obzirom na to da je Zakonom o održivom gospodarenju otpadom predviđeno uspostavljanje centara za gospodarenje otpadom kao dio cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, pri izradi novog Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske utvrditi prioritete i rizike te u skladu s time realno planirati rokove i aktivnosti za pojedine faze izgradnje centara za gospodarenje otpadom. (Ministarstvo)

- Utvrditi aktivnosti potrebne za provedbu projekata pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje komunalnog otpada, kao jednog od preduvjeta za prelazak na kružno gospodarstvo, koje će pridonijeti ostvarenju ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom te povećanju kvalitete cjelokupnog sustava gospodarenja otpadom. (Ministarstvo i Fond)
- Analizirati planirane i ostvarene rashode za provedbu mjera iz Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022., kako bi se navedene analize koristile pri izradi novog Plana, odnosno kako bi se realnije planirala sredstva potrebna za provedbu i financiranje mjera i aktivnosti iz navedenog Plana, u skladu s prethodno utvrđenim prioritetima. (Ministarstvo i Fond)
- Pri izradi novog Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske planirati sredstva za provedbu mjera po izvorima i godinama. (Ministarstvo i Fond)
- U svrhu financijskog praćenja i izvješćivanja o ostvarenju mjera i aktivnosti iz Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, utvrditi način na koji će se povezati mjere i aktivnosti u gospodarenju otpadom iz navedenog Plana s planiranim i ostvarenim rashodima po pojedinim aktivnostima i godinama, kako bi se omogućilo praćenje ostvarivanja ciljeva. (Ministarstvo i Fond)
- Analizirati učinke uvođenja obveze plaćanja poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada te utvrditi druge mjere i način provedbe mjera koje bi potaknule na smanjenje količine miješanog komunalnog otpada, posebice jedinice lokalne samouprave koje i dalje ne ostvaruju značajna smanjenja navedenih količina te koje bi se usmjerile na poticanje odvojenog prikupljanja otpada, kao temelja za kvalitetnu uporabu i recikliranje komunalnog otpada. (Ministarstvo i Fond)
- Planirati namjensko korištenje sredstava od naknade za odlaganje otpada i poticajne naknade, kao propisanih ekonomskih instrumenata gospodarenja otpadom, koji potiču smanjenje količina otpada koji se odlaže na odlagališta, odnosno smanjenje količine miješanog komunalnog otpada. (Ministarstvo i Fond)
- Osigurati jasne i nedvosmislene upute obveznicima dostavljanja podataka putem Obrasca IRDJU, utvrditi način kontrole, ispravljanja i validiranja podataka, kako bi podaci koji se objavljuju bili točni, pouzdani, usklađeni i usporedivi s drugim izvorima, čime bi se ispunila svrha obrasca te kako bi objavljeni podaci sadržavali detaljnije informacije za korisnike podataka. (Ministarstvo)
- Poduzeti dodatne edukacije zaposlenika u nadležnim tijelima županija i Grada Zagreba u cilju poboljšanja pravodobnosti dostave podataka te kvalitete verifikacije i konačnih podataka o komunalnom otpadu. (Ministarstvo)
- Uspostaviti dodatne kontrole prijavljenih podataka o odloženim količinama otpada te obveznicima prijave podataka osigurati upute za ispunjavanje pojedinih podataka i upozoravati na nedosljednosti i pogreške, kako bi istovrsni podaci prikupljeni različitim obrascima bili usklađeni. (Ministarstvo)
- Razmotriti mogućnost povezivanja aplikacija CSUIO i ROO u svrhu smanjenja opterećenja obveznika prijave podataka i poboljšanja kvalitete podataka. (Ministarstvo)

- Izraditi godišnje izvješće o provedbi i ostvarenju mjera i aktivnosti iz Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, po pokazateljima utvrđenim navedenim Planom te izvješće podnositi povjerenstvu nadležnom za koordinaciju aktivnosti u provedbi navedenog Plana. (Ministarstvo)
- Redovito analizirati rezultate provedbe ciljeva, poduzetih mjera i aktivnosti, po pokazateljima ostvarenja mjera/aktivnosti iz Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. (Ministarstvo)
- Osnovati povjerenstvo koje će biti nadležno za sustavno i kontinuirano praćenje provedbe Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, koordiniranje i usklađivanje aktivnosti nositelja provedbe navedenog Plana kako bi se mjere i aktivnosti u gospodarenju komunalnim otpadom provodile na način i u rokovima utvrđenim navedenim Planom. (Ministarstvo)
- Sastavljati zapisnike, odnosno izvješća o provedenim aktivnostima (nadležno povjerenstvo za praćenje provedbe i koordinaciju aktivnosti u provedbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske), uočenim problemima u provedbi Plana te danim preporukama i smjernicama za poboljšanje gospodarenja otpadom, što bi mogao biti temelj za donošenje izmjena i dopuna Plana, ako postoji potreba. (Ministarstvo)
- Analizirati učinak izobrazno-informativnih aktivnosti provedenih u jedinicama lokalne samouprave te potaknuti jedinice lokalne samouprave na dostavljanje podataka o provedenim izobrazno-informativnim aktivnostima u Portal sprječavanja nastanka otpada, koji je, između ostalog, osmišljen kao podrška provedbi obveze koju imaju jedinice lokalne samouprave vezano za izvješćivanje o provedenim izobrazno-informativnim aktivnostima u području gospodarenja otpadom. (Ministarstvo i Fond)
- Utvrditi izobrazno-informativne aktivnosti i način njihove provedbe kako bi se građani kontinuirano i cjelovito informirali te educirali o prijelazu s linearnog na kružno gospodarstvo unutar EU-a te njihovoj ulozi u gospodarenju komunalnim otpadom u kružnom gospodarstvu. (Ministarstvo i Fond)
- Na mrežnim stranicama objaviti jednostavne i sažete informacije o postignutim ciljevima u gospodarenju komunalnim otpadom u jedinicama lokalne samouprave svake godine, kako bi građani mogli pratiti napredak jedinica lokalne samouprave te uočiti primjere dobre prakse i primjere nedovoljnog angažmana građana u pojedinim jedinicama lokalne samouprave i kako bi građani imali osjećaj udjela i postignuća te bili motivirani za ostvarivanje ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom. (Ministarstvo i Fond)

Državni ured za reviziju dao je komunalnim društvima i dva trgovačka društva koja upravljaju s CGO Kaštijun i CGO Marišćina sljedeće naloge i preporuke:

- Godišnjim planom poslovanja komunalnih društava planirati ciljeve te mjere i aktivnosti za ostvarenje planiranih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom, koji bi pridonijeli ostvarenju planskih ciljeva utvrđenih na državnoj razini.
- Godišnjim planom poslovanja komunalnih društava utvrditi visinu financijskih sredstava, rokove za realizaciju planiranih aktivnosti i izvore financiranja.

- Donijeti strateški plan komunalnih društava kojim bi se, između ostalog, planirali ciljevi, mjere i aktivnosti za ostvarenje planiranih ciljeva u gospodarenju otpadom utvrđenih na državnoj razini.
- Nadalje provoditi aktivnosti i mjere u kojima su komunalna društva određena kao nositelji ili sunositelji provedbe iz područja svoje djelatnosti, kako bi se postigli ciljevi utvrđeni Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i planom gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave, na čijem području komunalna društva obavljaju javnu uslugu.
- U godišnjem izvještaju o poslovanju iskazivati podatke o ostvarenim prihodima, rashodima te investicijskim ulaganjima koji se odnose na gospodarenje komunalnim otpadom.
- Nakon provedenih propisanih procedura, zaključivati ugovore o korištenju i upravljanju nabavljenim spremnicima za odvojeno prikupljanje otpada s jedinicama lokalne samouprave u kojima komunalna društva pružaju javnu uslugu.
- U narednom razdoblju poduzimati aktivnosti za osiguranje preduvjeta za odvojeno prikupljanje miješanog komunalnog otpada, biootpada, reciklabilnog komunalnog otpada i glomaznog otpada na obračunskom mjestu korisnika usluge kako bi se najbrže postigli postavljeni ciljevi na državnoj razini koji se odnose na povećanje udjela odvojeno prikupljenog otpada i povećanje mase odvojeno prikupljenog biootpada koji je sastavni dio komunalnog otpada.
- U narednom razdoblju osigurati preduvjete za izdvajanje i obradu većeg dijela korisnih komponenti iz glomaznog otpada te korisne komponente uputiti na daljnju uporabu, čime bi se smanjilo odlaganje navedenog otpada na odlagalište otpada.
- Uputiti Fondu iskaz interesa za zaključivanje ugovora kojim će se odrediti uvjeti sakupljanja i predaje reciklabilnog komunalnog otpada čiji tokovi se sastoje pretežito od otpadne ambalaže i kojeg je davatelj javne usluge preuzeo od korisnika usluge.
- Provoditi odredbe ugovora za utvrđivanje količine i vrste otpada koji ne ulazi u sastav miješanog komunalnog otpada, odnosno količine biootpada veće od 20,0 % koje je Društvo dužno izdvojiti, preuzeti te zbrinuti i korisniku obračunati naknadu.
- S obzirom na to da vijek trajanja CGO Marišćina najvećim dijelom ovisi o dinamici kojom se brzinom iskorištavaju kapaciteti odlagališnih ploha te da je kapacitet odlagališne plohe 2A već djelomično iskorišten, u suradnji s komunalnim društvom za održavanje čistoće i gospodarenje otpadom iz Rijeke preispitati odlaganje komunalnog otpada na odlagališne plohe (2A) te mogućnost oslobađanja popunjenih odlagališnih ploha koje bi se koristile u skladu s procijenjenim vijekom trajanja CGO Marišćina.
- Nakon mehaničko-biološke obrade u CGO Marišćina izdvojeni metal klasificirati u skladu s Katalogom otpada te preispitati mogućnost predaje izdvojenog metala ovlaštenim oporabiteljima s obzirom na to da je Društvo u 2019. ostvarilo prihode od prodaje izdvojenog metala.
- Zaključivati ugovore s trgovačkim društvima prije izvršenja usluge o odvozu, uporabi ili zbrinjavanju otpada kako bi se unaprijed definirale cijene usluga, obveze i prava ugovornih strana te kako bi se moglo pratiti izvršenje ugovornih obveza.

- Preispitati preuzimanje otpada iz drugih županija koji se izravno odlaže na odlagališne plohe, čime se smanjuje kapacitet odlagališnih ploha CGO Marišćina koji je izgrađen za zbrinjavanje otpada s područja Primorsko-goranske županije.
- Cijenu javne usluge odrediti na način kojim se potiče odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, odnosno uvesti sustav odvoza i naplate koji omogućuje da se za manju količinu predanog miješanog komunalnog otpada plaća manja cijena javne usluge kako bi se potaknulo korisnike usluga na stvaranje manjih količina miješanog komunalnog otpada, kompostiranje otpada te odvajanje otpada.
- U slučajevima u kojima korisnici javne usluge ne postupaju u skladu s ugovorom i za koje se plaća ugovorna kazna postupati u skladu s odlukama o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada jedinica lokalne samouprave na čijem području društvo obavlja javnu uslugu.
- Voditi evidenciju prihoda i rashoda od javne usluge tako da je u svakom trenutku moguće utvrditi postojeće prihode i rashode od javne usluge, u skladu s odredbama Zakona o gospodarenju otpadom.
- U propisanom roku dostavljati Obrasce IRDJU predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave na čijem području pruža javnu uslugu, u skladu s odredbama Zakona o gospodarenju otpadom.
- Pri popunjavanju Obrascu IRDJU obratiti pozornost na dokumentiranost, točnost i pouzdanost podataka te usporedivost podataka za područje pojedinih jedinica lokalne samouprave na području pružanja usluge, kako bi se ispunila svrha izvješćivanja putem Obrascu IRDJU, odnosno pregled kvalitete, redovitosti i ekonomske učinkovitosti sustava sakupljanja komunalnog otpada.
- Dostavljati podatke o otpadu u ROO njihovim unošenjem u sve propisane obrasce te dostavljati nadležnim tijelima propisane obrasce zasebno za svaku organizacijsku jedinicu, odnosno lokaciju gospodarenja otpadom, na način propisan odredbama Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša.
- Količine komunalnog otpada nastale u obavljanju komunalne djelatnosti prijaviti u ROO u Obrascu NO, u skladu s tumačenjem Sektora za održivo gospodarenje otpadom pri Ministarstvu, a količine komunalnog otpada koje nisu sakupljene u sklopu javne usluge prijaviti u Obrascu SO-2.
- U ROO u propisanom roku dostavljati potpune, dosljedne, vjerodostojne, točne i ažurne podatke, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti okoliša.
- Voditi očevidnik o nastanku i tijeku otpada za svaku organizacijsku jedinicu, odnosno lokaciju gospodarenja otpadom zasebno u skladu s odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom.
- Zbog utvrđenih razlika u količinama otpada koje komunalna društva vode u prethodno nabavljenim računalnim programima i informacijskom sustavu e-ONTO, izvršiti provjeru svih podataka o količinama otpada i pratećih listova za 2019. i 2020. te dostaviti Ministarstvu sve podatke o uočenim nedostacima informacijskog sustava e-ONTO kako bi se podaci u informacijskom sustavu e-ONTO uskladili s podacima koje komunalna društva dostavlja u ROO.

- Voditi e-ONTO ažurno, točno i potpuno, u skladu s odredbama Zakona o gospodarenju otpadom i uputama objavljenim na mrežnim stranicama sustava e-ONTO.
- Dostavljati točne podatke o odloženoj količini otpada u Obrascu OOO.
- Donijeti akt o provođenju unutarnjeg nadzora sustava gospodarenja otpadom odnosno nadzora svih postupaka i poslova vezanih za gospodarenje otpadom u komunalnom društvu te u skladu s donesenim aktom obavljanje nadzora sustava gospodarenja otpadom i sastavljanje zapisnika o obavljenom nadzoru.
- Nadalje provoditi izobrazno-informativne aktivnosti te u sljedećem razdoblju više pozornosti posvetiti edukaciji građana u vezi s postizanjem planiranih ciljeva gospodarenja otpadom i koristima koje se od postizanja ciljeva očekuju (smanjenje onečišćenja okoliša i drugo).
- Provoditi izobrazno-informativne aktivnosti u vezi s ispravnim načinom odvajanja komunalnog otpada i koristima takvog načina odvajanja. Prije uvođenja odvojenog prikupljanja biootpada iz kućanstava potrebno je provesti dodatne aktivnosti na edukaciji građana o odvojenom prikupljanju i ispravnom načinu odvajanja biootpada iz kućanstava.

Također, u reviziji je dano mišljenje trgovačkim društvima koja upravljaju s CGO Kaštijun i CGO Marišćina da je, u suradnji s Ministarstvom i Fondom, potrebno poduzeti aktivnosti u svrhu izrade strateškog pristupa energetskej uporabi otpada i pronalaska izvora financiranja za energetskej uporabu otpada te uključiti sva tijela koja sudjeluju u postupku preuzimanja i zbrinjavanja goriva iz otpada i tržišta sekundarnih sirovina. Trgovačkom društvu koje upravlja s CGO Marišćina dano je mišljenje da je potrebno u koordinaciji s jedinicama lokalne samouprave i komunalnim društvima u njihovu vlasništvo ili suvlasništvo poduzeti aktivnosti da se pronađe način na koji će se zbrinuti otpad tijekom ljetnih mjeseci kako bi se izbjegao dovoz komunalnog otpada u Centar u količinama koje su iznad dnevnog i tjednog kapaciteta postrojenja za mehaničko-biološku obradu (MBO), čime bi se smanjili troškovi odvoza miješanog komunalnog otpada koji se ne može obraditi u Centru.

Državni ured za reviziju mišljenja je da bi se provedbom navedenih naloga i preporuka postigla poboljšanja u vezi s uspostavom pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito gospodarenje komunalnim otpadom, odnosno poslovanjem komunalnih društava u skladu s navedenim okvirom, ostvarenjem planskih ciljeva u gospodarenju komunalnim otpadom, uspostavom obavljanja djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja komunalnog otpada u skladu s propisima, uspostavom odgovarajućeg i transparentnog financiranja sustava gospodarenja komunalnim otpadom koji bi sve sudionike poticao na povećanje količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, uspostavom učinkovitog evidentiranja i praćenja podataka o komunalnom otpadu, uspostavom izvješćivanja o gospodarenju komunalnim otpadom, uspostavom učinkovitog nadzora postupanja s komunalnim otpadom, provedbom izobrazno-informativnih aktivnosti građana u području gospodarenja komunalnim otpadom te u transparentnosti i javnoj dostupnosti podataka o komunalnom otpadu, čime bi se povećala učinkovitost gospodarenja komunalnim otpadom u Republici Hrvatskoj.

Prilog 1

Površina jedinica lokalne samouprave
na kojoj komunalna društva pružaju javnu uslugu,
broj stanovnika, korisnika usluge, obračunskih mjesta te postavljenih spremnika u 2020.

Redni broj	Komunalno društvo	Površina (u km ²)*	Broj stanovnika**	Broj korisnika usluge***	Broj obračunskih mjesta ***	Broj spremnika***	
						kod korisnika usluge	na javnim površinama
	1	2	3	4	5	6	7
1.	ČISTOĆA d.o.o., Dubrovnik	571,99	61 693	20 715	21 404	183	1 912
2.	ČISTOĆA d.o.o. Karlovac	474,00	58 446	23 298	11 425	19 589	226
3.	ČISTOĆA d.o.o., Split	348,86	220 684	228 176	93 429	11 597	3 436
4.	ČISTOĆA d.o.o., Varaždin	544,29	106 555	33 111	-	60 769	-
5.	ČISTOĆA d.o.o., Zadar	1 215,79	121 275	71 027	48 302	66 802	267
6.	GKP ČAKOM d.o.o., Čakovec	258,70	54 837	18 552	18 552	25 097	36
7.	GOSPODARENJE OTPADOM SISAK d.o.o.	1 064,42	63 036	23 287	30 720	32 024	554
8.	KD ČISTOĆA d.o.o., Rijeka	548,94	185 125	85 868	31 788	4 895	12 185
9.	KOMUNALAC d.o.o., Bjelovar	735,82	59 580	18 308	18 308	342 036	499
10.	KOMUNALAC d.o.o., Koprivnica	524,87	49 471	16 426	13 838	163 270	364
11.	KOMUNALAC d.o.o., Vukovar	265,87	32 422	12 782	8 468	9 015	117
12.	KOMUNALAC GOSPIĆ d.o.o.	966,64	12 745	3 870	3 870	5 520	320
13.	KOMUNALAC POŽEGA d.o.o.	1 252,41	63 374	18 550	16 105	101	16 742
14.	PULA HERCULANEA d.o.o.	440,22	74 236	68 864	39 821	35 873	3 079
15.	TD KOMUNALAC d.o.o., Slavonski Brod	50,27	59 507	17 866	1 222	33 034	832
16.	UNIKOM d.o.o., Osijek	473,70	126 739	49 089	52 788	76 778	148
17.	VG ČISTOĆA d.o.o., Velika Gorica	566,33	69 703	24 844	22 827	35 140	361
18.	ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o. - PODRUŽNICA ČISTOĆA	641,32	790 017	353 974	398 332	223 124	7 533
19.	ZELENI GRAD ŠIBENIK d.o.o.	430,59	48 292	24 552	18 521	12 052	378
Ukupno		11 375,03	2 257 737	1 113 159	849 720	1 156 899	48 763

* Izvor: mrežne stranice jedinica lokalne samouprave

** Izvor: Državni zavod za statistiku, Podaci iz Popisa stanovništva za 2011.

*** Podaci komunalnih društava koncem 2020.

Prilog 2

Sakupljena količina komunalnog otpada u okviru javne usluge
i usluge povezane s javnom uslugom za 2019. i 2020. u odnosu na 2015.*

Redni broj	Komunalno društvo	Sakupljena količina komunalnog otpada u 2015. (u t)	Sakupljena količina komunalnog otpada u 2019. (u t)	Povećanje ili smanjenje u odnosu na 2015. (u %)	Sakupljena količina komunalnog otpada u 2020. (u t)	Povećanje ili smanjenje u odnosu na 2015. (u %)
	1	2	3	4 (3/2)	5	6 (5/2)
1.	ČISTOĆA d.o.o., Dubrovnik	29 171,630	30 906,138	5,9	22 688,953	-22,2
2.	ČISTOĆA d.o.o. Karlovac	17 763,890	16 241,913	-8,6	17 824,568	0,3
3.	ČISTOĆA d.o.o., Split	75 311,070	86 189,139	14,4	81 102,897	7,7
4.	ČISTOĆA d.o.o., Varaždin	18 634,070	17 224,790	-7,6	18 879,929	1,3
5.	ČISTOĆA d.o.o., Zadar	56 766,332	55 399,513	-2,4	50 681,255	-10,7
6.	GKP ČAKOM d.o.o., Čakovec	11 735,440	14 833,171	26,4	15 345,016	30,8
7.	GOSPODARENJE OTPADOM SISAK d.o.o.	15 503,000	13 971,285	-9,9	13 975,500	-9,9
8.	KD ČISTOĆA d.o.o., Rijeka	61 667,610	77 545,840	25,7	70 638,290	14,5
9.	KOMUNALAC d.o.o., Bjelovar	15 552,632	12 773,793	-17,9	11 388,003	-26,8
10.	KOMUNALAC d.o.o., Koprivnica	9 132,474	11 416,687	25,0	11 204,038	22,7
11.	KOMUNALAC d.o.o., Vukovar	7 714,204	6 742,929	-12,6	6 525,671	-15,4
12.	KOMUNALAC Gospić d.o.o.	4 153,881	5 571,380	34,1	5 722,240	37,8
13.	KOMUNALAC Požega d.o.o.	10 016,440	10 457,140	4,4	11 010,290	9,9
14.	PULA HERCULANEA d.o.o.	33 183,120	30 458,211	-8,2	28 434,870	-14,3
15.	TD KOMUNALAC d.o.o., Slavonski Brod	17 099,050	14 032,670	-17,9	13 569,140	-20,6
16.	UNIKOM d.o.o., Osijek	26 709,280	34 131,240	27,8	30 963,580	15,9
17.	VG ČISTOĆA d.o.o., Velika Gorica	17 990,010	21 305,283	18,4	22 285,615	23,9
18.	ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o. - PODRUŽNICA ČISTOĆA	255 804,000	258 291,770	1,0	267 216,765	4,5
19.	ZELENI GRAD ŠIBENIK d.o.o.	18 349,180	19 678,294	7,2	17 627,548	-3,9
Ukupno		702 257,313	737 171,186	5,0	717 084,168	2,1

*Sakupljena količina komunalnog otpada u ovom prilogu obuhvaća količinu sakupljenu u jedinicama lokalne samouprave u kojima su društva sakupljala komunalni otpad u sve tri promatrane godine (2015., 2019. i 2020.) zbog čega se podaci u pojedinim slučajevima razlikuju od podataka u prilogima 3 i 4.

Prilog 3

Ukupno sakupljeni komunalni otpad, odnosno miješani komunalni otpad i odvojeno prikupljeni komunalni otpad u 2019. i 2020.

Redni broj	Komunalno društvo	2019.					2020.				
		Ukupno sakupljeni komunalni otpad	Miješani komunalni otpad		Odvojeno prikupljeni komunalni otpad		Ukupno sakupljeni komunalni otpad	Miješani komunalni otpad		Odvojeno prikupljeni komunalni otpad	
		Količina (u t)	Količina (u t)	Udjel u sakupljenom komunalnom otpadu (u %)	Količina (u t)	Udjel u sakupljenom komunalnom otpadu (u %)	Količina (u t)	Količina (u t)	Udjel u sakupljenom komunalnom otpadu (u %)	Količina (u t)	Udjel u sakupljenom komunalnom otpadu (u %)
	1	2 (3 + 5)	3	4 (3/2)	5	6 (5/2)	7 (8 + 10)	8	9 (8/7)	10	11 (10/7)
1.	ČISTOĆA d.o.o., Dubrovnik	30 906,138	24 283,100	78,6	6 623,038	21,4	22 688,953	19 300,160	85,1	3 388,793	14,9
2.	ČISTOĆA d.o.o. Karlovac	16 241,913	13 049,280	80,3	3 192,633	19,7	17 824,568	13 227,570	74,2	4 596,998	25,8
3.	ČISTOĆA d.o.o., Split	87 839,759	75 749,440	86,2	12 090,319	13,8	81 102,897	68 589,511	84,6	12 513,386	15,4
4.	ČISTOĆA d.o.o., Varaždin	18 295,993	11 305,360	61,8	6 990,633	38,2	20 036,207	11 767,530	58,7	8 268,677	41,3
5.	ČISTOĆA d.o.o., Zadar	58 787,168	54 393,370	92,5	4 393,798	7,5	54 525,203	50 057,230	91,8	4 467,973	8,2
6.	GKP ČAKOM d.o.o., Čakovec	15 235,654	8 162,670	53,6	7 072,984	46,4	15 757,271	8 037,380	51,0	7 719,891	49,0
7.	GOSPODARENJE OTPADOM SISAK d.o.o.	13 971,285	12 329,210	88,2	1 642,075	11,8	13 975,500	11 136,780	79,7	2 838,720	20,3
8.	KD ČISTOĆA d.o.o., Rijeka	77 545,840	53 668,870	69,2	23 876,970	30,8	70 638,290	53 116,780	75,2	17 521,510	24,8
9.	KOMUNALAC d.o.o., Bjelovar	12 773,793	9 833,445	77,0	2 940,348	23,0	11 388,003	9 633,057	84,6	1 754,946	15,4
10.	KOMUNALAC d.o.o., Koprivnica	13 182,253	6 239,960	47,3	6 942,293	52,7	12 952,962	5 608,010	43,3	7 344,952	56,7
11.	KOMUNALAC d.o.o., Vukovar	7 485,935	6 621,380	88,5	864,555	11,5	7 328,752	6 440,710	87,9	888,042	12,1
12.	KOMUNALAC GOSPIĆ d.o.o.	5 571,380	5 553,440	99,7	17,940	0,3	5 722,240	5 722,240	100,0	0	-

Redni broj	Komunalno društvo	2019.					2020.				
		Ukupno sakupljeni komunalni otpad	Miješani komunalni otpad		Odvojeno prikupljeni komunalni otpad		Ukupno sakupljeni komunalni otpad	Miješani komunalni otpad		Odvojeno prikupljeni komunalni otpad	
		Količina (u t)	Količina (u t)	Udjel u sakupljenom komunalnom otpadu (u %)	Količina (u t)	Udjel u sakupljenom komunalnom otpadu (u %)	Količina (u t)	Količina (u t)	Udjel u sakupljenom komunalnom otpadu (u %)	Količina (u t)	Udjel u sakupljenom komunalnom otpadu (u %)
	1	2 (3 + 5)	3	4 (3/2)	5	6 (5/2)	7 (8 + 10)	8	9 (8/7)	10	11 (10/7)
13.	KOMUNALAC POŽEGA d.o.o.	10 457,140	8 981,560	85,9	1 475,580	14,1	11 010,290	8 941,150	81,2	2 069,140	18,8
14.	PULA HERCULANEA d.o.o.	30 458,211	25 569,481	83,9	4 888,730	16,1	28 434,870	22 066,800	77,6	6 368,070	22,4
15.	TD KOMUNALAC d.o.o., Slavonski Brod	14 032,670	9 124,700	65,0	4 907,970	35,0	13 569,140	8 650,900	63,8	4 918,240	36,2
16.	UNIKOM d.o.o., Osijek	34 185,240	22 905,610	67,0	11 279,630	33,0	31 250,240	18 217,010	58,3	13 033,230	41,7
17.	VG ČISTOĆA d.o.o., Velika Gorica	21 305,283	13 917,840	65,3	7 387,443	34,7	22 751,975	14 739,700	64,8	8 012,275	35,2
18.	ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o. - PODRUŽNICA ČISTOĆA	258 291,770	200 923,600	77,8	57 368,170	22,2	267 216,765	172 224,500	64,5	94 992,265	35,5
19.	ZELENI GRAD ŠIBENIK d.o.o.	19 678,294	17 466,170	88,8	2 212,124	11,2	17 627,548	15 272,850	86,6	2 354,698	13,4
Ukupno		746 245,719	580 078,486	77,7	166 167,233	22,3	725 801,674	522 749,868	72,0	203 051,806	28,0

Prilog 4

Sakupljeni komunalni otpad predan na odlagalište,
upućen na oporabu te na ostale postupke, u 2019. i 2020.

Redni broj	Komunalno društvo	2019.							2020.						
		Ukupno sakupljeni komunalni otpad	Komunalni otpad predan odlagalištu		Komunalni otpad upućen na oporabu		Komunalni otpad upućen na ostale postupke (MBO postrojenja i drugo)		Ukupno sakupljeni komunalni otpad	Komunalni otpad predan odlagalištu		Komunalni otpad upućen na oporabu		Komunalni otpad upućen na ostale postupke (MBO postrojenja i drugo)	
		Količina (u t)	Količina (u t)	Udjel (u %)	Količina (u t)	Udjel (u %)	Količina (u t)	Udjel (u %)	Količina (u t)	Količina (u t)	Udjel (u %)	Količina (u t)	Udjel (u %)	Količina (u t)	Udjel (u %)
	1	2 (3 + 5 + 7)	3	4 (3/2)	5	6 (5/2)	7	8 (7/2)	9 (10 + 12 + 14)	10	11 (10/9)	12	13 (12/9)	14	15 (14/9)
1.	ČISTOĆA d.o.o., Dubrovnik*	30 771,170	24 303,100	79,0	6 468,070	21,0	0	-	22 570,785	19 776,380	87,6	2 794,405	12,4	0	-
2.	ČISTOĆA d.o.o. Karlovac	16 241,913	13 184,286	81,2	3 055,307	18,8	2,320	0,0	17 824,568	15 863,902	89,0	1 937,146	10,9	23,520	0,1
3.	ČISTOĆA d.o.o., Split	87 839,759	85 287,770	97,1	2 551,989	2,9	0	-	81 102,897	77 549,724	95,6	3 553,173	4,4	0	-
4.	ČISTOĆA d.o.o., Varaždin	18 295,993	11 305,360	61,8	6 990,633	38,2	0	-	20 036,207	11 767,530	58,7	8 268,677	41,3	0	-
5.	ČISTOĆA d.o.o., Zadar	58 787,168	56 949,620	96,9	1 837,548	3,1	0	-	54 525,203	52 781,660	96,8	1 743,543	3,2	0	-
6.	GKP ČAKOM d.o.o., Čakovec	15 235,654	8 958,440	58,8	6 277,214	41,2	0	-	15 757,271	8 999,900	57,1	6 757,371	42,9	0	-
7.	GOSPODARENJE OTPADOM SISAK d.o.o.	13 971,285	13 091,350	93,7	879,935	6,3	0	-	13 975,500	11 177,740	80,0	2 797,760	20,0	0	-
8.	KD ČISTOĆA d.o.o., Rijeka	77 545,840	0	-	14 200,710	18,3	63 345,130	81,7	70 638,290	0	-	7 603,940	10,8	63 034,350	89,2
9.	KOMUNALAC d.o.o., Bjelovar	12 773,793	11 365,555	89,0	1 408,238	11,0	0	-	11 388,003	10 009,357	87,9	1 378,646	12,1	0	-
10.	KOMUNALAC d.o.o., Koprivnica	13 182,253	7 345,920	55,7	5 634,833	42,7	201,500	1,5	12 952,962	6 167,930	47,6	6 431,841	49,7	353,191	2,7
11.	KOMUNALAC d.o.o., Vukovar	7 485,935	7 048,106	94,2	437,829	5,8	0	-	7 328,752	6 853,733	93,5	475,019	6,5	0	-
12.	KOMUNALAC GOSPIĆ d.o.o.	5 571,380	5 553,440	99,7	17,940	0,3	0	-	5 722,240	5 722,240	100,0	0	-	0	-

Redni broj	Komunalno društvo	2019.							2020.						
		Ukupno sakupljeni komunalni otpad	Komunalni otpad predan odlagalištu		Komunalni otpad upućen na uporabu		Komunalni otpad upućen na ostale postupke (MBO postrojenja i drugo)		Ukupno sakupljeni komunalni otpad	Komunalni otpad predan odlagalištu		Komunalni otpad upućen na uporabu		Komunalni otpad upućen na ostale postupke (MBO postrojenja i drugo)	
			Količina (u t)	Količina (u t)	Udjel (u %)	Količina (u t)	Udjel (u %)	Količina (u t)	Količina (u t)	Količina (u t)	Udjel (u %)	Količina (u t)	Udjel (u %)	Količina (u t)	Udjel (u %)
	1	2 (3 + 5 + 7)	3	4 (3/2)	5	6 (5/2)	7	8 (7/2)	9 (10 + 12 + 14)	10	11 (10/9)	12	13 (12/9)	14	15 (14/9)
13.	KOMUNALAC POŽEGA d.o.o.	10 457,140	8 999,320	86,1	1 457,820	13,9	0	-	11 010,290	8 941,150	81,2	2 069,140	18,8	0	-
14.	PULA HERCULANEA d.o.o.	30 458,211	0	-	28 880,361	94,8	1 577,850	5,2	28 434,870	0	-	28 434,870	100,0	0	-
15.	TD KOMUNALAC d.o.o., Slavonski Brod	14 032,670	12 817,050	91,3	1 187,160	8,5	28,460	0,2	13 569,140	12 079,520	89,0	1 264,170	9,3	225,450	1,7
16.	UNIKOM d.o.o., Osijek	34 185,240	25 569,140	74,8	8 616,10	25,2	0	-	31 250,240	20 716,560	66,3	10 533,680	33,7	0	-
17.	VG ČISTOĆA d.o.o., Velika Gorica	21 305,283	16 989,150	79,7	4 316,133	20,3	0	-	22 751,975	18 201,560	80,0	4 550,415	20,0	0	-
18.	ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o. - PODRUŽNICA ČISTOĆA	258 291,770	200 923,60	77,8	57 280,383	22,2	87,787	0,0	267 216,765	172 224,500	64,5	94 904,733	35,5	87,532	0,0
19.	ZELENI GRAD ŠIBENIK d.o.o.	19 678,294	19 535,654	99,3	142,640	0,7	0	-	17 627,548	16 754,430	95,0	873,118	5,0	0	-
	Ukupno	746 110,751	529 226,861	70,9	151 640,843	20,3	65 243,047	8,7	725 683,506	475 587,816	65,5	186 371,647	25,7	63 724,043	8,8

* Količina sakupljenog komunalnog otpada u 2019. manja je za 134,968 t, a u 2020. za 118,168 t u odnosu na količine prikazane u Prilogu 3. Navedene razlike odnose se na količine komunalnog otpada koje koncem godine ostaju na skladištu Društva i predaju se na uporabu u narednim godinama.

Prilog 5

Prihodi i rashodi od gospodarenja otpadom i drugih djelatnosti društava u 2019.

Redni broj	Komunalno društvo	Prihodi				Rashodi				Razlika ukupnih prihoda i rashoda	Razlika prihoda i rashoda od gospodarenja otpadom
		Ukupno	Gospodarenje otpadom	Druge djelatnosti Društva	Udjel prihoda od gospodarenja otpadom u ukupnim prihodima (u %)	Ukupno	Gospodarenje otpadom	Druge djelatnosti Društva	Udjel rashoda od gospodarenja otpadom u ukupnim rashodima (u %)		
	1	2 (3 + 4)	3	4	5 (3/2)	6 (7 + 8)	7	8	9 (7/6)	10 (2-6)	11 (3-7)
1.	ČISTOĆA d.o.o., Dubrovnik	46.492.240,00	33.813.511,00	12.678.729,00	72,7	48.070.575,00	36.934.265,00	11.136.310,00	76,8	-1.578.335,00	-3.120.754,00
2.	ČISTOĆA d.o.o. Karlovac	28.821.478,00	23.245.709,00	5.575.769,00	80,7	28.187.684,00	21.932.027,00	6.255.657,00	77,8	633.794,00	1.313.682,00
3.	ČISTOĆA d.o.o., Split	93.524.204,00	80.397.495,00	13.126.709,00	86,0	85.327.575,00	71.775.847,00	13.551.728,00	84,1	8.196.629,00	8.621.648,00
4.	ČISTOĆA d.o.o., Varaždin	35.436.191,00	31.732.521,00	3.703.670,00	89,5	35.388.801,00	31.305.112,00	4.083.689,00	88,5	47.390,00	427.409,00
5.	ČISTOĆA d.o.o., Zadar	76.715.444,00	71.947.414,00	4.768.030,00	93,8	69.956.847,00	65.612.527,00	4.344.320,00	93,8	6.758.597,00	6.334.887,00
6.	GKP ČAKOM d.o.o., Čakovec	36.050.486,00	19.679.644,00	16.370.842,00	54,6	36.002.263,00	18.821.877,00	17.180.386,00	52,3	48.223,00	857.767,00
7.	GOSPODARENJE OTPADOM SISAK d.o.o.	14.227.033,00	12.649.398,00	1.577.635,00	88,9	14.218.597,00	12.640.962,00	1.577.635,00	88,9	8.436,00	8.436,00
8.	KD ČISTOĆA d.o.o., Rijeka	138.915.894,00	96.983.921,00	41.931.973,00	69,8	138.130.951,00	95.354.637,00	42.776.314,00	69,0	784.943,00	1.629.284,00
9.	KOMUNALAC d.o.o., Bjelovar	25.030.780,00	14.615.412,00	10.415.368,00	58,4	24.816.549,00	13.810.679,00	11.005.870,00	55,7	214.231,00	804.733,00
10.	KOMUNALAC d.o.o., Koprivnica	57.862.614,00	17.324.346,00	40.538.268,00	29,9	57.558.351,00	17.274.358,00	40.283.993,00	30,0	304.263,00	49.988,00
11.	KOMUNALAC d.o.o., Vukovar	47.515.529,00	14.783.718,00	32.731.811,00	31,1	46.860.320,00	11.019.779,00	35.840.541,00	23,5	655.209,00	3.763.939,00
12.	KOMUNALAC GOSPIĆ d.o.o.	11.918.888,00	4.954.746,00	6.964.142,00	41,6	11.767.862,00	4.895.431,00	6.872.431,00	41,6	151.026,00	59.315,00

Redni broj	Komunalno društvo	Prihodi				Rashodi				Razlika ukupnih prihoda i rashoda	Razlika prihoda i rashoda od gospodarenja otpadom
		Ukupno	Gospodarenje otpadom	Druge djelatnosti Društva	Udjel prihoda od gospodarenja otpadom u ukupnim prihodima (u %)	Ukupno	Gospodarenje otpadom	Druge djelatnosti Društva	Udjel rashoda od gospodarenja otpadom u ukupnim rashodima (u %)		
	1	2 (3 + 4)	3	4	5 (3/2)	6 (7 + 8)	7	8	9 (7/6)	10 (2-6)	11 (3-7)
13.	KOMUNALAC POŽEGA d.o.o.	24.559.213,00	14.451.336,00	10.107.877,00	58,8	22.394.242,00	13.645.860,00	8.748.382,00	60,9	2.164.971,00	805.476,00
14.	PULA HERCULANEA d.o.o.	75.345.058,00	51.657.971,00	23.687.087,00	68,6	62.809.927,00	50.757.109,00	12.052.818,00	80,8	12.535.131,00	900.862,00
15.	TD KOMUNALAC d.o.o., Slavonski Brod	30.881.108,00	14.117.805,00	16.763.303,00	45,7	30.474.915,00	9.876.520,00	20.598.395,00	32,4	406.193,00	4.241.285,00
16.	UNIKOM d.o.o., Osijek	81.176.476,00	40.689.310,00	40.487.166,00	50,1	80.442.291,00	39.153.694,00	41.288.597,00	48,7	734.185,00	1.535.616,00
17.	VG ČISTOĆA d.o.o., Velika Gorica	29.174.290,00	24.019.453,00	5.154.837,00	82,3	28.976.646,00	25.359.607,00	3.617.039,00	87,5	197.644,00	-1.340.154,00
18.	ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o. - PODRUŽNICA ČISTOĆA	410.923.596,00	323.609.249,00	87.314.347,00	78,8	546.454.679,00	446.860.821,00	99.593.858,00	81,8	-135.531.083,00	-123.251.572,00
19.	ZELENI GRAD ŠIBENIK d.o.o.	36.687.272,00	29.337.028,00	7.350.244,00	80,0	36.495.979,00	24.444.216,00	12.051.763,00	67,0	191.293,00	4.892.812,00
	Ukupno	1.301.257.794,00	920.009.987,00	381.247.807,00	70,7	1.404.335.054,00	1.011.475.328,00	392.859.726,00	72,0	-103.077.260,00	-91.465.341,00

Prilog 6

Prihodi i rashodi od gospodarenja otpadom i drugih djelatnosti društava u 2020.

Redni broj	Komunalno društvo	Prihodi				Rashodi				Razlika ukupnih prihoda i rashoda	Razlika prihoda i rashoda od gospodarenja otpadom
		Ukupno	Gospodarenje otpadom	Druge djelatnosti Društva	Udjel prihoda od gospodarenja otpadom u ukupnim prihodima (u %)	Ukupno	Gospodarenje otpadom	Druge djelatnosti Društva	Udjel rashoda od gospodarenja otpadom u ukupnim rashodima (u %)		
	1	2 (3 + 4)	3	4	5 (3/2)	6 (7 + 8)	7	8	9 (7/6)	10 (2-6)	11 (3-7)
1.	ČISTOĆA d.o.o., Dubrovnik	36.015.657,00	23.701.229,00	12.314.428,00	65,8	38.356.473,00	28.288.610,00	10.067.863,00	73,8	-2.340.816,00	-4.587.381,00
2.	ČISTOĆA d.o.o. Karlovac	31.168.971,00	24.530.999,00	6.637.972,00	78,7	29.841.624,00	23.256.539,00	6.585.085,00	77,9	1.327.347,00	1.274.460,00
3.	ČISTOĆA d.o.o., Split	87.028.314,00	76.432.514,00	10.595.800,00	87,8	85.542.187,00	71.919.506,00	13.622.681,00	84,1	1.486.127,00	4.513.008,00
4.	ČISTOĆA d.o.o., Varaždin	36.846.736,00	32.391.176,00	4.455.560,00	87,9	38.931.474,00	34.118.980,00	4.812.494,00	87,6	-2.084.738,00	-1.727.804,00
5.	ČISTOĆA d.o.o., Zadar	73.856.083,00	69.842.290,00	4.013.793,00	94,6	72.073.090,00	68.181.143,00	3.891.947,00	94,6	1.782.993,00	1.661.147,00
6.	GKP ČAKOM d.o.o., Čakovec	36.984.751,00	21.279.162,00	15.705.589,00	57,5	36.473.816,00	18.281.524,00	18.192.292,00	50,1	510.935,00	2.997.638,00
7.	GOSPODARENJE OTPADOM SISAK d.o.o.	13.784.624,00	12.517.168,00	1.267.456,00	90,8	15.066.645,00	13.799.189,00	1.267.456,00	91,6	-1.282.021,00	-1.282.021,00
8.	KD ČISTOĆA d.o.o., Rijeka	132.749.605,00	96.933.525,00	35.816.080,00	73,0	132.292.790,00	95.478.111,00	36.814.679,00	72,2	456.815,00	1.455.414,00
9.	KOMUNALAC d.o.o., Bjelovar	24.976.714,00	14.818.337,00	10.158.377,00	59,3	24.759.591,00	14.072.616,00	10.686.975,00	56,8	217.123,00	745.721,00
10.	KOMUNALAC d.o.o., Koprivnica	53.736.019,00	17.758.040,00	35.977.979,00	33,1	53.263.516,00	15.206.367,00	38.057.149,00	28,6	472.503,00	2.551.673,00
11.	KOMUNALAC d.o.o., Vukovar	44.872.141,00	15.186.196,00	29.685.945,00	33,8	44.500.318,00	10.558.955,00	33.941.363,00	23,7	371.823,00	4.627.241,00
12.	KOMUNALAC GOSPIĆ d.o.o.	12.376.830,00	4.839.476,00	7.537.354,00	39,1	11.878.731,00	4.644.584,00	7.234.147,00	39,1	498.099,00	194.892,00

Redni broj	Komunalno društvo	Prihodi				Rashodi				Razlika ukupnih prihoda i rashoda	Razlika prihoda i rashoda od gospodarenja otpadom
		Ukupno	Gospodarenje otpadom	Druge djelatnosti Društva	Udjel prihoda od gospodarenja otpadom u ukupnim prihodima (u %)	Ukupno	Gospodarenje otpadom	Druge djelatnosti Društva	Udjel rashoda od gospodarenja otpadom u ukupnim rashodima (u %)		
	1	2 (3 + 4)	3	4	5 (3/2)	6 (7 + 8)	7	8	9 (7/6)	10 (2-6)	11 (3-7)
13.	KOMUNALAC POŽEGA d.o.o.	24.785.925,00	15.635.848,00	9.150.077,00	63,1	23.891.819,00	14.855.896,00	9.035.923,00	62,2	894.106,00	779.952,00
14.	PULA HERCULANEA d.o.o.	56.157.993,00	45.263.435,00	10.894.558,00	80,6	58.099.880,00	48.463.435,00	9.636.445,00	83,4	-1.941.887,00	-3.200.000,00
15.	TD KOMUNALAC d.o.o., Slavonski Brod	28.552.270,00	13.486.579,00	15.065.691,00	47,2	34.287.462,00	11.553.737,00	22.733.725,00	33,7	-5.735.192,00	1.932.842,00
16.	UNIKOM d.o.o., Osijek	75.935.319,00	41.113.415,00	34.821.904,00	54,1	75.478.137,00	39.133.867,00	36.344.270,00	51,8	457.182,00	1.979.548,00
17.	VG ČISTOĆA d.o.o., Velika Gorica	28.612.250,00	24.033.400,00	4.578.850,00	84,0	30.328.963,00	26.945.758,00	3.383.205,00	88,8	-1.716.713,00	-2.912.358,00
18.	ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o. - Podružnica Čistoća	406.041.753,00	315.019.495,00	91.022.258,00	77,6	650.759.894,00	535.205.775,00	115.554.119,00	82,2	-244.718.141,00	-220.186.280,00
19.	ZELENI GRAD ŠIBENIK d.o.o.	36.737.100,00	27.057.842,00	9.679.258,00	73,7	36.500.927,00	24.797.754,00	11.703.173,00	67,9	236.173,00	2.260.088,00
Ukupno		1.241.219.055,00	891.840.126,00	349.378.929,00	71,9	1.492.327.337,00	1.098.762.346,00	393.564.991,00	73,6	-251.108.282,00	-206.922.220,00